

መጽሐፈ ነገሥት - ሁለተኛ

የእግዚአብሔር ፍርድ በአካዢያስ ላይ

1 አካዢያስ ከሞተ በኋላ ሞዓብ በእስራኤል ላይ ዐመፀ። ሂሊህ ጊዜ አካዢያስ በሰማርያ ካለው እልፍኝ ሰገነቱ ላይ ሳለ፣ ከዐይነ ርግቡ ሾልኮ ወድቆ ነበርና ታመመ፤ ስለዚህ፣ “ሂዳችሁ ከዚህ ሕመም እድን እንደሆነ የአቃሮንን አምላክ ብዔል ዜቡልን ጠይቁ” ሲል መልእክተኞች ላከ።

3 የእግዚአብሔር መልአክ ግን ቴስብዩዊውን ኤልያስን እንዲህ አለው፣ “ተነሥተህ የሰማርያን ንጉሥ መልእክተኞች ለመገናኘት ወጣና፣ የአቃሮንን አምላክ ብዔል ዜቡልን ለመጠየቅ የምትሂዱ በእስራኤል አምላክ ስለሌለ ነውን? ብለህ ጠይቃቸው። ሳለዚህ እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፣ ‘ከተኛህበት ዐልጋ አትነሣም፤ በእርግጥ ትሞታለህ።’” ከዚያም ኤልያስ ሄደ።

5 መልእክተኞቹ ወደ ንጉሡ ሲመለሱ እርሱም፣ “ለምን ተመልሳችሁ መጣችሁ?” ሲል ጠየቃቸው።

6 እነርሱም እንዲህ ሲሉ መለሱለት፣ “አንድ ሰው ሊገናኘን መጥቶ፣ ‘ወደ ላካችሁ ንጉሥ ተመልሳችሁ ሂዱና፣ እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፣ ‘የአቃሮንን አምላክ ብዔል ዜቡልን ለመጠየቅ ሰዎች የምትልኩ በእስራኤል አምላክ ስለሌለ ነውን? ስለዚህ ከተኛህበት ዐልጋ አትነሣም፤ በእርግጥ ትሞታለህ።’”

7 ንጉሡም፣ “ለመሆኑ ሊገናኛችሁ መጥቶ እንዲህ ያላችሁ ሰው እንዴት ያለ ነው?” ሲል ጠየቃቸው።

8 እነርሱም “ሰውየው ጠጉራም ልብስ የለበት ነው፤ በወገቡም ላይ ጠፍር ታጥቆ አል” አለት።

ንጉሡም፣ “ወቅቷት፣ ቴስብዩዊው ኤልያስ ነው” አላቸው።

9 ከዚያም ንጉሡ አንድ የአምሳ አለቃ ከአምሳ ወታደሮቹ ጋር ወደ ኤልያስ ላከ። የአምሳ አለቃውም ኤልያስ ወደ ተቀመጠበት ኩረብታ ጫፍ ወጥቶ፣ “አንተ የእግዚአብሔር ሰው፣ ንጉሡ፣ ‘ና ወረድ’ ይላል” አለው።

10 ኤልያስም መልሶ የአምሳ አለቃውን፣ “እኔ የእግዚአብሔር ሰው ከሆንሁ፣ እሳት ከሰማይ ወርዳ፣ አንተንና አምሳውን ሰዎችህን ትብላለህ” አለው። ከዚያም እሳት ከሰማይ ወርዳ የአምሳ አለቃውንና ሰዎቹን

1:1 11:19:37: 2:7:13:5
1:2 4:16:መላ
18:5: 14:መ:6:2:አላ
26:14:29:ግር3:22
1:3 4:15:14:መ
28:8:1:7:17:1
1:4 4:6:16:1
መግ4:1:8
1:6 4:4
1:8 1:7:18:7:1
ግ:6:3:4:ግር1:6
1:9 11:18:25:1
2:7:6:14:4:አ:4:3:3
1:10 1:7:18:38:1
ሬ:አ11:5:13:13

1:13 መግ7:2:14
1:15 4:3:አላ
5:1:12:57:11:1
አር1:17:አ:17:2:6
1:16 4:2:4
1:17 2:7:3:1:1
8:15:16:አር
20:6:128:17
2:1 4:11:11:1
5:24:11:16:21:27
1:7:19:11:16:21:27
74:38:አ:45:28:1
66:15:አር4:13:1
5:11:3
2:2 4:6:ፋ:ት
1:16

ፈጽማ በላች።

11 እንደገናም ንጉሡ ሌላ የአምሳ አለቃ ከአምሳ ሰዎቹ ጋር ላከ፣ የአምሳ አለቃውም፣ “አንተ የእግዚአብሔር ሰው፣ ንጉሡ፣ ‘አሁኑኑ ና ወረድ’ ይላል” አለው።

12 ኤልያስም መልሶ፣ “እኔ የእግዚአብሔር ሰው ከሆንሁ እሳት ከሰማይ ወርዳ አንተ ንጉሡን ለምሳውን ሰዎችህን ትብላለህ!” አለው። ከዚያም እሳት ከሰማይ ወርዳ እርሱንና ሰዎቹን ፈጽማ በላች።

13 ስለዚህም ንጉሡ ሦስተኛውን የአምሳ አለቃ ከአምሳ ሰዎቹ ጋር ላከ። ይህም ሦስተኛው የአምሳ አለቃ ወጥቶ፣ በኤልያስ ፊት በጉልበቱ ተንበርክኮ እንዲህ ሲል ለመነ፣ “አንተ የእግዚአብሔር ሰው፣ እባክህ የእኔና የእነዚህ የአምሳዎቹ አገልጋዮችህ ነፍስ በፊትህ የከበረች ትሁን። **14** እነሆ፣ እሳት ከሰማይ ወርዳ፣ የፊተኞቹን ሁለት አምሳ አለቆችና ሰዎቻቸውን ሁሉ በላች፣ አሁን ግን ሕይወቴ በፊትህ የከበረች ትሁን።”

15 የእግዚአብሔርም መልአክ ኤልያስን፣ “አብረኸው ወረድ፣ ደግሞም አትፍራው” አለው። ስለዚህ ኤልያስ ተነሣ፣ አብሮ ትም ወደ ንጉሡ ወረደ።

16 ንጉሡም፣ “እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፣ ለመሆኑ የአቃሮንን አምላክ ብዔል ዜቡልን ስለራስህ ለመጠየቅ መልእክተኞች የላክኸው በእስራኤል አምላክ ስለሌለ ነውን? ይህን በማድረግህም ከተኛህበት ዐልጋ ፈጽሞ አትነሣም፤ በእርግጥ ትሞታለህ” ብሎ ነገረው። **17** ስለዚህ አካዢያስ ኤልያስ እንደ ተናገረው እንደ እግዚአብሔር ቃል ሞተ።

አካዢያስ ወንድ ልጅ ስላልነበረው፣ የኢዮሃናጥ ልጅ ኢዮራም በይሁዳ በነገሡ በሁለተኛው ዓመት ወንድሙ ኢዮራም በእግሩ ተተክቶ ነገሡ። **18** ሌላው አካዢያስ በዘመኑ ያከናወናቸውና የፈጸማቸው ሥራዎች ሁሉ በእስራኤል ነገሥታት ታሪክ የተጻፉ አይደለምን?

ኤልያስ ወደ ሰማይ ዐረገ

2 እግዚአብሔር ኤልያስን በወውሎ ነፋስ ወደ ሰማይ የሚወስድበት ጊዜ ሲደርስ፣ ኤልያስና ኤልሳቅ ከኔልገላ ተነሥተው ይጓዙ ነበር። **2** ኤልያስም ኤልሳቅ ዕን፣ “እግዚአብሔር እኔን ወደ ቤቴል ልኮ

ኛልና አንተ በዚህ ቁይ” አለው።
 ኤልሳዕ ግን፣ “ሕያው፣ እግዚአብሔርን በሕያው ነፍስህም እምላለሁ ካንተ አልለይም” አለው። ስለዚህ አብረው ወደ ቤቴል ወረዱ።
 3 በቤቴል የነበሩ የነቢያት ማኅበር ወደ ኤልሳዕ ወጥተው፣ “እግዚአብሔር፣ ጌታህን ኤልያስን ዛሬ ከአንተ ነጥሎ እንደ ሚወስደው አውቀሃልን?” አሉት።
 ኤልሳዕም፣ “አዎን ዐውቄአለሁ፤ እናንተ ግን ዝም በሉ” አለ።
 4 ከዚያም ኤልያስ፣ “ኤልሳዕ ሆይ፤ እኛ ዘአብሔር እኔን ወደ ኢያሪኮ ልኮኛልና አንተ በዚህ ቁይ” አለው።
 እርሱም፣ “ሕያው እግዚአብሔርን በሕያው ነፍስህም እምላለሁ፤ ከአንተ አልለይም” ሲል መለሰ። ስለዚህ አብረው ወደ ኢያሪኮ ሄዱ።
 5 በኢያሪኮ የነበሩትም የነቢያት ማኅበር ወደ ኤልሳዕ ወጥተው፣ “ለመሆኑ እኛ ዘአብሔር ፣ ጌታህን ኤልያስን ዛሬ ከአንተ ነጥሎ እንደሚወስደው ዐውቀሃልን?” አሉት።
 እርሱም፣ “አዎን ዐውቄአለሁ፤ እናንተ ግን ዝም በሉ” ሲል መለሰ።
 6 ከዚያም ኤልያስ፣ “እግዚአብሔር እኔን ወደ ዮርዳኖስ ልኮኛልና አንተ እዚህ ቁይ” አለው።
 እርሱም፣ “ሕያው እግዚአብሔርን በሕያው ነፍስህም እምላለሁ፤ ከአንተ አልለይም” ሲል መለሰ። ስለዚህ ሁለቱም አብረው ሄዱ።
 7 ከነቢያትም ማኅበር አምሳው ሄደው፣ ኤልያስና ኤልሳዕ ከቆሙበት ከዮርዳኖስ ትይዩ ራቅ ብለው ቆሙ። 8 ኤልያስም ካባውን አውልቆ ጠቀለለውና ወሃውን መታበት፣ ከዚያም ወሃው ግራና ቀኝ ተከፈለ፤ ሁለቱም በደረቅ ምድር ተሻገሩ።
 9 ከተሻገሩ በኋላም ኤልያስ ኤልሳዕን፣ “ከአንተ ከመወሰዴ በፊት ምን ላደርግልህ እንደምትፈልግ ንገረኝ” አለው።
 ኤልሳዕም፣ “መንፈስህ በዕጥፍ እንዲደድርብኝ እለምንሃለሁ” ብሎ መለሰ።
 10 ኤልያስም፣ “አስቸጋሪ ነገር ጠይቀሃል፤ ይሁን እንጂ እኔ ከአንተ ስወሰድ ብታዮኝ፤ እንዳልከው ይሆንልሃል፤ ያለበለዚያ ግን አይሆንም” አለው።
 11 እያዘገመም ሲነጋገሩ ሳለ፣ የእሳት ሠረገላና የእሳት ፈረሶች ድንገት በመካከላቸው ገብተው ሁለቱን ለዩአቸው፤ ኤልያስም በዐውሎ ነፋስ ወደ ሰማይ ዐረገ።

2:3 14፡10-15
 2:4 ኢሳይያስ 16
 2:5 ሉቃ 3
 2:6 ሉቃ 3:15
 3:15
 2:8 ሉቃ 14:14-21
 29:19
 2:9 ሉቃ 11:17
 11:8
 2:11 ሉቃ 5:24
 24:17
 17:17
 104:3
 3:4
 ኢሳይያስ 66:15
 67:3
 8:1
 16:1
 2:12 ሉቃ 3:7
 29:17
 13:14
 2:14 ሉቃ 8:17
 19:19
 2:15 ሉቃ 11:17
 14:10-15
 2:16 ሉቃ 11:12
 12:39
 2:17 ሉቃ 3:25
 2:21 ሉቃ 15:25
 27:4
 4:16
 6
 2:22 ሉቃ 15:25
 2:23 ሉቃ 22:28
 21:5
 30:10
 36:16
 ኢሳይያስ 19:18
 31:18

12 ኤልሳዕም ይህን አይቶ፣ “አባቴ! አባቴ! የእስራኤል ሠረገሎችና ፈረሶች!” ብሎ ጮኸ፤ ዳግመኛም ኤልያስን አሳየውም፤ ከዚያም የገዛ ልብሱን ይዞ ከሁለት ቦታ ቀደደ። 13 እርሱም ከኤልያስ የወደቀውን ካባ አነሣ፤ ተመልሶም በዮርዳኖስ ወንዝ ዳር ቆመ። 14 ከኤልያስ፣ “የወደቀውንም ካባ ይዞ ወሃውን መታና፣ የኤልያስ አምላክ እግዚአብሔር ወዴት ነው?” አለ።
 ወሃውን ሲመታውም በግራና በቀኝ ተከፍሎለት ተሻገረ። 15 ከኢያሪኮም መጥተው ይህን ያዩ የነበሩት የነቢያት ወገኖች፣ “የኤልያስ መንፈስ በኤልሳዕ ላይ ዐርፎ አል” አሉ፤ ሊያገኙትም ሄደው በፊቱ ወደ መሬት ዝቅ ብለው እጅ ነሡ። 16 ከዚያም፣ “እነሆ እኛ አገልጋዮችህ እዚህ አምሳ ጠንካራ ሰዎች አሉን፤ ምናልባትም የእኛ ዘአብሔር መንፈስ ጌታህን አንሥቶ ከአንዱ ተራራ ላይ አስቀምጦት ወይም ከአንዱ ሽለቆ አግብቶት ይሆናልና እስቲ ሄደው ይፈልጉት” አሉት። ኤልሳዕም፣ “አይሆንም፤ አትላሞቸው” አለ።
 17 አይሆንም ለማለት ዕፍረት እስኪሰማው ድረስ ግድ አሉት፤ ስለዚህ፣ “በሉ እንግዲያው ላኳቸው” አለ። እነርሱም አምሳ ሰዎች ላኩ፤ ሰዎቹም ሦስት ቀን ሙሉ ፈልገው ሳያገኙት ቀሩ። 18 በኢያሪኮ ቁይቶ ወደ ነበረው ወደ ኤልሳዕ በተመለሱም ጊዜ፣ “ቀድሞውንስ ቢሆን አትሂዱ ብያችሁ አልነበረምን?” አላቸው።
የውሃው መፈወስ
 19 የከተማዬቱም ሰዎች ኤልሳዕን፣ “እነሆ ጌታችን፤ እንደምታያት ይህች ከተማ ለኑር የተመቸች ናት፤ ይሁን እንጂ ወሃው መጥፎ ሲሆን ምድሪቱም ፍሬ የማትሰጥ ናት” አሉት።
 20 እርሱም፣ “እስቲ በአዲስ ማሰር ጨው ጨምራችሁ አምጡልኝ” አለ፤ እንዳለውም አመጡለት። 21 ከዚያም ወደ ወሃው ምንጭ ሄዶ ጨው ጣለበትና “እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፤ ‘ይህን ወሃ ፈውሸዋለሁ፤ ከእኔ ንግዲህ ወዲያ ለሞት ምክንያት አይሆንም፤ ምድሪቱንም ፍሬ እንዳትሰጥ አያደርጋትም’ አለ።” 22 ኤልሳዕ እንደ ተናገረውም ወሃው እስከ ዛሬ ድረስ የተፈወሰ ነው።
በኤልሳዕ ላይ አፈዙበት
 23 ኤልሳዕም ከዚያ ተነሥቶ ወደ ቤቴል ወጣ፤ በመንገድ ላይ ሲሄድ ሳለም ልጆች ከከተማ ወጥተው፣ “አንተ መላጣ፤ ወጣ!

ዙር!” ተባባሉ።

²⁴ሞግባውያን ወደ እስራኤል ሰፈር ሲወጡም፣ እስራኤላውያን ተነሥተው ወንቸው፣ ሞግባውያንም ከፈታቸው ሸሹ። ከዚያም እስራኤላውያን ምድሪቱን ወረው ሞግባውያንን ፈጁቸው። ²⁵ከተሞቹን ደመሰሱ፣ መልካሙን የዕርሻ መሬት ሁሉ እስኪሸፍነው ድረስ፣ እያንዳንዱ ሰው አንዳንድ ድንጋይ ጣለበት፣ ምንጮቹን በሙሉ ደፈኑ፣ ጥሩ ጥሩውንም ዛፍ ሁሉ ቈርጠው ጣሉ። ቂርሐራሴት ብቻ ከነድንጋይዋ ቀርታ ነበር፣ እርሷም ቢሆን ባለ ወንጭፋ ሰራዊት ከሶ አደጋ ጣለባት።

²⁶የሞግባውያን ንጉሥ በጦርነቱ መሸነፉን እንዳወቀ፣ ሰይፍ የታጠቁ ሰባት መቶ ሰዎች ይዞ የኤዶም ንጉሥ ወዳለበት ጥሶ ለመግባት ሞከረ፣ ነገር ግን አልተሳካ ላቸውም። ²⁷ከዚያም በእግሩ ተተክቶ የሚነግሠውን፣ የበኩር ልጁን ወስዶ በከተማዬቱ ቅጥር ላይ የሚቃጠል መሥዋዕት አድርጎ አቀረበው። በእስራኤልም ላይ ታላቅ ቀጣሚ ሆነ፣ ከዚያም ለቀው ወደ ዝምድራቸው ተመለሱ።

የመበለቲቱ ዘይት

4 የነቢያት ማኅበር ወገን ከሆነው የአንደኛው ሚስት፣ “አገልጋይህ ባሌ ሞቶ አልፎ እርሱም እግዚአብሔርን የሚፈራሰው እንደ ነበር አንተ ታውቃለህ፣ አሁን ግን ባለ ዕድህ ሁለት ወንዶች ልጆቼን ባሪያ አድርጎ ሊወስዳቸው መጥቶአል” ስትል ወደ ኤልሳዕ ጮኸች።

²ኤልሳዕም፣ “ታዲያ እኔ ምን እንዳደርግልሽ ትፈልገያለሽ? በቤትሽ ምን እንዳለ ንገሪኝ” አላት።

እርሷም፣ “አገልጋይህ ከጥቂት ዘይት በቀር በቤቷ ምንም ነገር የላትም” አለች።

³ኤልሳዕም እንዲህ አላት፣ “እንግዲያው ሂጂና ከጎረቤቶችሽ ሁሉ ጥቂት ሳይሆን ብዙ ማድጋ ተዋሺ፣ ፋገብተሽም መዝጊያውን ባንቸኛ በልጆችሽ ላይ የኋሊት ዝጊው፣ ዘይቱንም በማድጋዎቹ ሁሉ ጨምሮ፣ እያንዳንዱ ማድጋ ሲሞላም ወደ አንድ በኩል አኑራው።”

⁵ስለዚህ ትታው ሄዳ መዝጊያውን በራሷና በልጆቿ ላይ የኋሊት ዘጋችው። ማድኅቹን እያቀረቡላትም እርሷ ትሞላ ጀመር። ⁶ማድጋዎቹ ሁሉ ከሞሉ በኋላ ልጇን፣ “ሌላ ማድጋ አምጣ” አለችው።

እርሱ ግን፣ “ምንም የቀረ ማድጋ የለም” ሲል መለሰላት። ከዚያም ዘይቱ መውረ

3:25 ኢሳይያስ 16:7; ኤር48:31; 36:27 ዘ81:2; 31:2; 2ነገ16:3; 21:6; 2ዜና28:3; መዝ106:38; ኤር19:45; ማክ6:7
4:1 ዘ022:26; ዘሌ25:39; 43:1 ሳሙ10:5; ያህ5:35; ኢዩ22:6; 24:9
4:2 1ነገ17:12

ዱን አቆመ።

⁷እርሷም ሄዳ ይህንኑ ለእግዚአብሔር ሰው ነገረችው። እርሱም፣ “ሄደሽ ዘይቱን በመሸጥ ዕዳሽን ክፈይ፣ የተረፈውም ለአንቸኛ ለልጆችሽ መተዳደሪያ ይሁን” አላት።

የሱነማዬቱ ልጅ ከሞት ተነሣ

⁸አንድ ቀን ኤልሳዕ ወደ ሱነም ሄደ። በዚያም አንዲት ሀብታም ሴት ነበረች፣ እርስዋም ምግብ እንዲበላ አጥብቃ ለመነቸው፣ በዚያም ባለፈ ቀጥር ምግብ ለመብላት ወደ ቤቷ ይገባ ነበር። ስራቱም ባልዋን እንዲህ አለችው፣ “ይህ አዘውትር በደጃችን የሚያልፍ ሰው፣ ቅዱስ የእግዚአብሔር ሰው መሆኑን ዐውቃለሁ።” ¹⁰ስለዚህ በሰገነቱ ላይ አንዲት ትንሽ ክፍል ቤት ሠርተን ዐልጋና ጠረጴዛ፣ ወንበርና ፋኖስ እናስገባለን፣ ከዚያም ወደ እኛ በሚመጣበት ጊዜ ሁሉ ማረፊያ ትሆነዋለች።”

¹¹አንድ ቀን ኤልሳዕ ወደዚያው መጥቶ ወደ ማረፊያ ክፍሉ በመውጣት ጋደም አለ። ¹²አገልጋዩን ግያዝንም፣ “ሱነማዬቱን ጥራት” አለው፣ በጠራትም ጊዜ መጥታ በፊቱ ቆመች። ¹³ኤልሳዕም፣ “ለእኛ ስትይ በጣም ተቸግረሻል፣ ምን እንዲደረግልሽ ትፈልገኛለሽ? ለንጉሡ ወይስ ለሰራዊቱ አዛዥ የምን ነግርልሽ ጉዳይ አለን?” ብለህ ጠይቃት” አለው።

ሴቲቱም መልሳ፣ “እኔ እኮ የምኖረው በገዛ ወገኖቼ መካከል ነው” አለችው።

¹⁴ኤልሳዕም፣ “ታዲያ ምን ይደረግላት” ሲል ጠየቀ።

ግያዝም፣ “ልጅ እኮ የላትም፣ ባሏም ሽምግ ሎአል” አለ።

¹⁵ኤልሳዕም፣ “በል እንግዲያው ጥራት” አለው፣ እርሱም ጠርቶአት መጥታ እበራፋ ላይ ቆመች። ¹⁶ኤልሳዕም የዛሬ ዓመት በዚሁ ጊዜ ወንድ ልጅ ትታቀፊያለሽ” አላት።

እርሷም፣ “አይደለም ጌታዬ፣ ኋላ አገልጋይህን መዋሸት እንዳይሆንብህ? አንተ የእግዚአብሔር ሰው” አለችው።

¹⁷ሴትዮዋም ፀነሰች፣ ኤልሳዕ እንደ ነገራትም በተባለው ጊዜ ወንድ ልጅ ወለደች።

¹⁸እግዱ አደገ፣ አንድ ቀንም አባቱ ከዐጫጆች ጋር ወደነበረበት ቦታ ሄደ። ¹⁹አባቱንም፣ “ራሴን! ራሴን!” አለው።

አባቱም አገልጋዩን፣ “ተሸክመህ ወደ እናቱ አድርሰው” አለው።

²⁰አገልጋዩም አንጎላው እናቱ ዘንድ አደረሰው፣ ልጁም እስከ እኩል ቀን ድረስ

4:7 1ነገ12:22
4:8 ኢሳይ19:18
4:10 ማቴ10:41; ሮሜ12:13
4:12 2ነገ8:1
4:16 ዘዩ18:10
4:18 ፍጥ2:3

በእኛ ላይ ጭን ላይ ተቀመጠ፤ ከዚያም ሞተ።²¹ ወደ ላይ ወጥታም በእግዚአብሔር ሰው ዐልጋ ላይ አስተኛቸው፤ በሩንም ዘግታቦት ወጣች።

²²ከዚያም ባላን ጠርታ፣ “ወደ እግዚአብሔር ሰው በፍጥነት ደርሼ እንድመለስ አንድ አገልጋይና አንድ አህያ ላክልኝ” አለችው።

²³ባላም፣ “ዛሬ ወደ እርሱ መሄድ ለምን አስፈለገሽ? መባቻ ወይም ሰንበት አይደል” አላት።

እርሷም፣ “ምንም አይደል፤ ልሂድ” አለችው።

²⁴ከዚያም አህያውን ጭና አገልጋይዋን፣ “ቶሎ ቶሎ ንዳ፣ እኔ ካልነገርኩህ በቀር ለእኔ ብለህ አታዝም” አለችው። ²⁵ስለዚህ ተነሥታ የእግዚአብሔር ሰው ወዳለበት ወደ ቀርጫሎስ ተራራ ሄደች።

የእግዚአብሔር ሰው በሩቁ ሲያያት አገልጋዩን ግያዝን እንዲህ አለው፣ “ሱነማዬ ቱን አየሃት፤ ይቻቻትና! ²⁶በል ሩጠህ ሂድና፣ ምነው ደኅና አይደለሽም? ባልሽ ደኅና አይደለምን? ልጅሽስ ደህና አይደለምን? ብለህ ጠይቃት።”

እርሷ፣ “ሁሉ ነገር ደህና ነው” አለች።

²⁷የእግዚአብሔር ሰው ወዳለበት ተራራ ስት ደርስም እግሩ ላይ ተጠመጠመች፤ ግያዝ ሊያስለቅቃት ሲመጣ፣ የእግዚአብሔር ሰው ግን፣ “እጅግ አዝናለችና ተዋት! እግዚአብሔር ይህን ለምን ከእኔ እንደሰወረውና እንዳልነገረኝ አልገባኝም” አለ።

²⁸እርሷም፣ “ይታዩ፤ ለመሆኑ እኔ ልጅ እንድትሰጠኝ ጠይቄህ ነበርን? ‘አጉል ተስፋ እንዳትሰጠኝ’ አላልሁህምን?” አለችው።

²⁹ኤልሳዕም ግያዝን፣ “እንግዲህ ወገብህን ታጠቅ፤ በትሬን ያዝና ሩጥ፤ መንገድ ላይ ሰው ብታገኝ ሰላም አትበል፤ ማንም ሰው ሰላም ቢልህ መልስ አትስጥ፤ በትሬንም በልጁ ፊት ላይ አድርግ” አለው።

³⁰የልጁ እናት ግን፣ “አያው እግዚአብሔርን ፤ በአያው ነፍስህም እምላለሁ፤ ፈጽሞ ትቼህ አልሄድም” አለችው፤ ስለዚህ ተነሥቶ ተከተላት።

³¹ግያዝም ቀድሞአቸው ሄዶ በትሩን በልጁ ፊት ላይ አደረገ፤ ነገር ግን ድምፅም፣ ምላሽም አልነበረም። ስለዚህ ግያዝ ወደ ኤልሳዕ ተመልሶ፣ “ልጁ አልነቃም” አለው።

³²ኤልሳዕ ወደ ቤት ሲገባም ልጁ ሞቶ በዐልጋው ላይ ተጋድሞ ነበር። ³³ወደ ውስጥም ገባ፣ ከዚያም በሩን በራሱና በልጁ

4:21 ቍ32
4:23 ዞኑ10:10፤
1ዘና23:31፤መገ8:13
4:25 1ና18:20
4:27 1ላሙ1:15
4:29 ዘ04:2፤1ና18:46
4:32 ቍ21
4:33 1ና17:20፤
ማቴ6:6

ላይ ዘግቶ ወደ እግዚአብሔር ጸለየ።

³⁴በዐልጋው ላይ ወጥቶም በልጁ ላይ ተጋደመና አፉን በአፉ፣ ዐይኑን በዐይኑ፣ እጁን በእጁ ላይ አደረገ። ሙሉ በሙሉ እንደተዘረጋበትም፣ የልጁ ሰውነት መጣቅ ጀመረ። ³⁵ኤልሳዕም ተነሥቶ በቤቱ ውስጥ ወዲያና ወዲህ ከሄደ በኋላ ወደ ዐልጋው ወጥቶ እንደ ገና በልጁ ላይ ሙሉ ለሙሉ ተዘረጋበት፤ ልጁም ሰባት ጊዜ አስነጠሰ ውና ዐይኖቹን ከፈተ።

³⁶ኤልሳዕም ግያዝን ጠርቶ፣ “ሱነማዬ ቱን ጥራት” አለው፤ እርሱም ጠራት። እንደ መጣችም፣ “በይ ልጅሽን ውሰጃ” አላት።

³⁷እርሷም ገብታ በእግሩ ላይ ወደቀች፤ በምድርም ላይ ተደፋች፤ ልጇንም ይዛ ወጣች።

መርዛሙ ወጥ

³⁸ኤልሳዕ ወደ ጌልገላ ተመለሰ፤ በዚያም አገር ራብ ነበረ። የነቢያት ማኅበር በፊቱ ተቀምጠው ሳለ አገልጋዩን፣ “ትልቁን ምንቸት ጣድና ለእነዚህ ሰዎች ወጥ ሥራ ላቸው” አለው።

³⁹ከእነርሱም አንዱ ቅጠላ ቅጠል ለማምጣት ወደ ሜዳ ወጥቶ፣ ዱር በቀል ሐረግ አገኘ፤ ከሐረጉም ላይ የቅል ፍሬ ለቅሞ በልብሱ ሙሉ ይዞ ተመለሰና ቁራርጦ በወጡ ምንቸት ውስጥ ጨመረው፤ ምን እንደሆነ ግን ማንም አላወቀም። ⁴⁰ሰዎቹ እንዲመገቡትም ወጡ ወጣ፤ ገና አንደቀመሱትም፣ “የእግዚአብሔር ሰው ሆይ፤ በምንቸቱ ውስጥ የሚገድል መርዝ አለ!” ብለው ጮኹ፤ ሊመገቡትም አልቻሉም።

⁴¹ኤልሳዕም፣ “እስቲ ዱቁት አምጡልኝ” አለ። ያንንም በምንቸቱ ውስጥ ጨምሮ፣ “እንዲመገቡት ለሰዎቹ አቅርቡላቸው” አለ። በምንቸቱም ውስጥ ጉዳት የሚያስከትል ነገር አልተገኘም።

አንድ መቶ ሰው ተመገበ

⁴²አንድ ሰው ከበኩራቱ ፍሬ የተጋረረ ሃይ የገብስ ሙልሙልና ጥቂት የእሸት ዛላ ምች በአቀሩማዳ ይዞ ከበአልሻሊሻ ወደ እግዚአብሔር ሰው መጣ። ኤልሳዕም አገልጋዩን፣ “ሰዎቹ እንዲበሉት ስጣቸው” አለው።

⁴³አገልጋዩም፣ “ይህን እንዴት አድርጌ ለመቶ ሰው አቀርባለሁ?” ሲል ጠየቀ፤

ኤልሳዕ ግን፣ “እንዲበሉት ለሰዎቹ ስጣቸው፤ እግዚአብሔር፣ ‘በልተው ይተርፋችዋል’ ይላልና” አለው። ⁴⁴ከዚያም አቀረበላቸው፤ እግዚአብሔር እንደ ተናገረውም በልተው ተረፋቸው።

4:34 1ና17:21፤
ሐሥ20:10
4:35 ኢ06:15፤
2ና78:5
4:36 ዕ011:35
4:38 ዘሉ26:26፤
2ና72:1፤8:1
4:41 ዘ015:25፤
2ና72:21
4:42 1ላሙ9:4፤7፤
ማቴ14:17፤ 15:36
4:43 ማቴ14:20፤
ሉቃ9:13፤ዮሐ6:12

ንዕማን ከለምጽ ተፈወሰ

5 በዚህ ጊዜ ንዕማን የሶርያ ንጉሥ ጦር አሳዥ ነበረ፤ እግዚአብሔር በዚህ ሰው አማካይነት፤ ሶርያ ድልን እንድትገኝናጸፍ ስላደረጋት በጌታው ዘንድ ታላቅና የተከበረ ሰው ነበር። ጀግና ወታደር ቢሆንም ነገር ግን ለምጽጳ ወጥቶበት ነበር።

2 አደጋ ጣዮች ከሶርያ ወጥተው፤ ከእስራኤል ምድር አንዲት ልጃገረድ ማረኩ፤ እርሷም የንዕማንን ማረት ታገለግላት ነበር። 3 እመቤቷንም፤ “ጌታዬ በሰማርያ ያለውን ነቢይ ሄዶ ቢያገኘው እኮ ከዚህ ለምጽ ይፈውሰው ነበር” አለቻት።

4 ንዕማንም ወደ ጌታው ሄዶ ከእስራኤል የመጣችው ልጃገረድ ያለችውን ነገረው።

5 የሶርያም ንጉሥ፤ “በል እንግዲያው አሁኑኑ ሂድ፤ እኔም ለእስራኤል ንጉሥ ደብዳቤ እጽፋለሁ” አለው፤ ስለዚህ ንዕማን ዐሥር መክሊት^ሐ ብር፤ ስድስት ሺህ ሰቅል መርቅና ዐሥር ሙሉ ልብስ ይዞ ሄደ። 6 ለእስራኤልም ንጉሥ የያዘው ደብዳቤ፤ “ከአሠቃቂ የቆዳ በሽታው እንድትፈውሰው ይህን ደብዳቤ አስይገዥ አገልጋዬን ንዕማንን ወዳንተ ልኬዋለሁ” የሚል ነው።

7 የእስራኤልም ንጉሥ ደብዳቤውን ወዲያው እንደአነበበ ልብሱን ቀዶ፤ “ለምጽ እንድፈውሰው ይህን ሰው ወደ እኔ መላኩ እኔ ገድዬ ማዳን የምችል አምላክ ሆኜ ነውን? እንግዲህ ጠብ ሲፈልገኝ እዩ!” አለ።

8 የእግዚአብሔር ሰው ኤልሳዕ፤ የእስራኤል ንጉሥ ልብሱን መቅደዱን በሰማ ጊዜ እንዲህ ሲል ላከበት፤ “ልብሱን ለምን ቀዶ ድህ? ሰውየው ወደ እኔ ይምጣ፤ ከዚያም በእስራኤል ነቢይ መኖሩን ያውቃል።”

9 ስለዚህ ንዕማን በፈረሶቹና በሠረገሎቹው ሆኖ በኤልሳዕ ቤት ደጃፍ ሲደርስ ቆመ።

10 ኤልሳዕም፤ “ሂድና በዮርዳኖስ ሰባት ጊዜ ታጠብ፤ ሥጋህ ይፈወሳል፤ አንተም ትነጸ ለህ” ብሎ እንዲነግረው መልእክተኛ ላከ በት።

11 ንዕማን ግን ተቈጥቶ እንዲህ በማለት ሄደ፤ “እኔ እኮ በእርግጥ ወደ እኔ መጥቶ በመቆም የአምላኩን የእግዚአብሔርን ስም የሚጠራ፤ በእጁም ዳዕ ለምጽ በሽታዬ የሚፈውሰኝ መስሎኝ ነበር። 12 ለዚህ ለዚህ የደማስቆ ወንዞች አባናና ፋርፋር ከየትኞቹም የእስራኤል ውሆች አይሻሉምን? ለመታጠብ ለመታጠብም በእነርሱ ታጥቤ መንጻት አልችልምን?” ስለዚህ በቀጣ ተመለሰ።

5:1 10:22; 10:4:6; 11:12:10; 24:10:19; ሉቃ:4:27
5:2 27:6:23; 13:20:24:2
5:3 10:20:7
5:5 4:22:10:24:53; 14:12:1 ሳሙ:9:7
5:7 10:30:2:10:8 32:39:1; 17:20:7:2; 19:14
5:8 17:22:7
5:10 10:33:3; 11:14:7; 13:10:9:7
5:11 10:7:19
5:12 10:14:17; 29:19:11:29:11; ኢ:48:6

13 የንዕማን አገልጋዮች ግን ወደ እርሱ ቀርበው፤ “አባት ሆይ፤ ነቢይ ከዚህ ከበድ ያለ ነገር እንድታደርግ ቢነገርህ ኖሮ አታደርገውም ነበርን? ታዲያ፤ ‘ታጠብና ንጽ’ ቢልህ ምኑ አስቸገረህ?” አሉት። 14 ስለዚህ ንዕማን ወረደ፤ የእግዚአብሔር ሰው እንደ ነገረውም በዮርዳኖስ ሰባት ጊዜ ብቅ ጥልቅ አለ፤ ሥጋውም እንደ ትንሽ ልጅ ሥጋ ሆነ፤ ነጻም።

15 ከዚያም ንዕማን ከጭፍሮቹ ሁሉ ጋር ወደ እግዚአብሔር ሰው ተመልሶ ሄደ፤ በፊቱም ቆሞ፤ “እነሆ በእስራኤል አገር እንጂ በዓለም ሁሉ ሌላ አምላክ አለመኖሩን ተረድቻለሁ፤ ስለዚህ አሁንም ከአገልጋይህ ስጦታ እንድትቀበል እስምንገለሁ” አለው።

16 ነቢይም፤ “የማገለግለውን ሕያው እግዚአብሔር፤ ምንም ነገር አልቀበልም” ሲል መለሰ። ምንም እንኳን ንዕማን አስጨንቆ ቢለምነውም አልተቀበለም። 17 ንዕማንም እንዲህ አለው፤ “ስጦታውን የማትቀበል ከሆነ፤ ለማንኛውም አምላክ የሚቃጠል ወይም ሌላ መሥዋዕት ስለማቀርብ፤ ሁለት የበቅሎ ጭነት ዐፈር እንድትወስድ ትፈቅድልኝ ዘንድ እለምንገለሁ። 18 ነገር ግን እግዚአብሔር ስለ አንድ ነገር ብቻ አገልጋይህን ይቅር ይበለው፤ ይሾውም ጌታዬ ለመስገድ ወደ ሬሞን ቤተ ጣዖት በሚገባበት ጊዜ ከንዴን ሲደገፍ እኔም እንደ እርሱ በዚያ ብሰግድ፤ በሬሞን ቤተ ጣዖት በመስገድ እግዚአብሔር አገልጋይህን ይቅር ይበለው።”

19 ኤልሳዕም፤ “በሰላም ሂድ” አለው። ንዕማን ጥቂት ራቅ ብሎ እንደ ሄደ፤ 20 የእግዚአብሔር ሰው አገልጋይ ግያዝ፤ “ጌታዬ፤ ይህ ሶርያዊ ንዕማን ያመጣውን አለመቀበሉ ደግሞ አይደል፤ ሕያው እግዚአብሔር ግን ተከትሎ ሂጄ ከእርሱ አንድ ነገር ማግኘት አለብኝ” ብሎ አሰበ።

21 ስለዚህ ግያዝ ንዕማንን ተከተለው፤ ንዕማንም ግያዝ እየሮጠ ወደ እርሱ መምጣቱን ባየ ጊዜ፤ ሊገናኘው ከሠረገላው ወርዶ፤ “ምነው፤ በደገና መጣህን?” ሲል ጠየቀው።

22 ግያዝም፤ “ሁሉም ደገና ነው፤ ግን ጌታዬ፤ ከነቢያት ማገበር ሁለት ወጣቶች ከኩረብታማው አገር ከኤፍሬም ወደ እኔ አሁን በድንገት ስለመጡ፤ ‘እባክህ

41 በዚህ ስፍራ እንዲሁም በቀጥታ 3:6:7:11 እና 12 ላይ የዕብራይስጡ ቃል ቆዳን የሚያጠቁ በሽታዎች ሁሉ የሚያሳይ ነው።
45 340 ኪሎ ግራም ያህል ነው።
46 70 ኪሎ ግራም ያህል ነው።

5:13 27:6:21; 13:14
5:14 10:33:3; 10:4:7; 11:14:7; ኢ:6:15; ኢ:33:25
5:15 ኢ:2:11; 4:24:1 ሳሙ:9:7; 17:46
5:16 4:20:26; 10:14:23; 10:7:5:17
5:17 10:20:24
5:18 27:7:2
5:19 1 ሳሙ:1:17; ሐሥ:15:33
5:20 10:20:7
5:22 4:5:10:6; 45:22

አንድ መክሊትም ብርና ሁለት ሙሉ ልብስ ስጣቸው ብለህ ገዢ ብሎ ልኮኛል፣ አለው።

23ንዕምንም፣ “እባክህ ሁለት መክሊት ውሰድ” በማለት ግያዝን አስጨንቆ ለመነው። ከዚያም ሁለቱን መክሊት ብር፣ በሁለት ከረጢት ውስጥ አስሮ ሁለት ሙሉ ልብስ ጨምሮ ለሁለት አገልጋዮቹ አስያዘ፤ እነርሱም ያን ተሸክመው ከግያዝ ፊት ፊት ሄዱ። 24ግያዝም ወደ ኩረብ ታው እንደ ደረሰ፣ ዕቃዎቹን ከአገልጋዮቹ ተቀብሎ በቤቱ ውስጥ አስቀመጠ፤ ሰዎቹንም አስናብቶአቸው ሄዱ። 25ከዚያም ገብቶ በጌታው በኤልሳዕ ፊት ቆመ። ኤልሳዕም፣ “ግያዝ ሆይ፣ የት ነበርህ?” ሲል ጠየቀው።

ግያዝም፣ “አገልጋይህ የትም አልሄደም” ብሎ መለሰ።

26ኤልሳዕ ግን እንዲህ አለው፤ “ያ ሰው ሊገናኝህ ከሠረገላው ሲወርድ መንፈሴ ከአንተ ጋር አልሄደምን? እንዲያው ለመሆኑ ጊዜው ገንዘብና ልብስ፣ የወይራ ዘይት ተክልና የወይን ተክል ቦታ፣ የበግና የከብት መንጋ፣ ወንድና ሴት አገልጋይ የሚቀበሉበት ነውን? 27ስለዚህ የንዕምን ለምጽ በአንተ ላይ ይጣበቃል፤ ለዘላለምም ወደ ዘርህ ይተላለፋል።” ከዚያም ግያዝ ከኤልሳዕ ፊት ወጣ፤ እንደ በረዶ እስኪነጣም ድረስ ለምጽም ሆኖ ወጣ።

መጥረቢያው ተንሳፊፈ

6 የነበረው ማኅበር ኤልሳዕን እንዲህ አሉት፤ “እነሆ፣ በፊትህ የምንቀመጥ በት ስፍራ ጠቦናል፤ ጎረቤታችሁ ወደ ዮርዳኖስ ሄደን፣ እያንዳንዳችን ምሰሶ ቁርጠን እናምጣ፤ በዚያም የምንቀመጥበትን መኖሪያ እንሥራ።”

እርሱም፣ “ይሁን ሂዱ” አላቸው። 3ከመካከላቸውም አንዱ፣ “አንተስ ከአገልጋዮቹ ጋር አትመጣምን?” አለው።

ኤልሳዕም፣ “እሺ እሂዳለሁ” አለ፤ 4አብሮአቸውም ሄደ። ወደ ዮርዳኖስም ሄደው ዛፎች መቀረጥ ጀመሩ። 5ከእነርሱም አንዱ ዛፍ እየቆረጠ ሳለ፣ መጥረቢያው በሮ ከውሃው ውስጥ ወደቀ፤ እርሱም፣ “አየ ጉድ ጌታዬ፣ የተውሶ መጥረቢያ እኮ ነው!” ብሎ ጮኸ።

6የእግዚአብሔርም ሰው፣ “በየት በኩል ነው የወደቀው?” ሲል ጠየቀ። ቦታውን ባሳየ ውም ጊዜ ኤልሳዕ እንጨት ቁርጠ ወደ ውሃው ውስጥ በመጣል መጥረቢያውን እንዲንሳፈፍ አደረገው። 7ከዚያም፣ “በልአው ጣና ውሰደው” አለው፤ ሰውየውም እ

5:26 ቍ16፣ ኤር45:5
5:27 ዘ04:6፣ ዘ7:12:10፣ ቍ43:5
6:1 14ጦ:10:5
6:6 ዘ015:25፣ 2ገ2:21

ጁን ዘርግቶ ወሰደው።

ኤልሳዕ ስርያውያንን አሳወረ

8በዚህ ጊዜ የሶርያ ንጉሥ ከእስራኤል ጋር ይዋጋ ነበር፤ ከጦር አለቆቹ ጋር ከተመካከረ በኋላም፣ “በዚህ፣ በዚህ ቦታ እሰፍራለሁ” አለ።

9የእግዚአብሔርም ሰው፣ “ሶርያውያን በዚያ ታች ወርደዋልና በዚያ በኩል እንዳታልፍ ተጠንቀቅ” ሲል ለእስራኤል ንጉሥ ላከበት።

10ስለዚህ የእስራኤል ንጉሥ የእግዚአብሔር ሰው የነገረውን ቦታ አሰቃኝ፤ ኤልሳዕም ንጉሡን እንደዚህ ካሉት ቦታዎች ራሱን እንዲጠብቅ ከአንድ ሁለት ጊዜ በላይ አስጠነቀቀው።

11ይህም የሶርያን ንጉሥ እጅግ ስላበሳ ጨው፣ የጦር አለቆቹን ጠርቶ፣ “ከመካከላችን ከእስራኤል ንጉሥ ጋር የተወዳጀ እንዳለ ለምን አትነግሩኝም?” ሲል ጠየቃቸው።

12ከጦር አለቆቹም አንዱ፣ “ንጉሥ ጌታዬ ሆይ፣ ከእኛ በኩል ማንም ሰው የለም፤ ነገር ግን አንተ በእልፍኝ ሆነህ እንኳ የምትናገረውን አንዲቱም ሳትቀር ለእስራኤል ንጉሥ የሚነግረው በእስራኤል ያለው ነቢዩ ኤልሳዕ ነው” አለው።

13ንጉሡም፣ “ሰዎች ልኬ እንዳስይዘው፣ የት እንደሚገኝ ፈልጉ” ሲል አዘዘ። ከዚያም፣ “በድታይን ይገኛል” የማል ዜና ደረሰው። 14ስለዚህ ፈረሶችና ሠረገሎች እንዲሁም ብዙ ሰራዊት ወደዚያ ላከ። እነርሱም በሌሊት ደርሰው ከተማዬቱን ከበሱ።

15የእግዚአብሔር ሰው አገልጋይ በማለዳ ተነሥቶ ወደ ውጭ ሲወጣ፣ በፈረሶችና በሠረገሎች የተጠናከረ ሰራዊት ከተማዬቱን ከቧት ነበር። አገልጋዩም “ጌታዬ ሆይ፣ ምን ማድረግ ይሻለናል?” ሲል ጠየቀ።

16ነቢዩም፣ “ከእኛ ጋር ያሉት ከእነርሱ ጋር ካሉት ይበልጣሉና አትፍራ” አለው።

17ኤልሳዕም፣ “እግዚአብሔር ሆይ፣ ያይ ዘንድ እባክህ ዐይኖቹን ክፈትለት” ብሎ ጸለየ፤ እግዚአብሔርም የአገልጋዩን ዐይኖች ከፈተለት፤ ሲመለከትም፣ የእሳት ፈረሶችና ሠረገሎች በኤልሳዕ ዙሪያ ተራራውን ሞልተውት አዩ።

18ሶርያውያንም ወርደው ወደ እርሱ ሲመጡ ኤልሳዕ፣ “ይህን ሕዝብ ዕውር አድርገው” ብሎ ወደ እግዚአብሔር ጸለየ። ስለዚህ ኤልሳዕ በጠየቀው መሠረት እግዚአብሔር ዕውር አደረጋቸው።

22 34 ኪሎ ግራም ያህል ነው።

6:9 ቍ12
6:10 ኤር11:18
6:12 ቍ9
6:13 ዘ9:37:17
6:14 2ገ1:9
6:16 ዘ9:15:1፣ 2ዜ5:32:7፣ መዝሮግ28:31
55:18፣ 1ዮሐ4:4፣ 6:17 2ገ2:11:12
6:18 ዘ9:19:11፣ ሐሥ 13:11

¹⁹ኤልሳዕም፣ “መንገዱ በዚህ አይደለም፤ ከተማዬቱም ይህች አይደለችም፤ ወደ ምት ፈልጉት ሰው መርቼ እንዳደርሳችሁም እኔን ተከተሉኝ” አላቸው። ከዚያም መርቶ ወደ ሰማርያ ወሰዳቸው።

²⁰ወደ ከተማዬቱም ከገቡ በኋላ ኤልሳዕ፣ “እግዚአብሔር ሆይ፤ እንዲያዩ የእነዚህን ሰዎች ዐይን ክፈት” አለ። እግዚአብሔርም ዐይናቸውን ከፈተ። እነርሱም በሰማርያ ውስጥ መሆናቸውን አዩ።

²¹የእስራኤልም ንጉሥ ባያቸው ጊዜ፣ “አባቴ ሆይ፤ ልግደላቸውን? ልፍጃቸውን?” ብሎ ኤልሳዕን ጠየቀው። ²²እርሱም፣ “አትግደላቸው፤ ለመሆኑ በሰይፍህና በቀስ ትህ የሚረክሃቸውን ትገድላቸው ዘንድ ይገባሃልን? አሁንም የሚበሉትንና የሚጠጡትን አስቀርብላቸው፤ በልተው ጠጥተውም ወደ ጌታቸውም ይሂዱ” አለው። ²³ስለዚህ ታላቅ ግብዣ አዘጋጅቶላቸው ከበሉና ከጠጡ በኋላ አሰናብቶአቸው ወደ ጌታቸው ሄዱ። የሶርያ አደጋ ጣዮችም የእስራኤልን ምድር ለመውረር ከዚያ በኋላ አልተመለሱም።

በተከበባችው ሰማርያ የተከሠተ ራብ

²⁴ከተቋቋሙ ጊዜ በኋላም የሶርያ ንጉሥ ቤንሐዳድ ሰራዊቱን ሁሉ ሰበሰበ፤ ወጥቶም ሰማርያን ከበባት። ²⁵ከተማዬቱን እንደ ከበባትም የአንድ አህያ ጭንቅላት በሰማኒያ ሰቅል ብር፣ የጎሣር አንድ ስምንተኛ¹ የርግብ ኩስሽ በአምስት ሰቅል ብር እስኪሸጥ ድረስ ታላቅ ራብ ሆነ።

²⁶የእስራኤልም ንጉሥ በቅጥሩ ላይ በሚመላለስበት ጊዜ አንዲት ሴት ድምፅዋን ከፍ አድርጋ “ጌታዬ፣ ንጉሥ ሆይ፤ እባ ክህ ርዳኝ!” አለች።

²⁷ንጉሡም፣ “እግዚአብሔር ካልረዳሽ እኔ እንዴት ልረዳሽ እችላለሁ? ከወውድማው ነው ወይስ ከወይን መጥመቂያው የምረዳሽ?” ሲል መለሰላት። ²⁸ከዚያም፣ “ለመሆኑ ችግርሽ ምንድነው?” ሲል ጠየቃት።

እርሷም እንዲህ ስትል መለሰችለት፣ “ይህች ሴት፣ ‘ዛሬ እንድንበላው ልጅሽን አምጪው፤ ነገ ደግሞ የእኔን ልጅ እንበላለን’ አለችኝ። ²⁹ስለዚህ ልጄን ቀቅለን በላ ነው። በማግሥቱም፣ ‘እንድንበላው ልጅሽን አምጪው’ አልኋት፤ እርታ ግን ደበቀችው።”

³⁰ንጉሡም ሴቲቱ ያለችውን ሲሰማ ልብ ሱን ቀደደ፤ በቅጥሩ ላይ በሚመላለስበትም ጊዜ በውስጥ ማቅ መልበሱን ሕዝቡ አዩ። ³¹ንጉሡም፣ “የሣፋጥ ልጅ የኤልሳዕ

6:21 2ገ5:13
6:22 ዘ820:11፣
2ዜ528:8-15
6:23 2ገ5:2
6:24 ዘ828:52፣
1ገ715:18፣2ገ718:7
6:25 ዘሌ26:26፣
ፍጥ1:1፣አሳ 36:12
6:29 ዘሌ26:29፣
ዘ828:53-55
6:30 ዘ637:34፣
2ገ718:37፣አሳ 22:15

ራስ ዛሬ በዐንገቱ ላይ ካደረ፣ እግዚአብሔር ይህን ያድርግብኝ፤ ከዚህም የባሰ ያምጣ ብኝ” ብሎ ዛተ።

³²በዚህ ጊዜ ኤልሳዕ በቤቱ ተቀምጦ ነበር፤ ሽማግሌዎችም አብረውት ተቀምጠው ነበር። ንጉሡም መልእክተኛ ቀድሞት እንዲሄድ አደረገ። የተላከውም ሰው ከመድረሱ በፊት ኤልሳዕ ለሽማግሌዎቹ፣ “ይህ ነፍስ ገዳይ ራሴን ለመቀረጥ ሰው መላኩን ታያላችሁ? እነሆ፤ አሁንም መልእክተኛው ሲደርስ በሩን ዘግታችሁ እንዳይገባ አድርጉ። የጌታው የእግሩ ኮቴ ከኋላው ይሰማ የለምን?” አላቸው።

³³ኤልሳዕ ከሽማግሌዎቹ ጋር በመነጋገር ላይ ሳለም፣ መልእክተኛው ወደ እርሱ ወረደ። ንጉሡም ደርሶ፣ “ይህ ጥፋት የመጣው ከእግዚአብሔር ነው፤ ታዲያ እኔ ከእግዚአብሔር ምን እጠብቃለሁ?” አለ።

7 ኤልሳዕም፣ “እንግዲህ የእግዚአብሔርን ቃል ስማ፣ እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፤ ‘በነገው ዕለት በዚህ ሰዓት፣ በሰማርያ በር አንድ መስፈሪያ ማለፊያ ዱቄት በአንድ ሰቅል፣ ሁለት መስፈሪያ ገብስም በአንድ ሰቅል ይሸጣል’ አለ።

²ንጉሡ በክንዱ ላይ የተደገፈውም የጦር አለቃ፣ የእግዚአብሔርን ሰው፣ “እንዲያው ለመሆኑ፣ እግዚአብሔር የሰማያትን መስኮቶች ቢከፍት እንኳ ይህ ሊሆን ይችላል?” ሲል ጠየቀው።

ኤልሳዕም፣ “ይህን አንተው ራስህ በዐይንህ ታየሃለህ፤ ይሁን እንጂ ከዚያ አንዳች አትቀምስም” አለው።

ከበባው ተወገደ

³በዚህ ጊዜ የሚያወቅቅ የቆዳ በሽታ የያዛቸው አራት ሰዎች በከተማዬቱ መግቢያ በር አጠገብ ነበሩ፤ እነርሱም እርስ በርሳቸው እንዲህ ተባባሉ፣ “እስክንሞት ድረስ በዚህ የምንቆየው ለምንድን ነው? ⁴ታዲያ፣ ‘ወደ ከተማዬቱ እንግባ ብንል’ በዚያም ራብ ስላለ እንሞታለን፤ በዚህም ብንሆን ያው መሞታችን እንደሁ አልቀረም፤ ስለዚህ ወደ ሶርያውያኑ ሰፈር ዝምብለን እንሂድ፤ ዝም ካሉን ሕይወታችን ትተርፋለች፤ ከገደሉንም ያው ሞቶ መገላገል ነው።”

⁵ከዚያም መሸትሸት ሲል ተነሥተው ወደ ሶርያውያን ሰፈር ሄዱ፤ ወደ ሰፈሩ ጥግ ሲደርሱም አንድም ሰው በዚያ አልነበረም። ⁶ይህ የሆነበትም ምክንያት እግዚአ

6:32 4*31፣1ገ718:4፣ሕዝ8:1፣14:1፣20:1
6:33 ዘሌ24:11፣አ.ዩ 2፣9፣14፣14፣አሳ 40:31
7:1 4*16
7:2 4*17፣19፣ዘፍ7:11፣2ገ75:18፣መገ78:23፣ሚላ3:10
7:3 ዘሌ13:45-46፣ዘ*5:14
7:6 ዘዐ14:24፣ዘ*13:29፣2ሳሙ10:6፣ኤር46:21፣ሕዝ1:24

¹25 1 ኪሎ ግራም ያህል ነው። ²25 0.3 ሊትር ያህል ነው። ³25 ወይም፣ ጥሬ ⁴25 55 ግራም ያህል ነው።

አብሔር የሠረገሎችንና የፈረሶችን እንዲሁም የብዙ ሰራዊት ድምፅ ሰርዖውያን እንዲሰሙ አድርጎ ስለነበር ነው፤ እርስ በእርሳቸው፤ “እነሆ፤ የእስራኤል ንጉሥ በእኛ ላይ አደጋ ለመጣል፤ የኬጢያውያንንና የግብግብያንን ነገሥታት ቀጥሮ አምጥቶብናል” ተባባለ። ገዢያም መሸትሸት ሲል ተነሥተው ሸሹ፤ ድንኳኖቻቸውን፤ ፈረሶቻቸውንና አህዮቻቸውንም አልወሰዱም ነፍሳቸውን ብቻ ለማዳን ሲሉ ሰፈሩን እንዲሁ እንዳለ ትተው ሄዱ።

⁸እምጽ ያለባቸውም ሰዎች ወደ ሰፈሩ አጠገብ ከደረሱ በኋላ፤ ከድንኳኖቹ ወደ አንዱ ገብተው በሉ፤ ጠጡም፤ ከዚያም ብር፤ ወርቅና ልብስ ይዘው በመሄድ ደበቁት። ተመልሰው በመምጣትም ወደ ሌላው ድንኳን ገብተው ሌሎች ነገሮችን በመውሰድ እንደዚሁ ደበቁ።

⁹እርስ በርሳቸውም፤ “ያደረግነው ትክክል አይደለም፤ ዕለቱ የምሥራች ቀን ነው፤ እኛ ግን የራሳችን ብቻ አደረግነው፤ እስኪነጋም ከቁዩን በደለኞች እንሆናለን፤ ስለዚህ ወደ ቤተ መንግሥት በፍጥነት ሄደን እንንገር” ተባባሉ።

¹⁰ስለዚህ ሄደው የከተማዬቱን መግቢያ በር ጠባቂዎች ጮኸው በመጥራት፤ “ወደ ሰርዖውያን ሰፈር ገባን፤ እዚያም ከታሰሩ ፈረሶችና አህዮች በቀር አንድም ሰው አልነበረም፤ የማንም ድምፅ አልተሰማም፤ ድንኳኖቹም እንዳሉ ናቸው” ብለው ነገ ሯኑ። ¹¹የበሩ ጠባቂዎችም ይህን አስተጋቡ፤ ዜናውም በቤተ መንግሥቱ ተሰማ።

¹²ንጉሡም በሌሊት ተነሥቶ ለጦር አለቆቹ እንዲህ አላቸው፤ “ሰርዖውያን ያደረጉብንን እነግራችኋለሁ፤ መራባችንን ስለሚያውቁ፤ ‘መቼም መውጣታቸው አይቀርም፤ ከዚያም ከነሕይወታቸው እንማርካቸዋለን፤ እኛም ስትት ብለን ወደ ከተማዬቱ እንገባለን’ በማለት በገጠር ለመደበቅ ከሰፈራቸው ወጥተዋል።”

¹³ከጦር አለቆቹም አንዱ እንዲህ አለ፤ “ጥቂት ሰዎች በከተማዬቱ ውስጥ ከተረፉት ፈረሶች አምስቱን ይዘው ይሂዱ፤ ዕጣ ፈንታቸውም በዚህ ከቀሩት እስራኤላውያን ሁሉ ዕድል ጋር አንድ ነው፤ የሚጠብቃቸው ቢኖር በዚህ በሙሉ እንዳለቁት እስራኤላውያን መሆን ብቻ ነው፤ ስለዚህ እንላካቸውና የሆነውን እንይ።”

¹⁴ስለዚህ ሁለት ሠረገሎች ከነፈረሶቻቸው መረጡ፤ ንጉሡም፤ “ሂዱና የሆነውን ነገር እዩ” ብሎ ከሰርዖውያን ሰራዊት

7፡7 መጻፍት 21፤ መዝሙር 48፤ 46፤ 9፤ 28፤ 1፤ ኢ.430፤ 17
7፡8 ኢ.433፤ 23፤ 35፤ 6
7፡12 ኢ.08፤ 4

በኋላ እንዲሄዱ ላካቸው። ¹⁵እነርሱም እስከ ዮርዳኖስ ድረስ ተከተሏቸው። ሰርዖውያን በጥድፊያ ሲሸሹ፤ የጣሎትንም ልብ ስና ዕቃ በየመንገዱ ላይ ተበታተኖ አገኙ፤ መልክተኞቹም ተመልሰው ይህን ለንጉሡ ነገሩት። ¹⁶ከዚያም ሕዝቡ ወጥቶ የሰርዖውያንን ሰፈር በዘበዘ፤ ስለዚህ እግዚአብሔር እንደ ተናገረው አንድ መስፈሪያ ማለፊያ ዱቄት በአንድ ሰቅል፤ ሁለት መስፈሪያ ገብስም በአንድ ሰቅል ተሸጠ።

¹⁷በዚህ ጊዜ ንጉሡ እጁን ይደግፈው የነበረውን የጦር አለቃ፤ የቅጥሩ በር ኅላፊ አድርጎት ነበርና በበራፉ መተላለፊያ ላይ ሕዝቡ ሲጋፉ ረጋገጠው፤ ያ የእግዚአብሔር ሰው ንጉሡ ወደ እርሱ በመጣ ጊዜ አስቀድሞ እንደተናገረውም የጦር አለቃው ሞተ። ¹⁸እንዲሁም የእግዚአብሔር ሰው ለንጉሡ፤ “ነገ በዚህ ሰዓት በሰማርያ በር ላይ አንድ መስፈሪያ ዱቄት በአንድ ሰቅል፤ ሁለት መስፈሪያ ገብስም በአንድ ሰቅል ይሸጣል” ያለውም ተፈጸመ።

¹⁹የጦር አለቃው ለእግዚአብሔር ሰው፤ “እግዚአብሔር የሰማይን መስኮቶች ቢከፍት እንኳ ይህ እንዴት ሊሆን ይችላል?” ብሎት ስለነበር፤ የእግዚአብሔር ሰው፤ “ይህን አንተው ራስህ ታያለህ፤ ከዚህ ግን አንዳች አትበላም” ሲል መልሶለት ነበር። ²⁰በበሩ መተላለፊያ ላይ ሕዝቡ ረጋግጦት ስለሞተም፤ የተነገረበት በትክክል ደረሰ።

የሱነማዬቱ ርስት ተመለሰ

8 በዚህ ጊዜ ኤልሳዕ፤ ልጁ ከሞት ያስነሣላትን ሴት፤ “እግዚአብሔር በምድሪቱ ላይ የሰባት ዓመት ራብ ስለ ወሰነ፤ ተነሸና ለጊዜው መቄየት ወደምትችዩ በት ቦታ ከቤተሰብሽ ጋር ሂጂ” አላት። ²ሴቲቱም ተነሥታ የእግዚአብሔር ሰው እንደ ነገራት አደረገች፤ ከነቤተሰቧም ሄዳ፤ በፍልስጥኤም ምድር ሰባት ዓመት ተቀመጠች።

³ከሰባት ዓመት በኋላም፤ ከፍልስጥኤም ምድር ተመልሳ መጣች፤ ስለ ቤቷና ስለ መሬቷ አቤቱታ ለማቅረብ፤ ወደ ንጉሡ ሄደች። ⁴በዚህ ጊዜ ንጉሡ የእግዚአብሔርን ሰው አገልጋይ ግያዝን፤ “ኤልሳዕ ያደረጋቸውን ታላላቅ ሥራዎች ሁሉ እስቲ ንገረኝ” እያለው ነበር። ⁵ኤልሳዕ ልጁን ከሞት ያስነሣላት ሴት ስለ ቤቷና ስለ

7፡15 ኢ.ፆ27፤ 22
7፡16 ፋ*1፤ ኢ.433፤ 4፤ 23
7፡17 ፋ*2
7፡19 ፋ*2
8፡1 ዘ.ፍ12፤ 10፤ ዘ.ፈ.26፤ 26፤ ዘ.ዳ.28፤ 22፤ ፋ.7፤ 1፤ 1፤ 2፤ 7፤ 4፤ 8፤ 37
8፡5 2፤ 7፤ 4፤ 35

¹1 በዚህ እንዲሁም በፋጥር 16 እና 18 ላይ 7.3 ሊትር ያህል ነው።
²1 በዚህ እንዲሁም በፋጥር 16 እና 18 ላይ 11 ግራም ያህል ነው።
³1 በዚህ እንዲሁም በፋጥር 16 እና 18 ላይ 15 ሊትር ያህል ነው።
³ በዚህ እና በፋጥር 8 ላይ የቦብራይስጡ ቃል ቆዳን የሚያጠቁን በሽታዎች ሁሉ የሚያሳይ ነው።

መሬቷ ለማመልከት ወደ ንጉሡ ዘንድ የቀረበችውም፣ ኤልሳዕ የሞተውን ልጅ እንዴት እንዳስ ነግ፣ ግያዝ ለንጉሡ በሚ ነግርበት ወቅት ነበር።

ግያዝም፣ “ንጉሥ ጌታዬ ሆይ፤ ሴቲቱ ይህች ናት፤ ኤልሳዕ ከሞት ያስነሣው ልጄም ይህ ነው” አለ። ልጁም ስለዚህ ጉዳይ ጠየቃትና ነገረችው።

ከዚያም ንጉሡ፣ “የነበራትን ሁሉ እን ዲሁም ትታ ከሄደችበት ጊዜ አንሥቶ እስካሁን ድረስ ያለውን የዕርሻዋን ሰብል በሙሉ እንድትመልስላት” ሲል አንድ ሹም አዘዘላት።

አዛሄል ቤንሃዳድን ገደለ

ጌልሳዕ ወደ ደማስቆ ሄደ፤ በዚያን ጊዜም የሶርያ ንጉሥ ቤንሃዳድ ታሞ ነበር። ለንጉሡም፣ “የእግዚአብሔር ሰው ወደዚህ መጥ ቶኦል ብለው ነገሩት። ስእርሱም አዛሄ ልን፣ “ገጸበረከት ይዘህ ሂድና የእግዚ አብሔርን ሰው ተገናኘው። በእርሱም አ ማካይ ነት፣ ‘ከዚህ በሽታ እድናለሁን?’ ብለህ እግዚአብሔርን ጠይቅ” አለው።

፩አዛሄልም ደማስቆ ካፈራቻቸው ምርጥ ነገሮች ሁሉ የእርባ ግመል ጭነት ገ ጸ በረ ከት ይዞ ኤልሳዕን ለመገናኘት ሄደ። ሄደም እፊቱ ቆመና፣ “የሶርያ ንጉሥ ልጅህ ቤን ሃዳድ፣ ‘ከዚህ በሽታ እድናለሁን?’ ሲል ወደ አንተ ልኮኛል” አለው። ፲፬ኤልሳዕም፣ “ሂድና፣ ‘መዳኑንስ በእርግጥ ትድናለህ’ በለው፤ ነገር ግን እንደሚሞት እግዚአብሔር ገልጦልኛል።” ሲል መለሰለት። ፲፱አስዚያ ፍር ድረስም፣ አዛሄልን ትኩር ብሎ ተመ ለከተው፤ ከዚያም የእግዚአብሔር ሰው እንባ ውን አፈሰሰ።

፳አዛሄልም፣ “ጌታዬ የሚያለቅሰው ለም ንድን ነው?” ሲል ጠየቀ።

ኤልሳዕም መልሶ፣ “በእስራኤላውያን ላይ የምታደርሰውን ጉዳት ስለማውቅ ነው፤ ምሽጎቻቸውን በአሳት ታቃጥላለህ፤ ጉልማሶቻቸውን በሰይፍ ትገድላለህ፤ ሕፃናታቸውን በምድር ላይ ትፈጠፍጣለህ፤ ያረገዙ ሴቶቻቸውንም ሆድ ትቀድዳለህ” አለው።

፳፯አዛሄልም፣ “ለመሆኑ እንደ ውሻ የሚ ቁጠር አገልጋይህ ይህን ጀብዱ መፈጸም እንዴት ይችላል?” አለ።

ኤልሳዕም መልሶ፣ “መቼም አንተ በሶርያ ላይ እንደምትነግሥ እግዚአብሔር አሳይቶኛል” አለው።

፳፰ከዚያም አዛሄል ከኤልሳዕ ዘንድ ወጥቶ

8:7 24:5-8:5; 27:6-24
8:8 ዘፍ32:20; መሳ18:5+14:9-9:7; 17:19:15
8:10 ኢሳ38:1
8:11 መሳ3:25; ሉቃ19:41
8:12 ዘፍ34:29; 15:17:17; 27:15:16; መዝ137:9; ኢሳ13:16; ሆሌ13:16; አጥ1:13; ዮሆ3:10; ሉቃ19:44
8:13 14:መ-17:43; 24:መ-38:15; 17:19:15

ወደ ጌታው ተመለሰ፤ ቤንሃዳድም፣ “ለመ ሆኑ ኤልሳዕ ምን አለህ?” ሲል ጠየቀው፤ አዛሄልም፣ “በእርግጥ ከበሽታህ እንደም ትድን ነግሮኛል” አለው። ፳፱ማግስቱ ግን ወፍራም ልብስ ወስዶ በውሃ ከነከረ በኋላ የንጉሡን ፊት ሸፈነው፤ ንጉሡም በዚህ ሞተ፤ ከዚያም አዛሄል በእግሩ ተተክቶ ነገሠ።

የይሁዳ ንጉሥ ኢዮራም

8:16-24 ተጻ-ምብ 2ዜና21:5-10:20

፲፬የእስራኤል ንጉሥ የአክዓብ ልጅ ኢዮ ሆራም በነገሠ በአምስተኛው ዓመት፣ የኢ ዮሃፍጥ ልጅ ኢዮራም በይሁዳ ነገሠ። ፲፯እርሱም ሲነግሥ ዕድሜው ሠላሳ ሁለት ዓመት ነበር፤ በኢዮሩሳሌም ተቀምጦም ስምንት ዓመት ገዛ። ፲፰ያገባት የአክዓብ ልጅ ስለ ነበረች የአክዓብ ቤት እንዳደ ረገው ሁሉ፣ እርሱም የእስራኤልን ነገሥ ታት መንገድ ተከተለ፤ በእግዚአብሔርም ፊት ክፉ ድርጊት ፈጸመ። ፲፱ይሁን እንጂ ስለ ባሪያው ስለ ዳዊት ሲል፣ እግዚአብሔር ይሁዳን ሊያጠፋ አልፈለገም፤ ምክንያቱም ለዳዊትና ለዘሩ መብራት እንደሚያሳጣ ተስፋ ሰጥቶ ነበርና።

፳፬በኢዮራም ዘመነ መንግሥት፣ ኤዶም ያስ በይሁዳ ላይ ዐምፆ የራሱን ንጉሥ አነገሠ። ፳፯ስለዚህም ኢዮራም ሠረገሎቹን ሁሉ አሰልፎ ወደ ጸፂር ዘመተ። ኤዶ ማውያንም እርሱንና የሠረገላ አዛዦቹን ከበቡ፤ እርሱና የሠረገላ አዛዦቹ ግን በሌሊት ተነሥተው ከበባውን ጥሰው ወጡ፤ ሰራዊቱም ሸሽቶ ተመለሰ። ፳፰ኤዶምያስም እስከ ዛሬ ድረስ በይሁዳ ላይ እንደ ዐመፀ ነው፤ ልብናም በዚህ ጊዜ ዐምፆ ነበር። ፳፱በኢዮራም ዘመነ መንግሥት የተከናወ ነው ሌላው ነገር ሁሉ በይሁዳ ነገሥታት ታሪክ ተጽፎ የሚገኝ አይደለምን? ፳፯ኢዮ ራምም ከአባቶቹ ጋር አንቀላፋ፤ እንደ እነርሱም ሁሉ በዳዊት ከተማ ተቀበረ። ልጁ አካዝያስም በእግሩ ተተክቶ ነገሠ።

የይሁዳ ንጉሥ አካዝያስ

8:25-29 ተጻ-ምብ - 2ዜና22:1-6

፳፰የእስራኤል ንጉሥ የአክዓብ ልጅ ኢዮ ራም በነገሠ በዐሥራ ሁለተኛው ዓመት፣ የኢዮሆራም ልጅ አካዝያስ በይሁዳ ነገሠ። ፳፱አካዝያስ ሲነግሥ ዕድሜው ሀያ ሁለት ዓመት ነበር፤ በኢዮሩሳሌም ተቀምጦም አንድ ዓመት ገዛ። እናቱ ኅቶልያ ትባላ ለች፤ እርሷም የእስራኤል ንጉሥ የምሪ የልጅ ልጅ ነበረች። ፳፯አካዝያስ ከአክዓብ

፶፱ ዕብራይስጡ እንዲሁም “ሂድና፣ በእርግጥ አትድንም በለው እንደሚሞት እግዚአብሔር ገልጦልኛል”

8:15 27:11:17
8:16 27:11:17; 2ዜና21:14
8:18 ቀ*26; 27:11:1
8:19 ዘፍ6:13; 24:መ-21:17; ራእ21:23
8:20 17:22:47
8:22 ዘፍ27:40; ዘፍ33:20; ኢሱ21:13; 27:19:8
8:25 27:19:29
8:26 ቀ*18:17; 16:23
8:27 17:15:26; 16:30

ቤተ ሰብ ጋር በጋብቻ የተሰበሰቡ ስለ ነበር፤ የአክዳብ ቤት እንዳደረገው ሁሉ፤ እርሱም በአክዳብ ቤት መንገድ ሄደ፤ በእግዚአብሔርም ፊት ክፉ ነገር አደረገ።
 28አካዝያስም ከአክዳብ ልጅ ከኢዮራም ጋር ሆኖ በሶርያ ንጉሥ በአሃሄል ላይ ለመዝመት ወደ ሬማት ዘገለግድ ሄደ፤ ሶርያውያንም በዚያ ኢዮራምን አቁሰ ሉት። 29ስለዚህ ንጉሥ ኢዮራም፣ በሬ ማት ከአሃሄል ጋር ባደረገው ጦርነት ሶር ያውያን ካደረሱበት ቀኑስል ለማገገም ወደ ኢይዝራኤል ተመለሰ።

ከዚያም የአክዳብ ልጅ ኢዮራም ስለ ታመመ የይሁዳ ንጉሥ የኢዮራም ልጅ አካዝያስ ሊጠይቀው ወደ ኢይዝራኤል ወረደ።

ኢዩ ተቀብቶ በእስራኤል ላይ ነገሠ

9 ነቢዩ ኤልሳዕ ከነቢያት ማኅበር አን ዱን ጠርቶ እንዲህ አለው፤ “ወገብህን ታጥቀህ፤ ይህን የዘይት ማሰር በመያዝ በሬማት ወደምትገኘው ገለጻድ ሂድ። 2በዚያም ስትደርስ የናሜሲን የልጅ ልጅ፣ የኢዮማፍጥን ልጅ ኢዩን ፈልገው። ወደ እርሱም ቀርቦህ ከጓደኞቹ ለብቻ ከነጠል ኸው በኋላ፤ ወደ እልፍኝ አስገባው። 3ከዚያም ማሰርውን ይዘህ ዘይቱን በራሱ ላይ አፍስሰና፤ ‘እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፤ ‘እነሆ፤ እኔ በእስራኤል ላይ እንድትነግሥ ቀባሁህ’ ብለህ ዐውጅ። ከዚያም በኋላ ከፍተህ ሩጥ፤ ፈጽሞ አትዘግይ።”

4ስለዚህ ጌልማሳው ነቢይ በሬማት ወደ ምትገኘው ገለጻድ ሄደ። 5በዚያ እንደደረሰም፣ የሰራዊቱ ጦር መኮንኖች በአንድ ነት ተቀምጠው ነበር፤ እርሱም “መኮንን ሆይ፤ ወደ አንተ ተልኬአለሁ” አለ።

ኢዩም፣ “ለማንኛችን ነው?” ሲል ጠየቀ። እርሱም፣ “መኮንን ሆይ፤ ለአንተ ነው” ብሎ መለሰ።

6ኢዩም ተነሥቶ ወደ ቤት ገባ፤ ከዚያም ነቢዩ ዘይቱን በኢዩ ላይ አፈሰሰና እንዲህ አለ፤ “የእስራኤል አምላክ እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፤ ‘በእግዚአብሔር ሕዝብ በእስራኤል ላይ እንድትነግሥ ቀብቼሃ ለሁ። 7የአገልጋዮቹን የነቢያትን ደም እን ዲሁም የእግዚአብሔርን አገልጋዮች ደም ሁሉ ከኤልሃቤል እጅ እበቀል ዘንድ አንተ የጌታህን የአክዳብን ቤት ትመታለህ። 8የአክዳብ ቤት በሙሉ ይጠፋል፤ ባሪያም ይሁን ተወላጅ፣ በእስራኤል የሚገኘውን የመጨረሻ ወንድ ልጅ ሁሉ ከአክዳብ እቈርጣለሁ። 9ከእንግዲህ

8:28 ዘ84:43፣ 2ኃ79:1:14
 8:29 1ኃ719:15፣ 17:21:29፣2ኃ79:21፣ 10:13
 9:1 14ጦ:10:1፣ 5:1፣1ኃ718:46፣2ኃ7 8:28
 9:3 1ኃ719:16
 9:6 1ኃ719:16
 9:7 ዘ94:24፣ዘ8 32:43፣1ኃ718:4፣ ራእ6:10
 9:8 14ጦ:25:22፣ 2ኃ710:17
 9:9 1ኃ713:34፣ 14:10፣16:3

የአክዳብን ቤት፣ እንደ ናባጥ ልጅ እንደ ኢዮርብዓም ቤት፣ እንደ አኪያም ልጅ እንደ ባኦስ ቤት አደርገዋለሁ።
 10ኤልሃቤልን ግን በኢይዝራኤል ዕርሻ ውሾች ይበሏታል፤ የሚቀብራትም አይኖርም።” ይህን ተናግሮም መዝ ጊ ያውን ከፍቶ ሮጠ።

11ኢዩ ወጥቶ የጦር አለቆች ወደሆኑት ጓደኞቹ እንደ ደረሰ፣ ከመካከላቸው አንዱ “ሁሉም ነገር ሰላም ነው? ይህ እብድ ወደ አንተ የመጣው ለምንድን ነው?” ሲል ጠየቀው።

ኢዩም “ሰውየውንም ሆነ የሚናገረውን እናንተም ታውቃላችሁ” ሲል መለሰ።

12እነርሱም፣ “ይህማ ትክክል አይደለም ይልቅስ እውነቱን ንገረን” አሉት።

ኢዩም እንዲህ አለ፤ “እርሱ የነገረኝማ ይህ ነው፤ ‘እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፤ ‘የእስራኤል ንጉሥ እንድትሆን ቀብቼሃ ለሁ።’”

13ከዚያ ሁሉም ቶሎ ብለው ልበሳቸውን እያወለቁ በሚራመድበት ደረጃ ላይ አነጠፉ፤ ከዚያም መለከት ነፍተው፣ “ኢዩ ነግሦአል” አሉ።

ኢዩ ኢዮራምንና አካዝያስን ገደለ

9:21-29 ተጓ ምብ - 2ዜና22:7-9

14ስለዚህ የናሜሲ የልጅ ልጅ፣ የኢዮማ ፍጥ ልጅ ኢዩ በኢዮራም ላይ አሜረ። በዚህ ጊዜ ኢዮራምና እስራኤል ሁሉ በሬ ማት የምትገኘውን ገለጻድን ከሶርያ ንጉሥ ከአሃሄል ጥቃት ለማጸን ይጠብቁ ነበር። 15ንጉሥ ኢዮራም ግን የሶርያን ንጉሥ አሃሄልን ጦርነት በገጠመው ጊዜ፣ ሶርያውያን ካደረሱበት ቀኑስል ለማገገም ወደ ኢይዝራኤል ተመልሶ ነበር። ኢዩም፣ “እንግዲህ ሐሳባችሁ እንዲህ ከሆነ፣ ይህን ነገር ወደ ኢይዝራኤል ሄዶ እንዳይናገር፣ ማንም ሰው ከዚህች ከተማ ሾልኮ እንዳይ ወጣ ጠብቁ” አለ። 16ከዚያም በሠረገላው ተቀምጦ ወደ ኢይዝራኤል ገሠገሠ፤ ይህን ያደረገውም ኢዮራም በዚያ ስለተኛና የይሁዳ ንጉሥ አካዝያስም እርሱን ለመጠየቅ ወደዚያው ስለወረደ ነው።

17በኢይዝራኤል ግንብ ማማ ላይ የቆመው ጠባቂ የኢዩ ወታደሮች መቅረባቸውን አይቶ፣ “እረ ወታደሮች መጡ!” በማለት ጮኾ ተናገረ።

ኢዮራምም፣ “አንድ ፈረሰኛ ተጠርቶ፣ እንዲገናኛቸው ላኩትና፣ ‘የመጣችሁት በሰ ላም ነውን?’ ብሎ ይጠይቅ” ሲል አዘዘ።

18ፈረሰኛውም ኢዩን ለመገናኘት ጋልቦ ሄደና፣ “ንጉሡ፣ ‘የመጣችሁት በሰላም

9:10 1ኃ721:23
 9:11 14ጦ:10: 11:8፣ሐ10:20
 9:13 24ጦ:15: 10: ማቴ21:8፣ ሉቃ19:36
 9:14 ዘ84:43፣ 2ኃ78:28
 9:15 2ኃ78:29
 9:16 2ዜና22:7
 9:17 14ጦ: 14:16፣16:4፣ ኢ.421:6

ነውን? ብሎአል” አለው።
 ኢዩም፣ “ስለ ሰላም መጨነቅ የአንተ ጉዳይ አይደለም! ይልቅስ ወደ ጃላ እለ ፍና ተከተለኝ” አለው።
 ጠባቂውም፣ “መልእክተኛው ከእነርሱ ዘንድ ደርሶአል፤ ነገር ግን ተመልሶ አል መጣም” ብሎ አሳወቀ።
 19 ስለዚህ ንጉሡ ሌላ ፈረሰኛ ላከ፤ ወደ እነርሱ ዘንድ እንደ ደረሰም፣ “ንጉሡ፣ ‘የመጣችሁት በሰላም ነውን?’ ይላል” አለው።
 ኢዩም “ስለ ሰላም መጨነቅ የአንተ ጉዳይ አይደለም! ይልቅስ ወደ ጃላ እለ ፍና ተከተለኝ” አለው።
 20 ጠባቂው፣ “መልእክተኛው ከእነርሱ ዘንድ ደርሶአል፤ ነገር ግን ይህም ተመልሶ አል መጣም፤ የወታደሮቹ መሪ ሠረገላ አነዳዱ ልክ እንደ ናሚሲ ልጅ እንደ ኢዩ አነዳድ ነው፤ ሲነዳም እንደ እብድ ነው” ሲል አሳወቀ።
 21 ኢዩራምም፣ “በሉ ሠረገላዬን አዘጋጃ” ብሎ አዘዘ። ሠረገላው እንደ ተዘጋጀም፣ የእስራኤል ንጉሥ ኢዩራምና የይሁዳ ንጉሥ አካዝያስ በየሠረገሎቻቸው ሆነው ኢዩን ለመገናኘት ሄዱ፤ የኢይዝራኤላዊው የና ቡቴ ርስት በነበረው ዕርሻ ላይም ተገናኙት። 22 ኢዩራምም ኢዩን ገና ሲያየው፣ “ኢዩ፣ የመጣኸው በሰላም ነውን?” ሲል ጠየቀው።
 ኢዩም፣ “የእናትህ የኤልሳቤል የጣዖት አምልኮና መተት እንዲህ በዝቶ እያለ ምን ሰላም አለ!” ሲል መለሰ።
 23 ኢዩራምም ሠረገላውን አዙሮ በመሸሸ፣ “አካዝያስ ሆይ፤ ይህ ክዳት ነው!” አለ።
 24 ከዚያም ኢዩ ቀስቱን በማስፈንጠር ኢዩራምን በትከሻና ትከሻው መካከል ወጋው፤ ፍላጻውም ዘልቆ ልቡን ስለ ወጋው፣ ሠረገላው ውስጥ ዘፍ ብሎ ወደቀ።
 25 ኢዩም የሠረገላ ኅላፊውን ቢድቃርን እንዲህ አለው፤ “አንግውና በኢይዝራኤላዊው በናቡቴ ዕርሻ ላይ ጣለው፤ አንተና እኔ አባቱን አክፋብን በየሠረገሎቻችን ሆነን ተከትለነው ስንሄድ፣ እግዚአብሔር ይህን ትንቢት እንዲህ ሲል እንደ ተናገረ በት አስታውሰ። 26 ትናንት የናቡቴንና የልጆቹን ደም አይቻለው፤ ይላል እግዚአብሔር፤ ይህንንም በዚሁ ዕርሻ ላይ በእርግጥ አንተው እንድትከፍል አደርግሃለሁ፤ ይላል እግዚአብሔር፤” አሁንም በእግዚአብሔር ቃል በተነገረው መሠረት አንግውና በዚሁ ዕርሻ ውስጥ ጣለው።”

9:20 2ሳጦ-18:27
 9:21 1ኅገ21:17:15-19
 9:22 1ኅገ18:19:16-20
 9:23 2ኅገ11:14
 9:24 1ኅገ22:34
 9:25 1ኅገ21:19-22
 9:26 1ኅገ21:19-29
 9:27 መሳ1:27:27ገ23:29
 9:28 2ኅገ14:20:23:30
 9:29 2ኅገ8:25
 9:30 ኤር4:30:ሐገ23:40
 9:31 1ኅገ16:9-10
 9:33 መገ7:5
 9:34 1ኅገ16:31
 9:36 1ኅገ21:23:መገ168:23:ኤር15:3
 9:37 መገ183:10:ኤሳ 5:25:ኤር 8:2:9:22:16:4:25:33:ሰፊ1:17
 10:1 4ኆ5:መሳ 8:30:1ኅገ13:32:21:1

27 የይሁዳ ንጉሥ አካዝያስም ይህን ሲያይ፣ ወደ ቤት ሀጋን በሚያወጣው መንገድ ሸሸ፤ ኢዩም እያሳደደ ድምፁን ከፍ አድርጎ፣ “እርሱንም ግደሉት!” አለ። እነርሱም በይብለዓም ከተማ አጠገብ በገር
 ዐቀበት መንገድ ላይ በሠረገላው ውስጥ እንዳለ አቁሰሉት፤ እርሱ ግን ወደ መጊዶ ሸሸቶ፤ እዚያው ሞተ። 28 አገልጋዮቹም በሠረገላ አድርገው ወደ ኢዩራም ወሰዱት፤ በዳዊትም ከተማ ከአባቶቹ ጋር በመቃብሩ ቀበሩት። 29 አካዝያስ በይሁዳ የነገሠው፣ የአክዓብ ልጅ ኢዩራም በነገሠ በዐሥራ አንደኛው ዓመት ነበር።

ኤልሳቤል ተገደለች

30 ከዚያም ኢዩ ወደ ኢይዝራኤል ሄደ፤ ኤልሳቤልም ይህን በሰማች ጊዜ ዐይኗን ተኳኸላ፣ ጠጉሯንም አሰማምራ በመስኮት ትመለከት ነበር። 31 ኢዩ የቅጥሩን በር አልፎ ሲገባ፣ “ጌታህን የገደልህ አንተ ዘምሪ የመጣኸው በሰላም ነውን?” ስትል ጠየቀችው።

32 ቀና ብሎ ወደ መስኮቱ ተመለከተና፣ “ማነህ አንተ? ማነው የሚተባበረኝ ሲል ጮኽ ተጣራ። ሁለት ሦስት ጃንደረ ቦችም ቀሩልቀሩል ወደ እርሱ ተመለከቱ፤ 33 ኢዩም፣ “ወደ ታች ወርውሩአት!” አለ። እነርሱም ወረወሯት። ፈረሶቹ ሲረጋግጧትም ደግሟ በግንቡና በፈረሶቹ ላይ ተረጨ።

34 ኢዩም ገብቶ በላ፣ ጠጣም። ከዚያም፣ “ምንም ቢሆን የንጉሥ ልጅ ናትና ይህ ችን የተረገመች ሴት በሚገባ ቅበሯት” አለ። 35 ሊቀብሯት ሲወጡ ግን ከራስ ቅሷ፣ ከእግሯና ከእጃ በቀር ሌላ ያገኘት አልነበረም። 36 ተመልሰውም ይህን ሲነግ

ሩት፣ ኢዩ እንዲህ አለ፣ “እግዚአብሔር ለባሪያው ለቴስቢያዊው ለኤልያስ፣ በኢይዝራኤል ምድር ዕርሻ ውስጥ ውሾች የኤልሳቤልን ሥጋ ይበሉታል፤” 37 ሥጋዋም በኢይዝራኤል ምድር ዕርሻ ውስጥ እንደ ፍግ ስለሚሆን፣ ማንም ሰው፣ ‘ይህች ኤልሳቤል ናት’ ሊል አይችልም ብሎ የተናገረው ቃል ይህ ነው።”

የአክዓብ ቤተሰቦች ተገደሉ

10 በዚህ ጊዜ አክዓብ በሰማርያ ሰባ ወንዶች ልጆች ነበሩት፤ ስለዚህ ኢዩ ደብዳቤ ጽፎ ለኢይዝራኤል ሹማም

²⁶ 1ኅገ2:19 ይመ ለ27 ወይም በአትክልት ሰፍራ በሚገኘው በኩል ሸሸ
³¹ ወይም፣ ጌታውን የገደለው ዘምሪ ሰላም አለውን?
³⁶ 1ኅገ 21:23 ይመ

ንት፤ ለሸማግሌዎችና የአክዳብን ልጆች ለሚያሳድጉ ሞግዚቶች ወደ ሰማርያ ላከ፤ መልእክቱም እንዲህ የሚል ነበር፤ ²“የጌታችሁ ልጆች ከእናንተ ጋር ስለሆኑ፤ ሠረገሎችና ፈረሶች፤ የተመሸገች ከተማና መሣሪያም ስላላችሁ፤ ይህ ደብዳቤ እንደ ደረሰችሁ ወዲያውኑ ³ከጌታችሁ ልጆች መካከል ብልጫ ያለውንና ተገቢ ነው የምትሉትን መርጣችሁ በአባቱ ዙፋን አስቀምጡት። ከዚያም ስለ ጌታችሁ ቤት ተዋገ።”

⁴እነርሱ ግን እጅግ ፈርተው ነበርና፤ “ሁለት ነገሥታት ሊቋቋሙት ያልቻሉትን ሰው እኛ እንዴት ልንቋቋመው እንችላለን?” አለ።

⁵ስለዚህ የቤተ መንግሥቱ አዛዥ፤ የከተማዬቱ ገዥ፤ ሸማግሌዎችና የልጆቹ ሞግዚቶች፤ “እኛ ያንተው አገልጋዮች ነን፤ ትእዛዝህን ሁሉ እንፈጽማለን፤ እኛ ማንንም አናነግሥም፤ ደስ የሚያሰኝህን ሁሉ አንተው አድርግ” በማለት ይህን መልእክት ለአዲሱ ላኩ። ⁶ከዚያም አዲሱ፤ “እንግዲህ የእኔ ወገን ከሆናችሁና ከታዘዛችሁኝ የጌታችሁን ልጆች ራስ ቁርጣችሁ ነገ በዚህ ሰዓት ይዛችሁልኝ ወደ ኢይዝራኤል እንድትመጡ” ሲል ደግሞ ጻፈላቸው።

በዚህም ጊዜ ሰባው የንጉሡ ልጆች በከተማዬቱ ውስጥ ታዋቂ በሆኑ አሳዳጊዎቻቸው ዘንድ ነበሩ። ገደብዳቤውም በደረሰ ሳቸው ጊዜ፤ ሰዎቹ ሰባውን ልዑላን በሙሉ ወስደው ገደሏቸው። ራሳቸውንም በቅርጫት አድርገው አዲሱ ወደ ኢይዝራኤል ላኩ። ⁸መልእክተኛው እንደ ደረሰ ሰም፤ ለአዲሱ፤ “የንጉሡን ልጆች ራስ አምጥተዋል” ብሎ ነገረው። ከዚያም አዲሱ፤ “በከተማዬቱ መግቢያ በር ላይ ሁለት ቦታ ከምራችሁ እስከ ነገ ጧት ድረስ አቁዩላቸው” ብሎ አዘዘ።

⁹በማግስቱም ጧት አዲሱ ወጥቶ በሕዝቡ ሁሉ ፊት በመቆም እንዲህ አለ፤ “እናንተ ንጉሱን ናችሁ፤ ጌታዬን ያህዲርሁበትና የገደልሁት እኔ ነኝ። እነዚህን ሁሉ ግን የፈጃቸው ማን ነው?”

¹⁰እንግዲህ እግዚአብሔር በአክዳብ ቤት ላይ ከተናገረው ቃል አንዲቱ እንኳ በምድር ላይ ወድቃ እንደ ማትቀር ዕወቁ። እግዚአብሔር በባሪያው በኤልያስ የተናገረውን ፈጽሞአል።” ¹¹ስለዚህ አዲሱ ከአክዳብ ቤት የቀረውን ሁሉ፤ ታላላቆቹን ሰዎች በሙሉ፤ የቅርብ ወዳጆቹንና ካህናቱን አንድም ሳይቀር በኢይዝራኤል ገደላቸው።

¹²ከዚያም አዲሱ ተነሥቶ ወደ ሰማርያ

10፡5 ኢ.ሰ.9፡8
10፡7 24መ፡48፤
1ነገ21፡21
10፡10 1ነገ
21፡29፤2ነገ9፡7-10
10፡11 ቀ፡14፤
ኢዮ18፡19፤
ሆሌ.1፡4፤ሚል4፡1

10፡13 1ነገ
2፡19፤2ነገ78፡29፤
2ዜና22፡8
10፡14 ቀ፡11
10፡15 1ዜና2፡55
፡ዕዝ 10፡19፤
ኤር35፡2፤6፡14-19
፡ሕዝ17፡18
10፡16 ዙ፡25፤13
10፡17 2ነገ9፡8
10፡18 መላ2፡11
10፡19 1ነገ18፡19
10፡20 ዙ32፡5

ሄደ፤ ቤትኤከድ ወደተባለው የሰማ ጠባቂዎችም ቤት ሲደርስ፤ ¹³ከይሁዳ ንጉሥ ከአካዝያስ ሥጋ ዘመዶች ጥቂቶቹን አግኝቶ፤ “እናንተ እነማን ናችሁ?” ሲል ጠየቃቸው፤

እነርሱም፤ “እኛ የአካዝያስ ሥጋ ዘመዶች ነን፤ ንጉሣዊውን ቤተሰብና የእቴጌይቱን ልጆች ለመጠየቅ ወደዚህ ወርደን መጥተናል” አለ።

¹⁴እርሱም፤ “ከነሕይወታቸው ያዟቸው!” ሲል አዘዘ፤ ስለዚህ ከነሕይወታቸው ወስደው በቤት ኤከድ ጉድጓድ አጠገብ አርባ ሁለቱን ሰዎች ገደሏቸው፤ አንድ እንኳ አሳስቆ ረም።

¹⁵ከዚያም ተነሥቶ ሲሄድ የሬካብ ልጅ ኢዮናዳብ ወደ እርሱ ሲመጣ መንገድ ላይ አገኘው። አዲሱም ሰላምታ ሰጥቶት “ልቤ ለልብህ ታማኝ የሆነውን ያህል ያንተስ ልብ ለልቤ እንዲሁ ታማኝ ነውን?” ሲል ጠየቀው።

ኢዮናዳብም፤ “አምን፤ ነው!” ብሎ መለሰ። አዲሱም፤ “እንግዲያውስ እጅህን ስጠኝ” አለው። እጁንም ሰጠው፤ ከዚያም አዲሱ ደግፎ ወደ ሠረገላው አወጣው።

¹⁶አዲሱም፤ “በል አብረን እንሂድና ለእግዚአብሔር ያለኝን ቅናት እይልኝ” አለው፤ ከዚያም በሠረገላው ይዞት ሄደ።

¹⁷አዲሱ ወደ ሰማርያ በደረሰ ጊዜ፤ ከአክዳብ ቤተሰብ በዚያ የቀረውን ሁሉ ገደለ። ለነቢዩ ለኤልያስ በተነገረውም የእግዚአብሔር ቃል መሠረት አጠፋቸው።

የበአል አገልጋዮች ተገደሉ

¹⁸ከዚያም አዲሱ ሕዝቡን ሁሉ በአንድነት ሰብስቦ እንዲህ አለ፤ “አክዳብ በአልን ያገለገለው በጥቂቱ ነው፤ አዲሱ ግን ይበልጥ ያገለግለዋል። ¹⁹አሁንም የበአልን ነቢያት ሁሉ አገልጋዮቹንና ካህናቱንም በሙሉ ጥፋልኝ። ለባአል ትልቅ መሥዋዕት ስለማቀርብ አንድ ሰው እንኳ እንዳይቀር። የማይመጣ ሰው ቢኖር ግን በሕይወት አይኖርም፤ አዲሱ ግን ይህን ማድረግ የበአልን አገልጋዮች ለማጥፋት ተንኮል መፍጠሩ ነበር።

²⁰አዲሱም፤ “ለበአል ክብር ጉባኤ ጥሩ” አለ፤ እነርሱም ይህንኑ ለሕዝቡ አስታወቁ። ²¹ከዚያም በመላው እስራኤል መልእክት ላከ፤ የበአል አገልጋዮች በሙሉ መጠ፤ ማንም አልቀረም፤ ሁሉም ወደ በአል ቤተ

¹³ ስብረ-ይስጡ ከዚህ ጋር ይስማማል፤ ነገር ግን እንደገና የሰባ ሊቃናት ትርጉሞችና የሱልጌት ቅጂ፤ “የከተማዬቱ” ይላሉ።

ጣዖት ገቡ፤ የበአል ቤተ ጣዖት ዳር እስከ ዳር ሞላ።²² ኢዩም የልብስ ቤቱን ጎላፊ፣ “ለበአል አገልጋዮች ሁሉ አልባሳት አውጣ” አለው፤ እርሱም አልባሳቱን አወጣላቸው።²³ ከዚያም ኢዩ ከሬካብ ልጅ ከኢዮናዳብ ጋር ወደ በአል ቤተ ጣዖት ገባ። የበአልንም አገልጋዮች፣ “እንግዲህ የበአል አገልጋዮች ብቻ እንጂ የእግዚአብሔር አገልጋዮች እዚህ አብረዋችሁ አለመኖራቸውን አረጋግጦ” አላቸው።²⁴ ከዚያም የሚቃጠል መሥዋዕትና ሌላም መሥዋዕት ለማቅረብ ገቡ። በዚህ ጊዜም ኢዩ፣ “በእጃችሁ አሳ ልፊ ከሰጠኝችሁ ሰዎች አንድ እንኳ እንዲያመልጥ ያደረገ በገመዱ ይገባበታል” ብሎ በማስጠንቀቅ ውጭ ሰማንያ ሰዎች አዘጋጅቶ ነበር።²⁵ ኢዩ የሚቃጠለውን መሥዋዕት አቅርቦ እንዳበቃ ጠባቂዎቹንና የጦር አለቆቹን፣ “ግቡና ግደሏቸው፤ ግንም እንዳያመልጥ” ሲል አዘዘ። እነርሱም በሰይፍ ፈጃቸው፤ ጠባቂዎቹና የጦር ሹማምንቱም ሬሳውን በሙሉ ወደ ውጭ አውጥተው ጣሉ። ከዚያም ወደ ውስጠኛው የበአል ቤተ ጣዖት ገቡ።²⁶ ከድንጋይ የተሠሩትንም ማምለኪያ ምስሎች ከበአል ቤተ ጣዖት አውጥተው አቃጠሉ።²⁷ የበአልን ማምለኪያ ምስል ቀጠቀጡ፤ የበአልንም ቤተ አምልኮ አፈረሱ፤ ይህንንም ሕዝቡ እስከ ዛሬ ድረስ የኮስ መጣያው አድርጎታል።²⁸ በዚህ ሁኔታም ኢዩ የበአልን አምልኮ ከእስራኤል አስወገደ።²⁹ ይሁን እንጂ ኢዩ የናባጥ ልጅ ኢዮርብዓም፣ በቤቴልና በዳን የወርቅ ጥጃዎች እንዲያመልኩ እስራኤልን ካሳተበት ኅጢአት አልራቀም።³⁰ እግዚአብሔርም ኢዩን፣ “በፊቴ መልካም የሆነውን ነገር ስላደረግህና በአክዓብም ቤት ላይ እንዲደርስ በልቤ ያለውን ሁሉ ስለፈጸምህ፤ ዘርህ እስከ አራት ትውልድ ድረስ በእስራኤል ዙፋን ላይ ይቀመጣል” አለው።³¹ ነገር ግን ኢዩ የእስራኤልን አምላክ የእግዚአብሔርን ሕግ በፍጹም ልቡ ለመጠበቅ ጥንቃቄ አላደረገም፤ ኢዮርብዓም፣ እስራኤልን ካሳተበት ኅጢአት አልራቀምና።³² በዚያ ዘመን እግዚአብሔር የእስራኤልን ምድር መቀናኘት ጀመረ። አዛሄልም እስራኤልን ዳር እስከ ዳር መታ።³³ ይኸውም ከዮርዳኖስ በስተ ምሥራቅ ያለውን የገለዓድን ምድር ሁሉ ሲሆን፣ ይህም በአርፍን ወንዝ አጠገብ ካለው ከአሮጌር አንሥቶ የጋድን፣

10:24 ኢሱ2:14
 10:25 ስ22:20፣
 1፣718:40፣2፣71
 11:18
 10:26 ስ23:24
 10:27 1፣716:32
 10:28 1፣719:17
 10:29 ስ32:4፣
 1፣712:30፣32
 10:30 2፣715:12
 10:31 ስ4:9፣
 1፣712:30፣ም44:23
 10:32 1፣71
 19:17፣2፣713:25፣
 መዝ107:39
 10:33 ስ፣21:13፣
 32:34፣ስ42:36፣
 መላ11:26፣ኢላ17:2

የርቤልንና የምናሴን አገር ገለዓድንና ባሳንን ነበር።³⁴ የቀረው በኢዩ ዘመነ መንግሥት የሆነው፣ ያደረገውም ሁሉ፣ ያከናወነውም ሥራ በሙሉ በእስራኤል ነገሥታት ታሪክ ተጽፎ የሚገኝ አይደለምን?³⁵ ኢዩ ከአባቶቹ ጋር አንቀላፋ፣ በሰማርያ ቀበሩት። ልጁ ኢዮአካዝም በእግሩ ተተክቶ ነገሠ።³⁶ ኢዩ በሰማርያ ተቀምጦ በእስራኤል ላይ የነገሠው ሃያ ስምንት ዓመት ነበር።
ጎቶልያና ኢዮአስ
 11:1-21 ተፃ ምብ - 2ኪና10-23:21
11 የአካዝያስ እናት ጎቶልያ ልጅ መሞቱን ቤተ ሰብ በሙሉ አጠፋች።² የንጉሥ ኢዮራም ልጅ፣ የአካዝያስ እገት የሳቤት ግን የአካዝያስን ልጅ ኢዮአስን ሊገደሉ ከነበሩት ልዑላን መካከል ሰርቃ ወሰደችው። እንዳይገድሉትም ከጎቶልያ በመደበቅ እርሱንና ሞግዚቱን በአንድ እልፍኝ ሸሸገቻቸው።³ ጎቶልያ አገሩን በምትገዛበት ጊዜም ከሞግዚቱ ጋር ስድስት ዓመት በእግዚአብሔር ቤት ተሸሸገ።⁴ በሰባተኛውም ዓመት የዳሄ ልኮ ካራውያንንና ዘብ ጠባቂዎቹን የሚያዙትን የመቶ አለቆች እርሱ ወዳለበት ወደ እግዚአብሔር ቤተ መቅደስ እንዲመጡ አደረገ። ከእነርሱም ጋር ቃል ከዎስት አንዱ የሱርን በር ይጠብቅ፣ የቀረው ሌላው አንድ ሦስተኛው እጅ ደግሞ ቤተ መቅደሱን ተራ ገብቶ ከሚጠብቀው ከዘብ ጥበቃው ኋላ ያለውን በር ይጠብቅ።⁷ እናንተ እንደ ተለመደው በሰንበት ዕለት ከዘብ ጥበቃ ነጻ የምትሆኑት ሁለት ሦስተኛው እጅ ግን ንጉሡ ያለበትን ቤተ መቅደስ ጠብቁ።⁸ ሁላችሁም መሣሪያችሁን ይዛችሁ በንጉሡ ዙሪያ ሁኑ፤ የሚቀርባችሁ ቢኖር ግን ይገደል። ንጉሡ በሚወጣበትም ሆነ በሚገባበት ጊዜ ሁሉ አትለዩት።”⁹ የመቶ አለቆቹም ካህኑ የዳሄ ያዘዘውን ሁሉ አደረጉ፤ እያንዳንዳቸውም በሰንበት ዕለት ለዘብ ጥበቃ የሚገቡትንና ከዘብ ጥበቃ የሚወጡትን ጭፍርቻቸውን ይዘው ወደ ካህኑ ወደ የዳሄ መጡ።

10:34 1፣715:31
 11:1 2፣718:18
 11:2 መላ9:5፣
 2፣712:1
 11:4 4፣19
 11:5 1፣714:27፣
 1ኪና9:25

10ካህናም በእግዚአብሔር ቤት የነበረውን የንጉሥ ዳዊትን ጦርና ጋሻ ለመቶ አለቆቹ ሰጣቸው። 11ወታደሮቹም እያንዳንዳቸው መሣ ሪያቸውን ይዘው፤ ከቤተ መቅደሱ በስተ ደቡብ አንጎላቸውን እስከ ሰሜን ድረስ በመሠዊያውና በቤተ መቅደሱ አጠገብ በን ጉሠ ዙሪያ ቆሙ።

12ዮዳሃም የንጉሡን ልጅ አውጥቶ ዘው ዱን ጫነለት፤ የኪዳንም መጽሐፍ ሰጠው፤ መንገሡን ዐወጀ፤ ኢዮአስም ተቀብቶ ነገሠ። ከዚያም ሕዝቡ፣ “ንጉሡ ሺህ ዓመት ይንገሥ” እያሉ በማጨብጨብ ደስታቸውን ከፍ ባለ ድምፅ ገለጹ።

13ጎዳልም የሰራዊቱንና የሕዝቡን ጨካኝነት በሰማች ጊዜ ሕዝቡ ወዳለበት ወደ ቤተ መቅደሱ ሄደች። 14እነሆ፣ በወጉ መሠረት ንጉሡ በዐምዱ አጠገብ ቆሞ፣ ሹማምንቱና መለከት ነፊዎቹ ከአጠገቡ ሆነው አዩች። የአገሩም ሕዝብ ሁሉ ይፈነጥዝ፣ መለከትም ይነፋ ነበር። ጎዳልም ልብሷን ቀዳ፣ “ይህ ክዳት ነው! ክዳት ነው!” በማለት ጮኸች።

15ካህኑ ዮዳሃም ጭፍሮቹን የሚያዙትን የመቶ አለቆች፣ “በረድፍ በተሰለፉት ጭፍሮች መካከል አውጧት።” የሚከተላትንም ሁሉ በሰይፍ በሉት። ሲል አዘዘ፤ ይህ የሆነውም ካህኑ አስቀድሞ፣ “በእግዚአብሔር ቤት መገደል የለባትም” በማለቱ ነበር። 16ስለዚህ ፈረሶች ወደ ቤተ መንግሥቱ በሚገቡበት ስፍራ ስትደርስ፣ ይዘው እዚያው ገደሏት።

17ዮዳሃም የእግዚአብሔር ሕዝብ ይሆኑ ዘንድ በእግዚአብሔርና በንጉሡ በሕዝቡም መካከል ቃል ኪዳን እንዲኖር አደረገ፤ እንደዚሁም በንጉሡና በሕዝቡ መካከል ቃል ኪዳን መሠረተ። 18የአገሩም ሕዝብ ሁሉ ወደ በአል ቤተ ጣዖት ሄደው አፈራረሱት፤ መሠዊያዎቹንና ምስሎቹን ሁሉ ሰባቡ፤ የበአልን ካህን ማታንንም በመሠዊያዎቹ ፊት ለፊት ገደሉት።

ከዚያም ካህኑ ዮዳሃ የእግዚአብሔርን ቤተ መቅደስ የሚጠብቁ ዘበኞችን መደበ። 19ከዚያም መቶ አለቆቹን፣ ካራውያንንና ዘበኞቹን እንዲሁም የአገሩን ሕዝብ በሙሉ በመያዝ ሁሉም በአንድነት ሆነው፣ ንጉሡን ከእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ ወስደው በዘብ ጠባቂዎች ቅጥር በር በኩል ታች ወዳለው ቤተ መንግሥት ይዘውት ገቡ፤ ንጉሡም በዙፋኑ ላይ ተቀመጠ፤ 20የአገሩም ሕዝብ ሁሉ ደስ አለው፤ ጎቶ

11:10 2ሳሙ-8:7
 11:12 ዘ25:16፣
 1ሳሙ-9:16፣10:24፣1
 ነገ1:39፣2ነገ123:3፣መ
 1147:1፣98:8፣
 ኢ-455:12
 11:14 ዘ637:29፣
 1ነገ1:39፣7:15፣
 2ነገ9:23
 11:15 1ነገ2:30
 11:16 ዘ64:14፣
 ነገ3:28፣ኢር31:40
 11:17 ዘ24:8፣
 2ሳሙ-5:3፣2ነገ
 23:3፣2ዘ5:15፣
 12:23፣3፣29:10፣
 34:31፣ዕገ10:3፣
 ኢር34:8
 11:18 ዘ812:3፣
 1ነገ16:32፣18:40፣27
 710:25፣23:20
 11:19 ቀ4
 11:20 ም4
 11:10፣28፣12፣ 29:2

12:1 2ነገ11:2
 12:2 ዘ812:25፣
 2ሳሙ-8:15
 12:3 1ነገ3:3፣
 2ነገ18:4
 12:4 ዘ25:2፣
 30:12፣35:29፣ዘተ
 18:19፣2ነገ22:4
 12:5 2ነገ22:5
 12:9 2ነገ25:18፣
 ኢር35:4፣52:24፣
 ማር12:41፣
 ሉቃ21:1
 12:10 2ሳሙ-8:17

ልያ ቤተ መንግሥቱ ውስጥ በሰይፍ ተገድላ ስለ ነበር፤ ከተማዬቱ ጸጥ አለች። 21ኢዮአስ በነገሠ ጊዜ ዕድሜው ሰባት ዓመት ነበር።

ኢዮአስ ቤተ መቅደሱን አደሰ

12:1-21 ተጻ ምብ - 2ዜና24:1-14፣24:23-27

12 ኢዮ በነገሠ በሰባተኛው ዓመት ኢዮ አስ ነገሠ፤ በኢዮሩሳሌም ተቀምጦም አርባ ዓመት ገዛ። እናቱ ሳብያ የተባለች፤ የቤርሳቤህ ከተማ ተወላጅ ነበረች። 2ካህኑ ዮዳሃ ያስተምረው በነበረበት ዘመን ሁሉ፣ ኢዮአስ በእግዚአብሔር ፊት መልካም ነገር አደረገ። 3ይሁን እንጂ የኩረብታ ማምለኪያ ስፍራዎች አልተወገዱም፤ ሕዝቡም በእነዚህ ቦታዎች መሠዋቱንና ማጠኑን እንደ ቀጠለ ነበር።

4ኢዮአስ ካህናቱን እንዲህ አላቸው፣ “ከሕዝብ ቁጠራ የተገኘውንና በስለሌት የገባውን እንዲሁም በራስ ፈቃድ ለቤተ መቅደሱ የተሰጠውን የተቀደሰ ገንዘብ በሙሉ ሰብስቡ። 5እያንዳንዱም ካህን ገንዘቡን ከገንዘብ ያዘ፣ እጅ ይቀበል፤ እንደ አስፈላጊነቱም በቤተ መቅደሱ ውስጥ የፈረሰውን ለማደስ ይዋል።”

6ይሁን እንጂ እስከ ሃያ ሦስተኛው የኢዮአስ ዘመን መንግሥት ካህናቱ በቤተ መቅደሱ ውስጥ የፈረሰውን አላደሱም ነበር። ገስለዚህ ኢዮአስ ካህኑን ዮዳሃንና ሌሎቹን ካህናት ጠርቶ፣ “በቤተ መቅደሱ ውስጥ የፈረሰውን ያላደሳችሁት ለምንድን ነው?” ሲል ጠየቃቸው፣ ቀጥሎም፣ “ከእንግዲህ ወዲያ ገንዘቡ በቤተ መቅደሱ ውስጥ የፈረሰውን ለማደስ ይዋል እንጂ ከገንዘብ ያገሩች አትቀበሉ” አላቸው። 8ካህናቱም ከእንግዲህ ከሕዝቡ ገንዘብ ላለ መሰብሰብና ቤተ መቅደሱንም ራሳቸው ላለ ማደስ ተስማሙ።

9ከዚያም ካህኑ ዮዳሃ አንድ ሣጥን ወስዶ በመክደኛው ላይ ቀዳዳ አበጀለት፤ ወደ እግዚአብሔር ቤተ መቅደስ በሚያስገባው በስተቀኝ በኩል በመሠዊያው አጠገብ አኖረው። በራፉን የሚጠብቁት ካህናትም ወደ እግዚአብሔር ቤተ መቅደሱ የሚመጣውን ገንዘብ በሙሉ በሣጥኑ ውስጥ ያስገቡ ነበር። 10በሣጥኑም ውስጥ ብዙ ገንዘብ መኖሩን በሚያዩበት ጊዜ ሁሉ፣ የንጉሡ ጸሐፊና ሊቀ ካህናቱ መጥተው ወደ እግዚአብሔር ቤተ መቅደስ የገባውን ገንዘብ ቁጥረው በየከረጢቱ በማስገባት ቋጥረው ያኖሩት ነበር። 11የገንዘቡ ልክም ተመዝኖ ከታወቀ በኋላ፣ የቤተ መቅደሱን ሥራ

8 ወይም፣ ወደ ቅጥራችሁ የሚደርስ ቢኖር
 9 ወይም፣ ከቅጥራችሁ መካከል

በጎሳፊነት እንዲያሠሩ ለተመደቡት ሰዎች ገንዘቡን ያስረክቧቸዋል፤ ይህም የእግዚአብሔርን ቤተ መቅደስ ለሚሠሩ አናጢዎችና ግንባቻዎች፤ ¹²ለድንጋይ ጠራቢዎችና ለድንጋይ ቅርጽ አውጭዎች የሚከፈል እንዲሁም የእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ ለሚታደስበት ዕንጨትና ጥርብ ድንጋይ መግዣ የሚውል ነበር።

¹³ለቤተ መቅደሱ ከገባው ገንዘብ ግን ለእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ ግልጋሎት ለሚውሉ የብር ጽዋዎች፤ መከሰተሪያዎች፤ ድስቶች፤ መለኮቶችና ወይም ለሌሎች የወርቅም ሆነ የብር ዕቃዎች መሥሪያ አልዋለም፤ ¹⁴የተከፈለው ግን ቤተ መቅደሱን ለሚያደሱ ሠራተኞች ብቻ ነበር። ¹⁵ለሠራተኞቹ እንዲከፍሉ ገንዘቡ የተሰጣቸው ሰዎች ፍጹም ታማኞች በመሆናቸው ተቈጣጣሪ ማድረግ አላስፈለጋቸውም ነበር። ¹⁶ስለ በደል መሥዋዕትና ስለ ኅጢአት መሥዋዕት የሚቀርበው ገንዘብ ግን የክህናቱ በመሆኑ ወደ እግዚአብሔር ቤተ መቅደስ አይገባም ነበር።

¹⁷በዚህ ጊዜ የሶርያ ንጉሥ አዛሄል ወጣ፤ ጌትንም አደጋ ጥሎ ያዛት። ከዚያም በኢየሩሳሌም ላይ አደጋ ለመጣል ፊቱን አዞረ። ¹⁸የይሁዳ ንጉሥ ኢዮአስ ግን አባቶቹ የይሁዳ ነገሥታት ኢዮሳፍጥ፤ ኢዮሆራም፤ አካዝያስ ለእግዚአብሔር ቀድሰው የለዩአቸውን የተቀደሱ ዕቃዎች በሙሉ፤ እርሱ ራሱ የቀደሳቸው ስጦታዎች እንዲሁም በእግዚአብሔር ቤተ መቅደስና በቤተ መንግሥቱ ዕቃ ቤቶች የተገኘውን ወርቅ ሁሉ ስብስቦ ለሶርያ ንጉሥ ለአዛሄል ላከ ለት፤ አዛሄልም ከኢየሩሳሌም ተመለሰ።

¹⁹ኢዮአስ በዘመነ መንግሥቱ ያከናወነው ሌላው ተግባርና የፈጸመው ሥራ ሁሉ በይሁዳ ነገሥታት ታሪክ ተጽፎ የሚገኝ አይደለምን? ²⁰ሹማምንቱም በእርሱ ላይ ዐመፀብት፤ ቀላቀላ ወደ ሲላ በሚወስደው መንገድ ላይ በቤት ሚሎ ገደሉት። ²¹ገዳዮቹ ሹማምንቱም የሰምዓት ልጅ ዮዛካርና የሹሜር ልጅ ዮዛባት ነበሩ። እርሱም ሞተ፤ እንደ አባቶቹም ሁሉ በዳዊት ከተማ ተቀበረ። ልጁ አሚስያስም በእግሩ ተተክቶ ነገሠ።

የእስራኤል ንጉሥ ኢዮአካዝ

13 የይሁዳ ንጉሥ የአካዝያስ ልጅ ኢዮአስ በነገሠ በሃያ ሦስተኛው ዓመት፤ የኢዶ ልጅ ኢዮአካዝ በሰማርያ ከተማ በእስራኤል ላይ ነገሠ፤ ዐሥራ ሰባት ዓመትም ገዛ። ²እርሱም የናባጥ ልጅ ኢዮ

12፡12 2ኃገ22፡5-6
12፡13 1ኃገ7፡51
12፡15
2ኃገ22፡7፤1 ቆጥ4፡2
12፡16 ሠሌ4፡1-35፤5፡14-19፤7፡7
12፡17 2ኃገ8፡12
12፡18 1ኃገ15፡18፤
21፡2ኃገ15፡20፤
19፡36፤2ኃገ521፡16-17
12፡20 መግ9፡6፤
2ኃገ14፡5፤19፤15፡10፤
14፡25፤30፤
21፡23፤25፤25
13፡2 1ኃገ12፡26-33

ርብዓም እስራኤልን ያሳተበትን ኅጢአት በመከተል በእግዚአብሔር ፊት ክፉ ሥራ ሠራ፤ ከዚህ ድርጊቱም አልተመለሰም። ³የእግዚአብሔር ቀላጣ በእስራኤል ላይ ነደደ፤ ስለዚህ የሶርያ ንጉሥ አዛሄልና ልጁ ቤንሃዳድ በነበሩበት ዘመን ሁሉ አሳልፎ በእጃቸው ሰጣቸው።

⁴ከዚያም ኢዮአካዝ እግዚአብሔርን ለመነ፤ እግዚአብሔርም የሶርያ ንጉሥ እስራኤልን እንዴት አድርጎ እንዳስጨነቀ አይቶአልና ልመናውን ሰማው። ⁵ስለዚህ እግዚአብሔር ለእስራኤል የሚታደጋቸውን ሰው ሰጠ፤ እነርሱም ከሶርያውያን ጭቁና ተላቀቁ፤ እንደ ቀድሞውም በየድንኳናቸው መኖር ጀመሩ፤ ⁶ይሁን እንጂ እስራኤልን ካሳተው ከኢዮርብዓም ቤት ኅጢአት አልተመለሱም፤ በዚያው ገፋ በት። የአሺራም ምስል ዐምድ።⁷ በሰማርያ መመለኩ ቀጠለ።

⁷ከኢዮአካዝ ሰራዊት የተረፈው አምሳ ፈረሰኞች፤ ዐሥር ሠረገሎችና ዐሥር ሺህ እግረኛ ወታደር ብቻ ነው፤ ይህ የሆነበትም ምክንያት የሶርያ ንጉሥ የቀረውን ስለ አጠፋውና እንደ ዐውድማ ብናኝ ስለ አደረገው ነበር።

⁸ኢዮአካዝ በዘመነ መንግሥቱ ያከናወነው ሌላው ሥራ፤ ያደረገውና የፈጸመውም ሁሉ በእስራኤል ነገሥታት ታሪክ ተጽፎ የሚገኝ አይደለምን? ⁹ኢዮአካዝ ከአባቶቹ ጋር አንቀላፋ፤ በሰማርያም ተቀበረ። ልጁ ዮአስም በእግሩ ተተክቶ ነገሠ።

የእስራኤል ንጉሥ ዮአስ።

¹⁰በይሁዳ ንጉሥ በኢዮአስ ዘመን፤ በሠላሳ ሰባተኛው ዓመት፤ የኢዮአካዝ ልጅ ዮአስ በሰማርያ ከተማ በእስራኤል ላይ ነገሠ፤ ዐሥራ ስድስት ዓመትም ገዛ። ¹¹እርሱም በእግዚአብሔር ፊት ክፉ ሥራ ሠራ፤ የናባጥ ልጅ ኢዮርብዓም እስራኤልን ካሳተበት ኅጢአት ሁሉ አልራቀም፤ በዚያው ገፋ በት።

¹²ዮአስ በዘመነ መንግሥቱ ያከናወነው ሌላ ሥራ፤ ያደረገውና የፈጸመው ሁሉ እንዲሁም በይሁዳ ንጉሥ በአሚስያስ ላይ ያካሄደው ጦርነት ጭምር በእስራኤል ነገሥታት ታሪክ ተጽፎ የሚገኝ አይደለምን? ¹³ዮአስም ከአባቶቹ ጋር አንቀላፋ፤ ኢዮርብዓም በእግሩ ተተክቶ በዙፋኑ ተቀመጠ። ዮአስም በሰማርያ ከእስራኤል ነገሥታት ጋር ተቀበረ።

¹⁴በዚህ ጊዜ ኤልሳስ ለሞት ባደረሰው ሕመም ታሞ ያጣጥር ነበር። የእስራኤልም

⁷6 በዚህ መጽሐፍ ውስጥ ሁሉ ይህ የአሺራን ሴት ጣዖት የሚያመለክት ነው

13፡3 4ኃ24፡118
31፡17፤1ኃገ19፡17
13፡4 ሠጥ10፡9፤
1184፡29፤26፡7፤
24መ፡7፡10
13፡5 ሠፍ45፡7፤
11828፡29፤መግ42፡18
16፡33
13፡6 1ኃገ12፡30፤
16፡33
13፡7 2ሳመ-
22፡43፤2ኃገ110፡32-33
13፡12 1ኃገ
15፡31፤2ኃገ14፡15
13፡13 2ኃገ 14፡23፤
ሆሊ1፡1
13፡14 2ኃገ2፡12

ንጉሥ የአስ ሊጠይቀው ወርዶ አለቀሰ ለት፣ “ወየው አባቴን! ወየው አባቴን! ወየው የእስራኤል ሠረገሎችና ፈረሰኞች!” እያለም ጮኸ።

¹⁵ኤልሳዕም፣ “አንድ ቀስትና ፍላጆች አምጣ” አለው፤ እርሱም አመጣ፤ ¹⁶የእስራኤልንም ንጉሥ፣ “ቀስቱን በእጅህ ያዘው” አለው፤ ቀስቱን በያዘውም ጊዜ ኤልሳዕ እጆቹን በንጉሡ እጆች ላይ አኖረ።

¹⁷ቀጥሎም፣ “የምሥራቁን መስኮት ክፈት” አለው፤ ከፈተውም፣ ኤልሳዕም፣ “በል አስፈንጥረው” አለው፤ አስፈንጠረውም፤ ከዚያም፣ “የእግዚአብሔር የድል ቀስት! ሶርያ ድል የምትሆንበት ቀስት!” አለ። ኤልሳዕም እንደገና “ሶርያውያንንም አፌቅ ላይ ፈጽመህ ድል ታደርጋቸዋለህ” አለው።

¹⁸ቀጥሎም፣ “በል ቀስቶቹን ውሰድ” አለው፤ ንጉሡም ወሰደ። ኤልሳዕም፣ “መሬቱን ውጋ” አለው። እርሱም ሦስት ጊዜ ወግቶ አቆመ።

¹⁹የእግዚአብሔርም ሰው ተቈጣውና፣ “መሬቱን አምስት ወይም ስድስት ጊዜ መውጋት ነበረብህ፤ እንዲህ ብታደርግ ኖሮ ሶርያን ታሸንፍና ፈጽመህ ትደመሰሳት ነበር፤ አሁን ግን የምታሸንፈው ሦስት ጊዜ ብቻ ነው” አለው።

²⁰ኤልሳዕ ሞተ፤ ቀበሩትም። በዚህም ጊዜ ሞግባውያን አደጋ ጣዮች በየዓመቱ በጸደይ ወራት ወደ እስራኤል ምድር እየሰረጉ ይገቡ ነበር።

²¹አንድ ጊዜ እስራኤላውያን ሰው ሞቶ ሲቀበሩ፣ አንድ የአደጋ ጣይ ቡድን በድንገት አዩ፤ ስለዚህ የሞተውን ሰው ሬሳ ኤልሳዕ መቃብር ውስጥ ጣሉት፤ ሬሳው የኤልሳዕን ዐዕም እንደ ነካም ወዲያውኑ ሰውየው ድኖ በእግሩ ቆመ።

²²በኢዮአካዝ ዘመነ መንግሥት ሁሉ፣ የሶርያ ንጉሥ አዛሄል፣ እስራኤልን ያስጨንቃቸው ነበር። ²³እግዚአብሔር ግን ራራ ላቸው፣ አዘነላቸው፣ ፊቱን መለሰላቸው፣ ይህም ከአብርሃም፣ ከይስሐቅና ከያዕቆብ ጋር ስለ ገባው ኪዳን ሲል ነው፤ እስከ ዛሬ ድረስ ሊያጠፋቸው አልፈለገም፤ ከፊቱም አላስወገዳቸውም።

²⁴የሶርያ ንጉሥ አዛሄል ሞተ፤ ልጁ ቤን ሃዳድም በእግሩ ተተክቶ ነገሠ። ²⁵ከዚያም የኢዮአካዝ ልጅ ዮአስ፣ አዛሄል ከአባቱ ከኢዮአካዝ እጅ በጦርነት የወሰዳቸውን ከተሞች ከአዛሄል ልጅ ከቤንሃዳድ አስመልሶ ያዘ። ዮአስ ሦስት ጊዜ ድል አደረገው፤ የእስራኤልንም ከተሞች በዚህ ሁኔታ

13:15 1ሳሙ 20:20
13:17 እ.ሱ8:18፣ 15ገ20:26
13:19 ቍ25
13:20 2ነገ5:2
13:21 ማቴ27:52
13:22 1ነገ19:17
13:23 ስዐ2:24፣ 33:15 ዘዘ829:20፣ 2ነገ17:18፣24:3:20
13:24 ቍ3
13:25 ቍ2ነገ 10:32

መልሶ ያዘ።

የይሁዳ ንጉሥ አሜሲያስ

14:1-7 ተጓ ምብ - 2ዜና25:1-4፣11-12
14:8-22 ተጓ ምብ - 2ዜና25:17- 26:2

14 የእስራኤል ንጉሥ የኢዮአካዝ ልጅ ዮአስ በነገሠ በሁለተኛው ዓመት፣ የይሁዳ ንጉሥ የኢዮአስ ልጅ አሜሲያስ ነገሠ። ²በነገሠም ጊዜ ዕድሜው ሃያ አምስት ዓመት ነበር፤ በኢየሩሳሌም ተቀምጦም ሃያ ዘጠኝ ዓመት ገዛ። እናቱም ዮዓዳን የተባለች የኢየሩሳሌም ሴት ነበረች። ³እርሱም በእግዚአብሔር ፊት መልካም ነገር አደረገ፣ ነገር ግን አባቱ ዳዊት እንደ አደረገው ዐይነት አልነበረም፤ በማናቸውም ረገድ የአባቱን የኢዮአስን ፈለግ ተከተለ። ⁴በየኩረብታው ላይ ያሉት ግም ለኪያዎች አልተወገዱም፤ ሕዝቡም በየኩረ ብታው ላይ መሥዋዕት ማቅረቡንና ዕጣን ማጤሱን እንደ ቀጠለ ነበር።

⁵አሜሲያስ መንግሥቱን አጽንቶ ከያዘ በኋላ፣ ንጉሥ አባቱን የገደሉትን ሹማም ንት ገደላቸው፤ ⁶ይሁን እንጂ በሙሴ የሕግ መጽሐፍ እግዚአብሔር፣ “እያንዳንዱ በራሱ ኅጢአት ይገደል እንጂ አባቶች በልጆቻቸው፣ ልጆችም በአባቶቻቸው ኅጢአት አይገደሉ” ሲል ያዘዘ በመሆኑ፣ የነፍስ ገዳዩን ልጆች አልገደላቸውም።

⁷የጨው ሸለቆ በተባለው ቦታ ዐሥር ሺህ ኤዶማውያንን ድል ያደረገ፣ ሲላን በጦርነት የያዘና እስከ ዛሬም ድረስ የቅትኤል ተብላ የምትጠራበትን ስም ያወጣ ላት አሜሲያስ ነው።

⁸ከዚያም አሜሲያስ የኢዩ የልጅ ልጅ፣ የኢዮአካዝ ልጅ ወደ ሆነው ወደ እስራኤል ንጉሥ ወደ ዮአስ፣ “ናና ፊት ለፊት ይዋጣልን” ሲል መልእክተኞች ላከበት።

⁹የእስራኤል ንጉሥ ዮአስ ግን ለይሁዳ ንጉሥ ለአሜሲያስ እንዲህ ሲል ላከበት፣ “አንድ የሊባኖስ ኩርንችት፣ ለአንድ የሊባኖስ ዝግባ፣ ሴት ልጅህን ለልጄ በሚስትነት ስጠው” አለው፤ ከዚያም አንድ የሊባኖስ ዱር አውሬ መጥቶ ኩርንችቱን በእግሩ ረገጠው። ¹⁰በእርግጥ ኤዶምን ድል አድርገሃል፤ ታዲያ ልብህ አለመጠን አይከራራ። ድል በማድረግህ አትንጠራራ፤ አርፈህ ተቀመጥ! ጠብ በመጫር የራስህ ንስ፣ የይሁዳንስ ውድቀት ለምን ትሻለህ?”

¹¹አሜሲያስ ግን አልሰማም፤ ስለዚህ የእስራኤል ንጉሥ ዮአስ ወጣ፤ እርሱና የይሁዳ ንጉሥ አሜሲያስም በይሁዳ ምድር

14:4 2ነገ12:3
14:5 2ነገ12:20፣ 21:24
14:6 ዘኁ26:11፣ ዘ828:61፣ እ.ዮ21:20፣ ኤር31:30፣44:3፣ ሕዝ18:4:20
14:7 መሳ1:36፣ 2ሳሙ8:13
14:9 መሳ9:8-15
14:10 2ዜና26:16፣ 32:25
14:11 እ.ሱ15:10

በቤትሳሚስ ፊት ለፊት ጦርነት ገጠሙ።

12ይሁዳ በእስራኤል ድል ሆነ፤ እያንዳንዱም ወደ ድንኳኑ ሸሸ። 13የእስራኤል ንጉሥ ዮአስም የአካዝያስን የልጅ ልጅ፣ የኢዮአስን ልጅ የይሁዳን ንጉሥ አሜሲያስን ቤትሳሚስ ላይ ማረከው። ከዚያም ዮአስ ወደ ኢየሩሳሌም ሄደ፤ ከኤፍሬም ቅጥር በር አንጎቶ የማእዘን ቅጥር በር እስከተባለው ድረስ ርዝመቱ አራት መቶ ክንድ። የሆነውን ቅጥር አፈረሰ። 14በእግዚአብሔር ቤተ መቅደስና በቤተ መንግሥቱ ግምጃ ቤቶች ያለውን ወርቅና ብር በሙሉ በዚያም የተገኘውን ዕቃ ሁሉ በመውሰድ ምርኮኞችንም ይዞ ወደ ሰማርያ ተመለሰ። 15በዮአስ ዘመነ መንግሥት የተከናወነው ሌላው ነገር፣ ያደረገውና የፈጸመው ሁሉ በይሁዳ ንጉሥ በአሜሲያስ ላይ ያደረገው ጦርነት ጭምር በእስራኤል ነገሥታት ታሪክ ተጽፎ የሚገኝ አይደለምን? 16ዮአስ ከአባቶቹ ጋር አንቀላፋ፣ በሰማርያም ከእስራኤል ነገሥታት ጋር ተቀበረ፤ ልጁ ኢዮርብዓምም በእግሩ ተተክቶ ነገሠ። 17የኢዮአስ ልጅ የይሁዳ ንጉሥ አሜሲያስም የእስራኤል ንጉሥ የኢዮአካዝ ልጅ ዮአስ ከሞተ በኋላ ዐሥራ አምስት ዓመት ኖረ። 18በአሜሲያስ ዘመነ መንግሥት የተከናወነው ሌላው ነገር በይሁዳ ነገሥታት ታሪክ ተጽፎ የሚገኝ አይደለምን?

19አሜሲያስ በኢየሩሳሌም ሴራ ስለጠነሰ ሱበት ሸሸቶ ወደ ላኪሶ ሄደ፤ እነርሱ ግን የሚከታተሉት ሰዎች ወደዚያው ልከው አስገደሉት። 20ሬሳውም በፈረስ ተጭኖ መጥቶ በዳዊት ከተማ ከአባቶቹ ጋር በኢየሩሳሌም ተቀበረ።

21ከዚያም የይሁዳ ሕዝብ በሙሉ ዕድሜው ዐሥራ ስድስት ዓመት የሆነውን ዓዛርያስን ወስደው በአባቱ በአሜሲያስ ፋንታ አነገሡት። 22አሜሲያስ ከአባቶቹ ጋር ካንቀላፋ በኋላ ኤሳትን እንደገና ሠርቶ ወደ ይሁዳ የመለሳት ይኸው ዓዛርያስ፤ ነበር።

የእስራኤል ንጉሥ ዳግማዊ ኢዮርብዓም

23የኢዮአስ ልጅ አሜሲያስ በይሁዳ በነገሠ በዐሥራ አምስተኛው ዓመት፣ የእስራኤል ንጉሥ የዮአስ ልጅ ኢዮርብዓም በሰማርያ ነገሠ፤ አርባ አንድ ዓመትም ገዛ። 24በእግዚአብሔርም ፊት ክፉ ነገር አደረገ፣ የናባጥ ልጅ ኢዮርብዓም እስራኤልን ካሳተበት ጎጠአት አልተመለሰም። 25የእስራኤል አምላክ እግዚአብሔር በጋትሔሬር ነቢይ፣ በአማቴ ልጅ በባሪያው በዮናስ አማካይነት እንደ ተናገረው፣ ከሐማት መተ

14:12 1ነገ22:36
14:13 1ነገ3:1
2ዜ526:9፣33:14፣36
፣19፣የዐ8:16፣12:39፣
ኤር31:38፣39:2፣ዘካ1
4:10
14:15 2ነገ13:12
14:19 ኢሱ10:3፣
2ነገ12:20
14:20 2ነገ9:28
14:21 2ነገ15:1፣
2ዜ526:23፣
ኢሳ1:1፣
ሆሌ1:1፣አሞ1:1
14:22 1ነገ9:26
14:23 2ነገ13:13፣
1ዜ55:17፣አሞ1:1፣17
፣10
14:24 1ነገ15:30
14:25 ዘገ13:21፣
ዘዳ3:17፣ዮና1:1፣
ማቴ12:39

ላለፈ፣ አንጎቶ እስከ መት ባሕርጢ ድረስ የነበረውን የእስራኤልን ድንበር ያስመለሰ ኢዮርብዓም ነው።

26ባሪያም ይሁን ነጻ ዜጋ፣ በእስራኤል የሚኖር ሁሉ እንዴት እጅግ ይሠቃይ እንደ ነበር እግዚአብሔር አየ፤ የሚረዳቸውም አልነበረም። 27ይሁን እንጂ እግዚአብሔር የእስራኤልን ስም ከምድረ ገጽ እንደሚያጠፋ ስላልተናገረ፣ በዮአስ ልጅ በኢዮርብዓም አማካይነት ታደጋቸው።

28በኢዮርብዓም ዘመነ መንግሥት የተከናወነው ሌላው ነገር፣ የፈጸመው ሁሉና ይሁረ ጋቸው ጦርነቶች እንዲሁም የይሁዳ ግዛት የነበሩትን ደማስቆንና ሐማትን እንዴት ለእስራኤል እንዳስመለሰ በእስራኤል ነገሥታት ታሪክ ተጽፎ የሚገኝ አይደለምን? 29ኢዮርብዓም ከአባቶቹ ከእስራኤል ነገሥታት ጋር አንቀላፋ፤ ልጁ ዘካርያስም በእግሩ ተተክቶ ነገሠ።

የይሁዳ ንጉሥ ዓዛርያስ

15:1-7 ተጓ ምብ - 2ዜ526:3-4፣21-23

15 የእስራኤል ንጉሥ ኢዮርብዓም በነገሠ በሃያ ሰባተኛው ዓመት የይሁዳ ንጉሥ የአሜሲያስ ልጅ ዓዛርያስ ነገሠ። 2ሲነግሥም ዕድሜው ዐሥራ ስድስት ዓመት ነበር፤ በኢየሩሳሌም ተቀምጦ አምሳ ሁለት ዓመት ገዛ። እናቱም ይኮልያ የተባለች የኢየሩሳሌም ሴት ነበረች። 3አባቱ አሜሲያስ እንዳደረገው ሁሉ ዓዛርያስም በእግዚአብሔር ፊት መልካም ነገር አደረገ። 4ይሁን እንጂ በየኩረብታው ላይ ያሉት የማምለኪያ ስፍራዎች አልተወገዱም፤ ሕዝቡም በዚያ መሥዋዕት ማቅረቡንና እጣን ማጤሱን እንደ ቀጠለ ነበር።

5እግዚአብሔርም ንጉሡን እስከሚሞት በት ቀን ድረስ በለምጽጫ መታው፣ በተለየቤትም ይኖር ነበር። በዚያን ጊዜ ቤተ መንግሥቱን በጎሳፊነት የሚመራውና የአገሩንም ሕዝብ የሚያስተዳድረው የንጉሡ ልጅ ኢዮአታም ነበር።

6በዓዛርያስ ዘመነ መንግሥት የተከናወነው ሌላው ሥራ፣ የፈጸመውም ሁሉ በይሁዳ ነገሥታት ታሪክ ተጽፎ የሚገኝ አይደለምን? 7ዓዛርያስ ከአባቶቹ ጋር አንቀላፋ፤ በዳዊትም ከተማ በአባቶቹ መቃብር አጠገብ ቀበሩት። ልጁ ኢዮአታምም በእግሩ ተተክቶ ነገሠ።

የእስራኤል ንጉሥ ዘካርያስ

8የይሁዳ ንጉሥ ዓዛርያስ በነገሠ በሠላሳ ስምንተኛው ዓመት፣ የኢዮርብዓም ልጅ

6 ዘገ 24:16 ይመ: 13 ዕብራይስጥ 180 ሜትር ይላል
821 ኢዮአታም 5 ሊቦ 25 የሂረብ ባሕር

14:26 ዘዳ32:36፣
2ነገ13:4፣መዝ
18:41፣22፣11፣
72:12፣107:12፣
ኢሳ63:5፣ዕቆ1:7
14:27
ዘዳ29:20፣መሳ6:14
14:28 2ሳሙ8:5፣
9፣1ነገ15:31
15:1 4ኅ32:2ነገ
14:21
15:3 1ነገ14:8
15:5 4ኅ7:32፣
ዘፍ12:17፣41:40፣
ዘሌ13:46፣2ዜ5
27:1፣ሚክ1:1
15:7 4ኅ5:ኢሳ
6:1፣14:28

ዘካርያስ በሰማርያ ከተማ በእስራኤል ላይ ነገሠ፤ ስድስት ወርም ገዛ።⁹ አባቱ እንዳደረገው ሁሉ፣ እርሱም በእግዚአብሔር ፊት ክፉ አደረገ፤ የናባጥ ልጅ ኢዮርብዓም እስራኤልን ካሳተበት ኅጢአት አልተመለሰም።

¹⁰የያቤስ ልጅ ሰሎም በዘካርያስ ላይ አሜረበት፤ በሕዝቡ ፊት አደጋ ጥሎ ገደለው፤ በእግሩም ተተክቶ ነገሠ።¹¹ በዘካርያስ ዘመን መንግሥት የተከናወነው ሌላው ሥራ በእስራኤል ነገሥታት ታሪክ ተመዝግቦአል።¹² በዚህም እግዚአብሔር ለኢዮ፣ “ልጆቼህ እስከ አራት ትውልድ ድረስ በእስራኤል ዙፋን ላይ ይቀመጣሉ”¹³ ሲል የተናገረው ቃል ተፈጸመ።

የእስራኤል ንጉሥ ሰሎም

¹³የይሁዳ ንጉሥ ዮዝያን በነገሠ በሠላሳ ዘጠነኛው ዓመት የኢያቤስ ልጅ ሰሎም በእስራኤል ላይ ነገሠ። በሰማርያ ተቀምጦ አንድ ወር ገዛ።¹⁴ የጋዲ ልጅ ምናሔም ከቴርሳ ወጥቶ ወደ ሰማርያ በመሄድ አደጋ ጥሎ የኢያቤስን ልጅ ሰሎምን ገደለው፤ ከዚያም በእግሩ ተተክቶ ነገሠ።

¹⁵በሰሎም ዘመን መንግሥት የተከናወነው ሌላው ሥራና የጠነሰሰውም ሜራ በእስራኤል ነገሥታት ታሪክ ተጽፎአል።

¹⁶በዚያን ጊዜም ምናሔም ከቴርሳ ወጥቶ በቴርሳና በከተማዬቱ ነዋሪዎች ላይ ሁሉ፣ በአካባቢዋም ጭምር አደጋ ጣለ፤ ይህን ያደረገውም የከተማዬቱን በሮች ለመክፈት ፈቃደኞች ባለመሆናቸው ነበር፤ ቲፍሳን መታት፣ የነፍሰጡሮችንም ሆድ ሁሉ ቀደደ።

የእስራኤል ንጉሥ ምናሔም

¹⁷የይሁዳ ንጉሥ ዓዛርያስ በነገሠ በሠላሳ ዘጠነኛው ዓመት፣ የጋዲ ልጅ ምናሔም በእስራኤል ላይ ነገሠ፤ በሰማርያ ተቀምጦም ፀሥር ዓመት ገዛ።¹⁸ በእግዚአብሔር ፊት ክፉ ነገር አደረገ፤ በዘመኑም ሁሉ የናባጥ ልጅ ኢዮርብዓም እስራኤልን ካሳተበት ኅጢአት አልተመለሰም።

¹⁹ከዚያም የአሦር ንጉሥ ቴልጌልቴልፌ ልሶር⁰ ምድሪቱን ወረረ፤ ምናሔም ርዳታውን ለማግኘትና በመንግሥቱ ላይ ያለውን ይዞታ ለማጽናት ሲል፣ አንድ ሺህ መክሊት⁴ ብር ሰጠው።²⁰ ምናሔም ገንዘቡ እንዲዋጣ ያደረገው ከእስራኤል ሲሆን፣ ይህንንም ያደረገው ለአሦር ንጉሥ ይሰጥ ዘንድ እያንዳንዱ ሀብታም አምሳ፣ አምሳ ሰቅል^T ብር እንዲያዋጣ በማስገደድ ነበር። ስለዚህ የአሦር ንጉሥ በዚያች

15፡9 1ነገ15፡26
15፡10 2ነገ12፡20
15፡11 1ነገ15፡31
15፡12 2ነገ10፡30
15፡13 1ነገ13፡32
15፡14 1ነገ5፡33፣
2ነገ12፡20
15፡15 1ነገ15፡31
15፡16 1ነገ4፡24፣
2ነገ8፡12፣ሆሲ13፡16
15፡18 1ነገ15፡26
15፡19 1ዜ5፡6፣
26
15፡20 2ነገ12፡18

አገር አል ቁየም፤ ተመልሶ ሄደ።
²¹በምናሔም ዘመን መንግሥት የተከናወነው ሌላው ሥራ የፈጸመውም ሁሉ በእስራኤል ነገሥታት ታሪክ ተጽፎ የሚገኝ አይደለምን?²² ምናሔም ከአባቶቹ ጋር አንቀላፋ፤ ልጁ ፋቂስያስም በእግሩ ተተክቶ ነገሠ።

የእስራኤል ንጉሥ ፋቂስያስ

²³የይሁዳ ንጉሥ ዓዛርያስ በነገሠ በአምሳኛው ዓመት፣ የምናሔም ልጅ ፋቂስያስ በሰማርያ ከተማ የእስራኤል ንጉሥ ሆነ፤ ሁለት ዓመትም ገዛ።²⁴ ፋቂስያስ በእግዚአብሔር ፊት ክፉ ነገር አደረገ፤ የናባጥ ልጅ ኢዮርብዓም፣ እስራኤልን ካሳተበት ኅጢአት አልተመለሰም።²⁵ ከጦር አለቆቹ አንዱ የሆነው የሮሜልዩ ልጅ ፋቂሔ አሜረበት፤ አምሳ የገለጻድ ሰዎች ይዞ በመሄድ፣ ሰማርያ ቤተ መንግሥት ባለው ምሽግ ፋቂስያስን ከአርካብና ከአርያ ጋር ገደለው፤ በእግሩም ተተክቶ ነገሠ።

²⁶በፋቂስያስ ዘመን መንግሥት የተከናወነው ሌላው ሥራ የፈጸመውም ሁሉ በእስራኤል ነገሥታት ታሪክ ተጽፎአል።

የእስራኤል ንጉሥ ፋቂሔ

²⁷የይሁዳ ንጉሥ ዓዛርያስ በነገሠ በአምሳ ሁለተኛው ዓመት የሮሜልዩ ልጅ ፋቂሔ በሰማርያ ከተማ፣ በእስራኤል ላይ ነገሠ፤ ሃያ ዓመትም ገዛ።²⁸ እርሱም በእግዚአብሔር ፊት ክፉ ነገር አደረገ፤ የናባጥ ልጅ ኢዮርብዓም እስራኤልን ካሳተበት ኅጢአት አልተመለሰም።

²⁹በእስራኤል ንጉሥ በፋቂሔ ዘመን፣ የአሦር ንጉሥ ቴልጌልቴልፌ ልሶር መጥቶ ጊዮን፣ አቤልቤት መዓካን፣ ያዋዋን፣ ቃዴ ስንና ሐጸርን፣ ገለጻድንና ገለላን፣ የንፍታሌ ምንም ምድር ጭምር ያዘ። ሕዝቡንም ማርኮ ወደ አሦር ወሰደው።³⁰ ከዚያም የኤላ ልጅ ሆሴዕ በሮሜልዩ ልጅ በፋቂሔ ላይ አሜረበት፤ አደጋ ጥሎም ገደለው፤ የዮዝያን ልጅ ኢዮአታም በነገሠ በሃያኛው ዓመትም ሆሴዕ በፋቂሔ እግር ተተክቶ ነገሠ።³¹ በፋቂሔ ዘመን መንግሥት የተከናወነው ሌላው ሥራ የፈጸመውም ሁሉ በእስራኤል ነገሥታት ታሪክ ተጽፎ የሚገኝ አይደለምን?

15፡24 1ነገ15፡26
15፡25 2ነገ12፡20፣2ዜ5፡28፣
3ኢ47፡1
15፡27 2ዜ5
28፡6፣ኢ47፡14
15፡29 1ነገ
15፡20፣2ነገ16፡7-9፣
17፡6፣24፣24፡14፣16፣
1ዜ5፡22፣26፣2ዜ5
16፡4፣28፡20፣ኢ4
7፡9፣9፡1፣10፡9፣10፣
14፡6፣17፡28፣13፡6፣1
7፡19፣37፡18፣45፡13፣
ኤር50፡17
15፡30 2ነገ
12፡20፣17፡1
15፡31 1ነገ15፡31

⁰5 የዕብራይስጡ ቃል ቁጽን የሚያጠቁትን ማንኛውንም ዐይነት በሽታዎች ያመለክታል።⁴10 ዕብራይስጡ ከዚህ ጋር ይስማማል። አንዳንድ የስብዓ ሊቃናት ትርጉሞች ግን፣ “በኢብላም” ይላሉ።¹² 2ነገ 10፡30 ይሆናል።
¹⁹ **ፋቂሔ ገለጻድ** ይባላል።
⁴19 34 ሚትሪክ ቶን ያህል ነው።
^T20 0.6 ኪሎ ግራም ያህል ነው።

የይሁዳ ንጉሥ ኢዮአታም

15:33-38 ተጓ ምብ - 2ዜና27:1-4፣7-9

³²የእስራኤል ንጉሥ የሮሜልዩ ልጅ ፋቁሔ በነገሠ በሁለተኛው ዓመት፤ የይሁዳ ንጉሥ የዎዘያን ልጅ ኢዮአታም ነገሠ።

³³ሲነግሥም ዕድሜው ሃያ አምስት ዓመት ነበር፤ ኢዮሩሳሌም ተቀምጦም ዐሥራ ስድስት ዓመት ገዛ፤ እናቱም የሳዶቅ ልጅ ስትሆን፤ ኢዮሩሳ ትባል ነበር። ³⁴አባቱ ዎዘያን እንዳደረገው ሁሉ እርሱም በእግዚአብሔር ፊት መልካም ነገር አደረገ።

³⁵ይሁን እንጂ በየ ኩረብታው ላይ ያሉት የማምለኪያ ስፍራዎች አልተወገዱም፤ ሕዝቡም በዚያ መሥዋዕት ማቅረቡንና ዕጣን ማጤሱን እንደ ቀጠለ ነበር። ኢዮአታም የእግዚአብሔርን ቤተ መቅደስ የላይኛውን በር መልሶ ሠራ።

³⁶በኢዮአታም ዘመነ መንግሥት የተከናወነው ሌላው ሥራ፤ የፊጸመውም ሁሉ በይሁዳ ነገሥታት ታሪክ ተጽፎ የሚገኝ አይደለምን? ³⁷በዚያን ጊዜ እግዚአብሔር የሶርያ ንጉሥ ረአሶንና የሮሜልዩ ልጅ ፋቁሔን ይሁዳን እንዲወጉ አደረገ። ³⁸ኢዮአታምም ከአባቶቹ ጋር አንቀላፋ፤ አባቶቹ በተቀበሩበትም፤ በአባቱ በዳዊት ከተማ ተቀበረ። ልጁ አካዝም በእግሩ ተተክቶ ነገሠ።

የይሁዳ ንጉሥ አካዝ

16:1-20 ተጓ ምብ - 2ዜና28:1-27

16 የሮሜልዩ ልጅ ፋቁሔ በነገሠ በዐሥራ ሰባተኛው ዓመት፤ የይሁዳ ንጉሥ፤ የኢዮአታም ልጅ አካዝ ነገሠ። ²አካዝ ሲነግሥ ዕድሜው ሃያ ዓመት ነበር፤ በኢዮሩሳሌም ተቀምጦም ዐሥራ ስድስት ዓመት ገዛ። አባቱ ዳዊት ያደረገውን መልካም ነገር በአምላኩ በእግዚአብሔር ፊት አሳደረገም። ³እርሱም የእስራኤልን ነገሥታት መንገድ ተከተለ፤ ይልቁንም እግዚአብሔር ከእስራኤላውያን ፊት ያሳደዳቸውን የአሕዛብን ርኾሶት ተከትሎ፤ ልጁን በእሳት የሚቃጠል መሥዋዕት አድርጎ አቀረበ። ⁴እንዲሁም ኩረብታ ላይ ባሉ ማምለኪያ ስፍራዎች፤ በኩረብታ አናቶችና ቅጠሉ በተንሰራፋው ዛፍ ሥር ሁሉ ሠዋ፤ ዕጣንም አጤሰ።

⁵የሶርያ ንጉሥ ረአሶንና የእስራኤል ንጉሥ የሮሜልዩ ልጅ ፋቁሔ ኢዮሩሳሌምን ለመውጋትና አካዝን ለመክበብ ወጡ፤ ይሁን እንጂ ሊያሸንፉት አልቻሉም። ⁶በዚያን ጊዜም የሶርያ ንጉሥ ረአሶን የይሁዳን ሰዎች አሳዶ፤ ኤላትን ወደ ሶርያ ግዛት መለሰ፤ ከዚያም ኤዶማውያን ወደ

15:32 ፉ1:5፤ 1ዜና5:17፣አሳ1፤1፣ዎሴ1፤1
 15:34 1ነገ14:8
 15:35 ዘፍ23:10፤ 2ነገ12:3፣2ዜና23:20
 15:37 2ነገ16:5፤ ኢሳ7:1፣8፣6፤ 9:11
 16:1 ኢሳ1:1፤ 7:1፣14፣28፤ዎሴ1:1፤ ሚክ1:1
 16:2 1ነገ14:8
 16:3 ዘሌ18:3፤ 21፤ ዘፀ9:4፣2ነገ3፣27፤17፤19፤
 16:4 ዘዳ12:2፤ 2ነገ22:17፣23፤5፤ ሕዝ6:13
 16:5 2ነገ15:37
 16:6 1ነገ9:26፤ ኢሳ9:12

16:7 2ነገ15:29፤ ኢሳ 2:6፤10:20፤ ኤር2:18፤3፤1፤ ሕዝ16:28፤ 23:5፤ዎሴ10:6
 16:8 1ነገ15:18፤ 2ነገ12:18
 16:9 ዘፍ14:15፤2ነገ15:29፤ ኢሳ22:6፤ አጥ1:5፤9:7
 16:10 ፉ11:1፤ 15:16፤ኢሳ8:2
 16:12 2ዜና26:16
 16:13 ዘፀ29:40፤ ዘሌ6:8፤13:14-23፤ 7:11-21
 16:14 ዘፀ20:24፤ 40:6፤1ነገ78:64
 16:15 ዘፀ29:38-41፤1ሳጦ9:9
 16:17 1ነገ7:2
 16:18 ሕዝ16:28

ኤላት መጥተው እስከ ዛሬ በዚያ ይኖራሉ። ⁷ከዚህ የተነሣም አካዝ፤ ወደ አሦር ንጉሥ ወደ ቴልጌልቴልፌልሶር፤ “እኔ አገልጋይህም ልጅህም ነኝ፤ ስለዚህ መጥተህ ከሚወጉኝ ከሶርያ ንጉሥና ከእስራኤል ንጉሥ እጅ አድነኝ” ሲል መልእክተኞች ላከበት። ⁸አካዝም በእግዚአብሔር ቤተ መቅደስና በቤተ መንግሥቱ ግምጃ ቤቶች የሚገኘውን ብርና ወርቅ አውጥቶ ለአሦር ንጉሥ ገጸ በረከት ላከለት። ⁹የአሦር ንጉሥም፤ የአካዝን ልመና በመቀበል፤ ደማስ ቆን አጥቅቶ ያዛት፤ ሕዝቧን ማርኮ ወደ ቂር አፈለሳቸው፤ ረአሶንንም ገደለው።

¹⁰ከዚያም ንጉሥ አካዝ የአሦርን ንጉሥ ቴልጌልቴልፌልሶርን ለመገናኘት ወደ ደማስ ቆን ሄደ። በደማስቆም ያለውን መሠዊያ አይቶ፤ ንድፉን ከዝርዝር ጥናቱ ጋር ለካህኑ ለእርያ ላከለት። ¹¹ካህኑ እርያም ንጉሥ አካዝ ከደማስቆ በላከለት ዝርዝር ጥናት መሠረት መሠዊያ ሠራ፤ ንጉሡ አካዝ ከመመለሱም በፊት አጠናቀው። ¹²ንጉሡ ከደማስቆ ተመልሶ በመጣ ጊዜ፤ መሠዊያውን አየ፤ ቀርቦም በመሠዊያው ላይ ወጣ፤ ¹³ከዚያም የሚቃጠል መሥዋዕትንና የእህል ቀርባኑን በመሠዊያው ላይ አቀረበ፤ የመጠጥ ቀርባኑን አፈሰሰ፤ የሳብረት መሥዋዕቱንም፤ ደም በመሠዊያው ላይ ረጨ። ¹⁴በአዲሱ መሠዊያና በእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ መካከል፤ በእግዚአብሔር ፊት ቆሞ የነበረውን የናስ መሠዊያ፤ ከቦታው አሥነሰቶ ከአዲሱ መሠዊያ በስተ ሰሜን በኩል አኖረው።

¹⁵ከዚያም ንጉሥ አካዝ፤ ካህኑን እርያን እንዲህ ሲል አዘዘው፤ “በዚህ በትልቁ አዲስ መሠዊያ ላይ የጣቱን የሚቃጠል መሥዋዕትና የማታውን የእህል ቀርባን፤ የንጉሡን የሚቃጠል መሥዋዕትና የእህል ቀርባን እንዲሁም የመላውን የአገሪቱን ሕዝብ የሚቃጠል መሥዋዕት፤ የእህልና የመጠጥ ቀርባናቸውን አቅርብ፤ የሚቃጠሉውን መሥዋዕት ደምና የሌላውን መሥዋዕት ደም ሁሉ በመሠዊያው ላይ እርጨው፤ የናሱ መሠዊያ ግን እኔ መመሪያ ለመጠየቅ የምጠቀምበት ይሆናል።”

¹⁶ካህኑ እርያም ንጉሡ አካዝ እንዳዘዘው ሁሉ እንዲሁ አደረገ። ¹⁷ንጉሡ አካዝም የጌንና የጌን ሳንቃዎቹን ነቅሎ ወሰደ፤ በተንቀሳቃሹ መቆሚያ ላይ ያሉትን የመታጠቢያ ሳሕኖች አስወገደ። የውሃ ማጠራቀሚያውን ክብገንዳ ከታች ተሸክመው ከያዙት ከዐሥራ

³ ወይም፤ ልጁን ገደለ ሳ13 በትውፊት፤ የዘላም መሥዋዕት

ሁለቱ የናስ ቅርጽ ኮርማዎች ላይ አውርዶ በጠፍጣፋ ድንጋይ ላይ አስቀመጠው።
 18 የአሦርንም ንጉሥ ለማስደሰት ሲል፣ በዕለተ ሰንበት ንጉሣዊ ዙፋን^ጵ እንዲዘረጋ በት በቤተ መቅደሱ ውስጥ የተሠራውን ከፍ ያለ ስፍራና ነገሥታቱ ወደ እግዚአብሔር ቤተ መቅደስ የሚገቡበትን በውጭ ያለውን መግቢያ አነሣ።

19 በአካዝ ዘመነ መንግሥት የተከናወነው ሌላው ሥራ፣ የፈጸመውም ሁሉ በይሁዳ ነገሥታት ታሪክ ተጽፎ የሚገኝ አይደለምን? 20 አካዝም ከአባቶቹ ጋር አንቀላፋ፣ ከእነርሱ ጋር በዳዊት ከተማ ተቀበረ። ልጁ ሕዝቅያስም በእግሩ ተተክቶ ነገሠ።

ሆሴዕ የመጨረሻው የእስራኤል ንጉሥ

17:3-7 ተፃ ምብ - 2ኛ18:9-12

17 የይሁዳ ንጉሥ አካዝ በነገሠ በሥራ ሁለተኛው ዓመት፣ የኤላ ልጅ ሆሴዕ በሰማርያ ከተማ በእስራኤል ላይ ነገሠ፤ ዘጠኝ ዓመትም ገዛ።² እርሱም በእግዚአብሔር ፊት ክፉ ነገር አደረገ፤ ክፉ ሥራው ግን ከእርሱ አስቀድሞ የነበሩት የእስራኤል ነገሥታት የፈጸሙትን ያህል አልነበረም።³ የአሦር ንጉሥ ሰልም ናሶር ሊወጋው መጣ፤ ሆሴዕም ተገዛለት፤ ገበረለትም።⁴ የአሦር ንጉሥ ግን ሆሴዕ እንደ ከዳድ ተገነዘበ፤ ምክንያቱም ወደ ሳብዕ ንጉሥ ወደ ሲጎር መልክተኞች ስለላከና በያመቱም ያደርግ እንደነበረው ለአሦር ንጉሥ ስላልገበረ ነው፤ ከዚህም የተነሣ ሰልምናሶር ይዞ ወህኒ ቤት አስገባው።⁵ የአሦርም ንጉሥ አገሩን በሙሉ ወረረ፤ ወደ ሰማርያም ገሥግሞ ሦስት ዓመት ከበባት።⁶ በሆሴዕ ዘመነ መንግሥት በዘጠነ ነኛው ዓመት፣ የአሦር ንጉሥ ሰማርያን ያዘ፤ እስራኤላውያንንም በምርኮ ወደ አሦር አፈለሳቸው። እነዚህም በአላሌ፣ ጎዛን ውስጥ በአቦር ወንዝ አጠገብ እንዲሁም በሚደን ከተሞች እንዲሰፍሩ አደረገ።

እስራኤላውያን በካጢአታቸው ምክንያት ተማረኩ

7 እንግዲህ እስራኤላውያን ይህ ሁሉ ሊደርስባቸው የቻለው፣ ከግብፅ ምድር ከፈርዖን አገዛዝ ከግብፅ ንጉሥ ያወጣቸውን አምላካቸውን እግዚአብሔርን ስለ በደሉት ነው፤ እንዲሁም ሌሎች አማልክትን በማምለክ፣⁸ እግዚአብሔር ከፊታቸው አሳዶ ያወጣቸውን የአሕዛብንና የእስራኤልም ነገሥታት ወደ ምድሪቱ ያገቡትን አጸያፊ ልማድ ስለ ተከተሉ ነበር።

9 እስራኤላውያን በአምላካቸው በእግዚ

16:20 ኢሳ14:28
 17:1 2ኛ15:30
 17:2 ዘፃ4:25
 17:3 መፃ3:15፣ ሆሴ10:14
 17:4 መዝ146:3፣ ኢሳ30:1፣73፣66፣ ኤር2:36፣ሆሴ12:1፣13፣10
 17:5 ሆሴ13:16
 17:6 ቀ*20፣ ዘፃ4:27፣24፣1፣2፣7፣15፣29፣1፣ዘፍ5:26፣ ኢሳ10:9፣42፣24፣ አዋ7:17
 17:7 ዘሰ14:15-31፣ኢሳ7:11
 17:8 ዘፃ34:15፣ ዘሌ18:3፣ዘፃ9:4
 17:9 2ኛ18:8

17:10 ዘፀ23:24፣ 34፣13፣ዘፃ12:2፣ኢሳ17:8፣ሚክ5:14
 17:12 ዘፀ20:4
 17:13 መፃ6:8፣ 1ሳፀ9:9፣2ኛ57:14፣ ኢዮ34:33፣ኤር4:1፣ 18:11፣23፣22፣25፣5፣ 35:15፣36፣3፣ሕዝ3፣ 17-19፣ ዘከ14:3፣ማቴ23:34
 17:14 ዘፀ32:9፣ ሐሥ7:51
 17:15 ዘሌ26:11፣ ዘፃ12:4፣29፣25፣32፣21፣መሳ2:20፣1ኛ11፣11፣2፣2፣7፣18፣12፣ መዝ78:10፣ኤር2:5፣ ሕዝ5:6፣ ሆሴ11:2፣ ሚል2:10፣ሮሚ1:21-23
 17:16 ዘፍ2:1፣ዘፀ32:4፣ዘፃ16:21፣ መሳ2:11፣ኢሳ40:26፣ኤር19:13
 17:17 ዘሌ19:26፣ ዘፃ12:31፣18:10-12፣ 1ኛ721:20፣2ኛ716:3፣ ሕዝ16:21፣ሮሚ7:14
 17:18 ዘፍ4:14፣ ዘፀ33:15፣2ኛ713:23፣ 2ተሰ1:9
 17:19 2ኛ716:3፣ ኤር3:6-10፣ሕዝ23:13፣
 17:20 ቀ*6፣ኤር7:15፣15:1፣

አብሔር ላይ ትክክል ያልሆነ ነገር በስውር አደረገ፤ ከቃፊር መጠባበቂያ ማማ አንሥቶ እስከ ተመሸገው ከተማ ባሉት መኖሪያዎቻቸው ሁሉ በሚገኙት ኩረብቶች ላይ ማምለኪያ ስፍራዎችን ሠሩ።
 10 በእያንዳንዱ ኩረብታ ላይና በእያንዳንዱም የተንሰራፋ ዛፍ ሥር ዐምዶ ጣዖትና የአሼራን ምስል ዐምዶች አቆሙ።¹¹ እግዚአብሔር ከፊታቸው አሳዶ ያስወጣቸው አሕዛብ እንዳደረጉትም ሁሉ፣ በየኩረብታው ላይ ዕጣን አጤሱ፤ እግዚአብሔርንም የሚያስቈጣ ክፉ ነገር አደረገ።¹² እግዚአብሔር፣ “ይህን ማድረግ አይገባችሁም” ማለትም ለላቸውም እንኳ እነርሱ ጣዖታትን አመለኩ።¹³ ይህም ሆኖ እግዚአብሔር፣ “ከክፉ መንገዳችሁ ተመለሱ፤ አባቶቻችሁ እንዲፈጽሙት ባዘዘኋቸው ሕግ ሁሉ መሠረት እንዲሁም በአገልጋዮቹ በነቢያት አማካይነት ለእናንተ ባስተላለፍሁት ሕግ መሠረት፣ ትእዛዜንና ሥርዐቱን ጠብቁ” ብሎ በነቢያቱና በባለ ራእዮች ሁሉ እስራኤልንና ይሁዳን አስጠንቅቆ ነበር።

14 ይሁን እንጂ እነዚህም አልሰሙም፤ እግዚአብሔር አምላካቸውን እንዳልታመኑ በት እንደ አባቶቻቸው ዐንገታቸውን አደነደኑ።¹⁵ ሥርዐቱንና ከአባቶቻቸው ጋር የገባውን ኪዳን፣ ለእነርሱም የሰጣቸውን ማስጠንቀቂያ ናቁ፤ ከንቱ ጣዖታትን ተከትለው ራሳቸውም ከንቱ ሆኑ፤ እግዚአብሔር፣ “እነርሱ የሚያደርጉትን እንዳታደርጉ” ብሎ ቢያዛቸው እንኳ በዙሪያቸው ያሉትን አሕዛብ ተከተሉ፤ እግዚአብሔር እንዳያደርጉ የከለከላቸውንም ፈጸሙ እንጂ አልተወጡም። አምላካቸው እግዚአብሔር ያዘዘቸውን ሁሉ አልፈጸሙም፤ አቅልጠውም ሁለት የጥጃ ምስልና የአሼራን ምስል ዐምድ ሠሩ፤ ለሰማይ ከዋክብት ሰገዱ፤ በአልን አመለኩ፤¹⁷ እንዲሁም ወንዶችንና ሴቶች ልጆቻቸውን በእሳት የሚቃጠል መሥዋዕት አድርገው አቀረቡ።” ጥንቄላና መተት አደረገ፤ በእግዚአብሔርም ፊት ክፉ ነገር ለማድረግ ራሳቸውን ሸጡ፤ ለቀጣም አነሣሁት።¹⁸ ስለዚህ እግዚአብሔር በእነርሱ ላይ እጅግ ተቈጣ፤ የይሁዳ ነገድ ብቻ ሲቀር እስራኤልን ከፊቱ አራቀ።¹⁹ ይሁዳም ቢሆን ከእስራኤል የተቀበለውን ልማድ ተከተለ እንጂ የአምላኩን የእግዚአብሔርን ትእዛዝ አልጠበቀም።²⁰ ስለዚህ እግዚአብሔር የእስራኤልን ሕዝብ ሁሉ ተዋቸው፤ አስጨነቃቸው፤ ከፊቱ እስኪያስወግ

¹⁸18 የሰብዓ ሊቃናት መሥዋዕት ትርጉም፣ የዙፋኑ ሰሌዳ ይላል።
¹⁹12 ዘፀ 20:4-5 ¹⁷ ወይም ልጆቻቸው ገድሉ

ዳቸውም ድረስ በማራኪዎቻቸው እጅ አሳ ልፎ ሰጣቸው።

²¹እስራኤልን ከዳዊት ቤት ከለዩ በኋላ፣ እነርሱ የናባጥን ልጅ ኢዮርብዓምን አነገሡ፤ ኢዮርብዓምም እስራኤል እግዚአብሔርን እንዳይከተል በማሳት ትልቅ ኅጢአት እንዲሠራ አደረገ። ²²እስራኤላውያንም በኢዮርብዓም ኅጢአት ሁሉ ጸኑ፤ ከዚያም አልተመለሱም። ²³እግዚአብሔር በባሪያዎቹ በነበሩት ሁሉ አማካይነት ባስጠነቀቃቸው መሠረት፣ ከፊቱ እስኪያስወግዳቸው ድረስ በዚያው ቀጠሉበት፤ ስለዚህ የእስራኤል

ሕዝብ ከሀገሩ ተማርኮ ወደ አሦር ተወሰደ፤ አሁንም በዚያው ይገኛል።

አሦራውያን በሰማርያ ሰፈሩ

²⁴የአሦርም ንጉሥ ሕዝቡን ከባቢሎን፣ ከኩታ፣ ከአዋና ከሐማት፣ ከሴፈርዋይም ከተሞች አምጥቶ በእስራኤላውያን ቦታ እንዲገቡ በሰማርያ ከተሞች አስፈራቸው፤ እነርሱም ሰማርያን ወርሰው በከተሞቹ ይኖሩ ጀመሩ። ²⁵በዚያ መኖር እንደ ጀመሩም እግዚአብሔርን አላመለኩም፤ ስለዚህ እግዚአብሔር አንበሳት ሰደደባቸው፤ ከእነርሱም ጥቂቶቹን ሰብረው ገደሉ። ²⁶ለአሦርም ንጉሥ፣ “ወደ ሰማርያ ከተሞች ወስደህ ያሰፈርኸው ሕዝብ የዚያ አገር አምላክ የሚፈልገውን አላወቀም፤ ከዚህም የተነሣ እግዚአብሔር ሰብሮ የሚገድል አንበሳ ላከበት” የሚል ወሬ ደረሰው።

²⁷ከዚያም የአሦር ንጉሥ፣ “ከሰማርያ ማርካችሁ ካመጣችኋቸው ካህናት አንዱን፣ በእዚያው እንዲኖር መልሳችሁ ውሰዱትና የአገሩ አምላክ ምን እንደሚፈልግ ሕዝቡን ያስተምር” ሲል አዘዘ። ²⁸ስለ ዚህ ከሰማርያ ማርከው ከወሰዷቸው ካህናት አንዱ ወደ ቤቴል ተመልሶ እግዚአብሔርን እንዴት

ማምለክ እንደሚገባቸው አስተማራቸው።

²⁹ያም ሆኖ ግን እያንዳንዱ ወገን በየሰፈረበት ከተማ የራሱን አምላክ ሠራ፤ ያንንም ቀድሞ የሰማርያ

ሕዝብ በኩረብታው ላይ በሠራው ማምለኪያ እየወሰደ አቆመ። ³⁰ከባቢሎን የመጡት ሱኩትቦናትን፣ ከኩታ የመጡት ኔርጋልን፣ ከሐማት የመጡት አስማትን ሠሩ፤ ³¹አዋውያንም ኤልባዝርንና ተርታቅ የተባሉትን አማልክት ሲሠሩ፣ ከሴፈርዋይም የመጡት ደግሞ አድራሜሌክና አናሚሌክ ለተባሉት አማልክታቸው ልጆቻቸውን የሚቃጠል መሥዋዕት አድርገው አቀረቡ። ³²እግዚአብሔርን አመለኩ፣ ይሁን እንጂ እያንዳንዱ ወገን የመጣበትን ሕዝብ ልማድ

17:21 1ሳጦ፡15፡27፣ 1ሃገ11፡11፣2፡20፡30፣ 17:23 መፃፍ8፡1፣7፣ 9፡7፣ሕ፡139፡23-24፣ 17:24 ፉ፡31፣27፣ 15፡29፣18፡34፣19፣ 37፡ፅ፡14፡2፡10፡አ፡4 36፡19፡37፡13፡38፡አፍ፡6፡2 17:25 ዘፍ፡37፡20፣ አ፡45፡29፣15፡9፣ ኤር50፡17 17:29 ዘሌ፡26፡30፣ 15፡12፡31፣አር፡ 2፡28፡11፡13፣ ማክ4፡5 17:31 ፉ፡24፣ 2፡19፡37 17:32 1ሃገ12፡31

ተከትሎ፣ በየኩረብታው ባሉት ቤተ ጣዖታት የሚያገለግሉትን ካህናት ሾመ። ³³በአንድ በኩል እግዚአብሔርን ሲያመልኩ፣ በሌላ በኩል ግን እንደየአገራቸው ልማድ የየራሳቸውን አማልክት ያመልኩ ነበር።

³⁴ይህንንም ልማዳቸውን እስከ ዛሬ ድረስ አልተውትም፤ እግዚአብሔርን በአግባቡ አያመልኩም፤ እንዲሁም እስራኤል ብሎ ለጠራው ለያዕቆብ ዘሮች የሰጣቸውን ሥርዐቶችና ደንቦች፣ ሕጎችና ትእዛዞችን አይክተሉም። ³⁵እግዚአብሔር ከእስራኤላውያን ጋር ኪዳን ሲገባ እንዲህ ሲል አሠታቸው ነበር፤ “ሌሎችን አማልክት አታምልኩ ቸው፤ አትስገዱላቸው፤ አታገልግሏቸው፤ አትሠውላቸውም፤ ³⁶ማምለክ የሚገባችሁ ግን በታላቅ ኃይልና በተዘረጋች ክንድ ከግብፅ ምድር ያወጣችሁን እግዚአብሔርን ብቻ ነው። ለእርሱ ስገዱ፤ ለእርሱም መሥዋዕት አቅርቡ። ³⁷የጻፈላችሁን ሥርዐቶችና ደንቦች፣ ሕጎችና ትእዛዞች ምን ጊዜም ተግታችሁ ጠብቁ። ሌሎች አማልክትን አታምልኩ። ³⁸ከእናንተ ጋር የገባሁትን ኪዳን አትርሱ፤ ሌሎች አማልክትም አታምልኩ። ³⁹ይልቅስ አምላካችሁን እግዚአብሔርን አምልኩ፤ ከጠላቶቻችሁ ሁሉ እጅ የሚታደጋችሁ እርሱ ነውና።”

⁴⁰ነገር ግን በቀደመው ልማዳቸው ጸኑ እንጂ አልተመለሱም። ⁴¹እነዚህ ሕዝቦች ምንም እንኳን በአንድ ወገን እግዚአብሔርን ቢያመልኩት የተቀረጹ ምስሎቻቸውንም ያገለግሉ ነበር። ልጆቻቸውና የልጅ ልጆቻቸውም አባቶቻቸው ያደረጉትን ዛሬም እንደ ቀጠሉበት ነው።

የይሁዳ ንጉሥ ሕዝቅያስ

18፡2-4 ተፃ ምብ - 2ዜና29፡1- 2፡31፡1
18፡5-7 ተፃ ምብ - 2ዜና31፡20-21
18፡9-12 ተፃ ምብ - 2ሃገ17፡35፡7

18 የእስራኤል ንጉሥ የኤላ ልጅ ሆሼዕ በነገሠ በሦስተኛው ዓመት የይሁዳ ንጉሥ የአካዝ ልጅ ሕዝቅያስ ነገሠ። ²በነገሠም ጊዜ ዕድሜው ሃያ አምስት ዓመት ነበር፤ በኢየሩሳሌም ተቀምጦም ሃያ ዘጠኝ ዓመት ገዛ፤ እናቱ የዘካርያስ ልጅ ስትሆን ስሟ አብያ ይባል ነበር። ³አባቱ ዳዊት እንዳደረገው ሁሉ፣ እርሱም በእግዚአብሔር ፊት መልካም ነገር አደረገ። ⁴በየኩረብታው ላይ ያሉትን ማምለኪያዎች አስወገደ፤ አዕማደ ጣዖታትን ሰባ በረ፤ የአሼራን ምስል ዐምዶች ቈራረጠ፤ ሙሴ የሠራውን የናስ እባብ፣ እስራኤላውያን እስከዚያች ጊዜ ድረስ ዕጣን ያጤሱለት ስለነበር ሰባበረው፤ ይህም ነሐሽ

17:34 ዘፍ፡17፡5፣ 1ሃገ18፡31 17:35 ዘፀ20፡3፣5 17:36 ዘፀ3፡20፣ መዘ136፡12 17:37 ዘሌ19፡37፣ ዘፍ5፡32 17:38 ዘፍ6፡12 17:41 1ሃገ18፡21፣ ፅ፡14፡2፡ፃ፡6፡24 18:1 ኢ፡41፡1፣ ሆላ1፡1፣ፃ፡21፡1 18:2 ፉ፡13፡አ፡4 38፡5 18:3 1ሃገ14፡8፣ ኢ፡38፡5 18:4 ዘፀ23፡24፣ ዘ፡21፡9፡2፣ሃገ12፡3፡2 1፡3፡2፡ዜና31፡1፣አ፡4 36፡7

⁶² በዕብራይስጥ አብያ ማለት አላግዖ ማለት ነው።

ታንዕ ይባል ነበር።
⁵ሕዝቅያስም በእስራኤል አምላክ በእግዚአብሔር ታመነ፤ ከእርሱ በፊትም ሆነ ከእርሱ በኋላ ከይሁዳ ነገሥታት ሁሉ፣ እንደ እርሱ ያለ አልነበረም።
⁶ከእግዚአብሔር ጋር ተጠባቀ፤ እርሱን ከመከተል ወደ ኋላ አላለም፤ እግዚአብሔር ለሙሴ የሰጠውንም ትእዛዞች ጠበቀ።
⁷እግዚአብሔር ከእርሱ ጋር ስለ ነበር የሚያደርገው ገደብ ሁሉ ተከናወነለት። በአዎር ንጉሥ ላይ ዐመፀ፤ ግብር መገበሩንም ተወ።⁸እስከ ጋዛና እስከ ግዛቷ ዳርቻ በመዝለቅ ፍልስጤማውያንን ከመጠበቂያ ማማ እስከ ተመሸገችው ከተማ ድረስ ድል አደረጋቸው።
⁹ሕዝቅያስ በነገሠ በአራተኛው ዓመት፣ የእስራኤልም ንጉሥ የኤላ ልጅ ሆሼዕ በነገሠ በሰባተኛው ዓመት፣ የአዎር ንጉሥ ስልምና ሶር ወደ ሰማርያ ገሥግሦ ከተማዬቱን ከበባት፤¹⁰በሦስተኛውም ዓመት መጨረሻ ያዛት። ሰማርያ የተያዘችውም ሕዝቅያስ በነገሠ በስድስተኛው ዓመት፣ ሆሼዕ በእስራኤል ላይ በነገሠ በዘጠነኛው ዓመት ነበር።¹¹የአዎር ንጉሥ እስራኤልን ማርኮ ወደ አዎር በማፍለስ በአላሌ፣ በነዛን ውስጥ በአቦር ወንዝ አጠገብና በሚዶን ከተሞች አስፈራቸው።¹²ይህ የደረሰባቸውም የእግዚአብሔር ባሪያ ሙሴ ያዘዘውን የአምላካቸውን የእግዚአብሔርን ቃል ሁሉ ከመስማት ይልቅ ኪዳኑን ስላፈረሱ ነበር፤ ትእዛዞቹን አላደመጡም፤ ደግሞ አልፈጸሙም።
¹³ሕዝቅያስ በነገሠ በዐሥራ አራተኛው ዓመት፣ የአዎር ንጉሥ ሰናክሬም የተመሸ ጉትን የይሁዳን ከተሞች ሁሉ አደጋ ጥሎ ያዛቸው።¹⁴ስለዚህ የይሁዳ ንጉሥ ሕዝቅያስ፣ “በደለኛው እኔ ነኝ፤ ተመለስልኝ፤ እኔም የምትጠይቀኝን ሁሉ እከፍላለሁ።” ሲል በለኪሶ ወደ ሰፈረው ወደ አዎር ንጉሥ ይህን መልእክት ላከ። የአዎርም ንጉሥ፣ የይሁዳን ንጉሥ ሕዝቅያስን ሦስት መቶ መክሊት¹¹ ብርና ሠላሳ መክሊት¹² ወርቅ እንዲያገባለት ጠየቀው።
¹⁵ስለዚህ ሕዝቅያስ በእግዚአብሔር ቤተ መቅደስና በቤተ መንግሥቱ ግምጃ ቤቶች የሚገኘውን ብር ሁሉ ሰጠው።
¹⁶በዚህ ጊዜም የይሁዳ ንጉሥ ሕዝቅያስ፣ በእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ መዝጊያዎችና መቃኖች ላይ የለበጠውን ወርቅ ነቃ ቅሎ ለአዎር ንጉሥ ሰጠው።

18:5 4:19;
 14:20-7:3;27;
 19:10;መዝ21:7;12
 5:1;ምላ3:26
 18:6 ዘፄ6:18;
 10:20
 18:7 ዘፄ39:3;
 27:24;1:10
 4:19;ኢዮ 22:25;
 ኢ.ላ36:5
 18:8 27:17:9
 18:9 ኢ.ላ1:1;
 36:1
 18:11 ኢ.ላ
 37:12;ሕዝ
 16:39;23:9
 18:12 17:19:6;
 27:17:15;21:8;
 479:6;10
 18:13 4:2;ኢ.ላ
 1:7;ግዝ1:9
 18:14 27:19:8;
 ኢ.ላ24:5;33:8
 18:15 17;
 15:18;ኢ.ላ39:2
 18:16 2ዜፍ29:3
 18:17 27:1 20:20;
 2ዜፍ32:4;
 30:7;2:14;ኢ.ላ
 20:1;22:9
 18:18 4:26;37;
 27:19:2;ኢ.ላ
 22:15;22:20;
 6:36;3:11;22;
 37:2
 18:19 4:5;ኢ.ዮ
 4:6
 18:21 27:24:7;
 ኢ.ላ20:5;6;
 30:5;7;31:1;
 ኢ.ር25:19;37:7;
 46:2;ሕዝ29:6
 18:24 ኢ.ላ10:8
 18:25 27:19:6;
 22:24;3:2ዜፍ
 35:21
 18:26 ዕዝ4:7

ሰናክሬም ኢየሩሳሌምን አስፈራራ
 18:13-17-37 ተጓ ምብ - ኢ.ላ36:1-22
 18:17- 35 ተጓ ምብ - 2ዜፍ32:9-19
¹⁷የአዎርም ንጉሥ ከለኪሶ የጦሩን ጠቅ ላይ አዛዥ፣ ዋና አዛዥና የጦር መሪውን ከታላቅ ሰራዊት ጋር የይሁዳ ንጉሥ ወዳለ በት ወደ ኢየሩሳሌም ላከ፤ እነርሱም ወደ ኢየሩሳሌም መጥተው፣ ወደ ልብስ አጣበው ዕርሻ በሚወስደው መንገድ ላይ የሚገኘው የላይኛው ኩሬ ውሃ በመሰናየ የሚወርድበትን ስፍራ ያዙ።¹⁸ወደ ንጉሡም ላኩበት፤ ከዚያም የቤተ መንግሥቱ አዛዥ የሆነው የኬልቅያስ ልጅ ኤልያቄም፣ ጸሐፊው ሳም ናስ እንዲሁም ታሪክ ጸሐፊው የአሳፍ ልጅ ዮአስ ወደ እነርሱ ሄደ።¹⁹የጦር መሪውም እንዲህ አላቸው፤ “ሕዝቅያስን እንዲህ በሉት፤ “ታላቁ የአዎር ንጉሥ የሚለው ይህ ነው፤ “ለመሆኑ እንዲህ የልብ ልብ እንድታገኝ ያደረገህ ምንድነው? ²⁰የጦር ስልትና ጎይል አለኝ ትላለህ፤ ነገር ግን ወሬ ብቻ ነው። በእኔ ላይ እንዲህ የመፅኸውስ በማን ተመክተህ ነው? ²¹እነሆ፣ እንዲህ የምትመክባት ግብኛ፣ የሚደገፍባትን ሰው እጅ ወግታ የምታቁስል የተቀጠቀጠች ሸንቦቆ ናት። የግብኛ ንጉሥ ፈርዖንም ለሚመኩበት ሁሉ እንደዚሁ ነው። ²²ደግሞም፣ “የምንመካው በአምላካችን በእግዚአብሔር ነው” የምትለኝ ከሆነም፣ ሕዝቅያስ ይሁዳንና ኢየሩሳሌምን፣ “ማምለክ ያለባችሁ ኢየሩሳሌም ባለው በዚህ መሠዊያ ፊት ነው” ብሎ የኩረብታ ላይ መመለኪያዎቹንና መሠዊያዎቹን ያስፈረሰ በት እርሱ አይደለምን? ²³“ከሆነልህ ከጌታዬ ከአዎር ንጉሥ ጋር ውርርድ ግጠም፣ የሚጋልቧቸው ሰዎች ማግኘት የምትችል ከሆነ፣ ሁለት ሺህ ፈረሶች እስጥሃለሁ። ²⁴የምትመካው በግብኛ ሠረገሎችና¹ ፈረሶች ሆኖ ሳለ ከጌታዬ የበታች የጦር ሹማ ምንት እንኳ አንዱን እንዴት መመለስ ትችላለህ? ²⁵ከዚህም በተር አደጋ ጥዬ ይህ ችን ስፍራ ለማጥፋት የመጣሁት፣ ያለ እግዚአብሔር ፈቃድ ይመስልሃል? በዚች አገር ላይ ዘምጄ እንዳጠፋት የነገረኝ ራሱ እግዚአብሔር ነው።”
²⁶ከዚያም የኬልቅያስ ልጅ ኤልያቄም ሳምናስና ዮአስ የጦር መሪውን፣ “እኛ አገራችን ስለምንሰማ፣ እባክህን በሰርያ ቋንቋ ተናገር፤ በቅጥሩ ላይ ያሉት ሰዎች

¹4 ክሉ-ሽታን የሚለው ቃል ደምዕ ክላሳ፣ እባብ እንዲሁም ርኩስ ነገር ከሚለው የቃል ደምዕ ጋር አንድ ዐይነት ነው።
²14 10ግደትሪክ ቶን ያህል ነው። ³14 ግደትሪክ ቶን ያህል ነው። ⁴24 ወይም፣ ሠረገሎች

በሚሰሙት በዕብራይስጥ አትናገረን” አሉት።
 27የጦር አዛዥም፣ “ለመሆኑ ጌታዬ ይህን እንድናገር የላከኝ፣ ለጌታችሁና ለእናንተ ብቻ ነውን? እነርሱም እንደ እናንተው ገና ከሳቸውን ይበሉ ዘንድ፣ ሽንታቸውንም ይጠጡ ዘንድ በቅጥሩ ላይ ለተቀ መጡት ጭምር አይደለምን?”

28ከዚያም የጦር አዛዥ ቆሞ ድምፁን ከፍ በማድረግ በዕብራይስጥ ቋንቋ እንዲህ ሲል ተናገረ፣ “እንግዲህ የታላቁን የአሦርን ንጉሥ ቃል ስሙ! 29ንጉሡ የሚለውም ይህ ነው፣ ከእኛ ሊያድናችሁ አይችልምና ሕዝቅያስ እንዲያታልላችሁ። 30ደግሞም ሕዝቅያስ፣ “እግዚአብሔር ያለ ጥርጥር ያድነናል፤ ይህችም ከተማ ለአሦር ንጉሥ አልፋ አትሰጥም” በማለት በእግዚአብሔር እንድት ታመኑ የሚነግራችሁን አትቀበሉ።”

31“ሕዝቅያስንም አትስሙት፤ የአሦር ንጉሥ የሚለው ይህ ነው፣ ከእኔ ጋር ሰላም መሥርቱ፤ እጃችሁን ስጡ፤ ከዚያም ከእናንተ እያንዳንዱ ከገዛ ወይኑና ከገዛ በለሱ ይበላል፤ ከገዛ ጉድጓዱም ውሃ ይጠጣል። 32ይህም የሚሆነው የእናንተኑ ወደ ምትመስለው ምድር እህልና የወይን ጠጅ፣ ዳቦና የወይን ተክል፣ የወይራ ዛፍና ማር ወዳለበት እስካገባችሁ ድረስ ነው፤ እናንተም ሞትን ሳይሆን ሕይወትን ምረጡ።”

“ሕዝቅያስ፣ “እግዚአብሔር ይታደገናል” በማለት ስለሚያሳስታችሁ አትስሙት። 33ለመሆኑ ከአሕዛብ አማልክት ምድሩን ከአሦር ንጉሥ እጅ የታደገ ማን አለ? 34የሐማትና የአርፋድ አማልክት እስቲ የት አሉ? የሴፈርዋይም፣ የሄናና የዒዋም አማልክት ታዲያ የት ደረሱ? ሰማርያን ከእኛ አድነዋታልን? 35ከእነዚህ አገሮች አማልክት ሁሉ አገሩን ከእኔ ለማዳን የቻለ ማን አለ? ታዲያ እግዚአብሔር ኢየሩሳሌምን ከእኛ ሊታደጋት እንዴት ይችላል?”

36ኅዝቅያስ ማን ሕዝቡ ዝም አለ፣ ምንም መልስ አልሰጠም፤ ንጉሡ፣ “መልስ እንዳትሰጡ” ሲል አዝዞ ነበርና።

37ከዚያም የቤተ መንግሥቱ አዛዥ የኬልቅያስ ልጅ፣ ኤልያቄም፣ ጸሐፊው ሳምናስ እንዲሁም ታሪክ ጸሐፊው የአሳፍ ልጅ ዮአስ ልብሳቸውን ቀደዱ፤ ወደ ሕዝቅያስም መጥተው የጦር አዛዥ ያላቸውን ነገሩት።

18:29 2ኃገ19:10
 18:31 ዙጉ13:23፣ 1ኃገ4:25፣ኤር14:3፣ ስቆ4:4
 18:32 ዙቆ30:19
 18:33 2ኃገ19:12
 18:34 2ኃገ 17:24፣ኤሳ 10:9፣ኤር49:23
 18:35 መዝ2:12
 18:37 ቆ18፣ 2ኃገ6:30፣ኤሳ33:7፣ 36:3፣22

ኢየሩሳሌም ከጠላት እጅ እንደምትድን አስቀድሞ መነገሩ

19:1-13 ተገ ምብ - ኢሳ37:1-13

19 ንጉሥ ሕዝቅያስ ይህን ሲሰማ ልብሱን ቀደደ፤ ማቅ ለብሰም ወደ እግዚአብሔር ቤተ መቅደስ ገባ። 2ከዚያም የቤተ መንግሥቱን አዛዥ ኤልያቄምን፣ ጸሐፊውን ሳምናስንና ዋና ዋናዎቹን ካህናት ማቅ ለብሰው ወደ አሞጽ ልጅ ወደ ነቢዩ ኢሳይያስ እንዲሄዱ ሁሉንም ላካቸው። 3እነርሱም እንዲህ አሉት፣ “ሕዝቅያስ የሚለው ይህ ነው፣ ‘እንግዲህ ይህች ዕለት የመከራ፣ የዘለፋና የውርደት ቀን ናት፤ ይህችም ቀን ልጆች ሊወለዱ ምጥ እንዳፋፋ መበት፣ ነገር ግን ለመገላገል ዐቅም እንደ ታጣበት ሰዓት ናት። 4ሕይወት እግዚአብሔርን ያንቋሽሽ ዘንድ በጌታው በአሦር ንጉሥ የተላከውን የጦር አዛዥን ቃል ሁሉ እግዚአብሔር አምላክህ ሰምቶ ይሆናልና፤ ስለሰማውም ቃል እግዚአብሔር እንዲገሥጸው በሕይወት ስለተረፉት ወገኖቻችን እባክህ ጸልይ።”

5የንጉሥ ሕዝቅያስ ሹማምንት ወደ ኢሳይያስ በመጡ ጊዜ፣ 6ኢሳይያስ እንዲህ አላቸው፣ “ለጌታችሁ እንዲህ ብላችሁ ንገሩት፣ ‘እንግዲህ እግዚአብሔር የሚለው ይህ ነው፣ ‘የአሦር ንጉሥ አገልጋዮች በእኔ ላይ የወረወሯቸውን የስድብ ቃላት በመስማትህ አትፍራ። 7እነሆ፣ አንድ ዐይነት መንፈስ አሳድርበታለሁ፤ የሆነ ወሬም ሲሰማ ወደ አገሩ ይመለሳል፤ እዚያም በሰይፍ እንዲወድቅ አደርገዋለሁ።”

8የጦር አዛዥም የአሦር ንጉሥ ለኪሶን ትቶ መሄዱን ሲሰማ ተመለሰ፤ ንጉሡንም ልብናን ሲወጋ አገኘው።

9በዚህም ጊዜ የግብኛ ንጉሥ ኢትዮጵያ ዊው ቲርሐቅ፣ ሊወጋው በመገሥገሥ ላይ መሆኑን ሰናክሬም ሰማ፤ ስለዚህ ወደ ሕዝቅያስ እንደ ገና እንዲህ ሲል መልእክተኞች ላከ፤ 10“ሂዱና ለይሁዳ ንጉሥ ለሕዝቅያስ እንዲህ ባሉት፣ ‘የምትመካበት አምላክ፣ “ኢየሩሳሌም በአሦር ንጉሥ እጅ አትወድቅም” በማለት እንዳያታልልህ። 11መኞም የአሦር ነገሥታት በአገሮች ሁሉ ላይ ምን እንዳደረጉ ሰምተሃል፤ ፈጽሞ አጥፍተዋቸዋል፤ ታዲያ አንተስ ከዚህ የምታመልጥ ይመስልሃልን? 12የቀድሞ አባቶቼ ያጠፏቸውን ሕዝቦች ማለትም ጎዛ ንን፣ ካራንን፣ ራፊስን እንዲሁም በተላሳር የነበሩትን የዔድንን ሰዎች አማልክታቸው አድነዋቸዋልን? 13ለመሆኑ የሐማትና የአርፋድ ነገሥታት የት አሉ? የሴፈርዋይም

19:1 ዙቆ37:34፣ ዙጉ14:6
 19:2 ዙቆ37:34፣ 2ኃገ18:18፣ኤሳ 1:1፣ኤር19:1
 19:3 ዎሴ13:13
 19:4 ዙቆ45:7፣ 14መ:17:26፣ 24መ:16፣12፣ኤር 37:3
 19:6 ዙቆ3:2፣ኤሱ 1:9፣2ኃገ18:25
 19:7 ቆ37፣ ዙቆ14:24፣2ዙቆ32፣ 21፣ኤሳ10:12፣ ኤር51:46
 19:8 ዙጉ33:20፣ 2ኃገ8:22፣18፣14
 19:10 2ኃገ18:5፣ 29
 19:12 ዙቆ11:31፣ 2ኃገ17:6፣18፣33፣ 2ዙቆ32:17
 19:13 ኤሳ10:9-11፣ኤር49:23

ከተማ ንጉሥስ የት አለ? ደግሞስ የሃና ወይም የዲዋ ነገሥታት የት አሉ?

የሕዝቅያስ ጸሎት

19:14-19 ተጓ ምብ - ኢሳ37:14-20

14ሕዝቅያስም ደብዳቤውን ከመልእክተኞቹ ተቀብሎ አነበበው፤ ከዚያም ወደ እግዚአብሔር ቤተ መቅደስ ወጥቶ ደብዳቤውን በእግዚአብሔር ፊት ዘረጋው። 15ከዚያም ሕዝቅያስ እንዲህ ሲል ወደ እግዚአብሔር ጸለየ፡ “በኪሩቤል ላይ በዙፋንህ የተቀመጥህ የእስራኤል አምላክ እግዚአብሔር ሆይ፤ በምድር ነገሥታት ሁሉ ላይ አምላክ አንተ ብቻ ነህ፤ ሰማይንና ምድርን የፈጠርህም አንተ ነህ። 16እግዚአብሔር ሆይ፤ አሁንም ጆርህን አዘንብልና ስማ፤ እግዚአብሔር ሆይ፤ ዐይንህንም ክፈትና እይ፤ ሰናክሬም ሕያው እግዚአብሔርን ይሰድብ ዘንድ የላከውንም ቃል አድምጥ።

17“እግዚአብሔር ሆይ፤ የአሦር ነገሥታት እነዚህን አሕዛብንና ምድራቸውን በእርግጥ አጥፍተዋል። 18አማልክቶቻቸውን በእሳት ውስጥ ጥለው አቃጥለዋቸዋል፤ በሰው እጅ የተሠሩ ዕንጨትና ደንጊያ ብቻ እንጂ አማልክት አልነበሩምና። 19አሁንም እግዚአብሔር አምላካችን ሆይ፤ የምድር መንግሥታት ሁሉ እግዚአብሔር አንተ ብቻ አምላክ መሆንህን እንዲያውቁ፤ ከእኛ አድነን።”

ኢሳይያስ ስለ ሰናክሬም መውደቅ ትንቢት ተናገረ

19:20-37 ተጓ ምብ - ኢሳ37:21-38

19:20-37 ተጓ ምብ - 2ኪሳ32:20-21
20ከዚያም የአሞጽ ልጅ ኢሳይያስ ወደ ሕዝቅያስ እንዲህ ሲል መልእክት ላከ፡ “የእስራኤል አምላክ እግዚአብሔር የሚለው ይህ ነው፤ ‘በአሦር ንጉሥ በሰናክሬም ላይ ወደ እኔ ያቀረብኸውን ልመና ሰምቻለሁ። 21እንግዲህ እግዚአብሔር በእርሱ ላይ የተናገረው ቃል ይህ ነው፤

“ ‘ድንግሊቱ የጽዮን ልጅ፤ ትንቅሃለች፤ ታቃልልሃለችም፤ የኢየሩሳሌም ልጅ፤ አንተ በላይዋ ስትበር ራሷን ትንቀንቅብሃለች።

22ለመሆኑ የሰደብኸውና ያቃለልኸው ማንን ነው? ድምፅህንስ ከፍ ያደረግኸው? ዐይንህንስ በኩራት ያነሣኸው በማን ላይ ነው? በእስራኤል ቅዱስ ላይ ነው እንዴ?

23በመልእክተኞቻችሁ አማካይነት፤

19:14 2ካገ5:7
19:15 ዞፍ1:1፤ 3:24;ዞ025:22፤ ኢሳ2:11
19:16 ዞ03:16፤ 1ካገ8:29፤መዝ 31:2;71:2;88:2፤ 102:2
19:18 ዞ84:28፤ መዝ115:4;ኢሳ 44:9;11:ኤር10:3-10፤ ሐሥ17:29
19:19 ኢሳ 4:24;1ሳሙ12:10;17:46;1ካገ8:43፤ 1ዜና16:8፤ ኢዮ6:23፤ መዝ37:7;14
19:20 1ካገ9:3
19:21 ኢዮ16:4፤ መዝ44:14;53:5;64:8፤109:25;ምሳ1:26፤ 33:4;ኢሳ10:5፤ 33:1፤ 47:1፤ ኤር14:17;18:13;16፤ 31:4;46:11;ሰቆ2:13;አሞ5:2
19:22 ዞሌ19:2፤ 1ሳሙ2:2;2ካገ18:25፤ ኢዮ 6:10፤ መዝ16:10፤ 22:3;71:22;78:41፤ 89:18;ኢሳ1:4፤ 6:3;57:15;ሆሴ 11:9
19:23 መዝ20:7፤ ኢሳ10:18;34፤ 14:8;33:9;ኤር21:14;50:37;ሐዝ 20:47;31:3
19:25ኢሳ 22:11፤ 40:21;28:ሚክ 1:6
19:26 ኢዮ8:12፤ መዝ6:10;37:2፤ 71:24;83:17፤ 129:6;ኢሳ4:2፤ 11:1;13:7፤ 41:23;53:2;ኤር 8:9;23:5;ሐዝ 7:17;ሰፎ3:16፤
19:27 መዝ 139:14፤
19:28 ቆኦ33፤ 2ዜና33:11;ኢሳ 30:28;ሐዝ19:9፤ 29:4;38:4፤ አሞ4:2፤
19:29 ዞ07:9፤ ዞሌ25:5;ዞ813:2;መዝ107:37;ኢሳ 65:21፤ አሞ9:14፤ ሉቃ2:12
19:30 ዞፍ45:7፤ ኢሳ5:24;11:1፤ 27:6;ሐዝ17:22፤ አሞ2:9

በአምላክ ላይ የሰድብ መዓት አውርደሃል፤

እንዲህም ብለሃል፤ “በብዙ ሠረገሎቼ፤

የተራሮቼን ከፍታ፤ የሊባኖስንንም የመጨረሻ ጫፍ ወጥቻለሁ፤

ረጃጅም ዝግባዎቼን፤ ምርጥ የሆኑ ጥዶቼንም ቁርጫለሁ፤ ወደ ሩቅ ዳርቻዎቼ፤

ወደ ውብ ደኖቼም ደርሻለሁ።”

24“በሌሎች አገሮችም የውሃ ጉድጓዶች ቁፍሬአለሁ፤ በዚያም ውሃ ጠጥቻለሁ፤

በእግሬ ጫማዎችም፤ የግብፅን ምንጮች ሁሉ ረገጫ አድርጌአለሁ።”

25“ ‘ከብዙ ጊዜ በፊት፤ ይህን እኔ እንዳደረግሁት አልሰማህም ነበርን?

ዕቅዱን ገና ድሮ አውጥቼ፤ አሁን ግን እንዲፈጸም አደረግሁት፤ ይህም የተመሸጉትን ከተሞች፤

አንተ የድንጋይ ክምር ማድረግህ ነው። 26የሚኖሩባቸውም ሰዎች ጎይላቸው ተሟጦ አልቆአል፤

ደንግጠውም የጎፍረት ማቅ ለብሰዋል፤ ማዳ ላይ እንደ በቀለ ተክል፤

ገና እንዳልጠነከረ የቡቃያ ሥር፤ በቤት ጣራ ላይ በቅሎ፤

ገና ሳይደግ እንደ ጠወለገ ሣርም ሆነዋል።

27“ ‘የት እንደምትቀመጥ፤ መቼ መጥተህ መቼ እንደምትሄድ፤ በእኔም ላይ የተቆጣኸውን ቀጥባ ዐውቃለሁ።

28በእኔ ላይ በመቆጣትህ፤ ንቀትህም ወደ ጆሮዬ ስለ ደረሰ፤ ስናጋዬን በአፍንጫህ አደርጋለሁ፤ ልጓሜን በአፍህ አገባለሁ፤ በመጣህበትም መንገድ እንድትመለስ አደርጋለሁ።”

29“ሕዝቅያስ ሆይ፤ ምልክቱ ይህ ነው፤ “በዚህ ዓመት በገዛ እጁ የበቀለውን፤ በሚመጣው ዓመት ደግሞ የገበውን እህል ትበላላችሁ፤ በሦስተኛው ዓመት ግን ትዘራላችሁ፤ ታጭዳላችሁ፤ ወይንም ትተክላላችሁ፤ ፍሬውንም ትበላላችሁ።

30አሁንም ከዳዊት ቤት የተረፉት፤

ሥራቸውን ወደ ታች ይሰዳሉ፤ ወደ ላይም ፍሬ ያፈራሉ።
 31ከኢየሩሳሌም በሕይወት የተረፉት፤ ከጽዮን ተራራም ከሞት ያመለጡት ይወጣሉና።
 የእግዚአብሔር ቅናሳ ይህን ታደርጋለች።
 32“እንግዲህ እግዚአብሔር ስለ አሦር ንጉሥ የሚለው ይህ ነው፤ “ወደዚች ከተማ ፈጽሞ አይገባም፤ አንዲትም ፍላጻ አይወረውርባትም፤ ጋሻ አንግቦ ወደ እርሷ አይቀርብም፤ በዐፈርም ቀጥሎ አይከባትም።”
 33በመጣበት መንገድ ተመልሶ ይሄዳል፤ ተመልሶ ይሄዳል እንጂ ወደዚች ከተማ ፈጽሞ አይገባም፤ ይላል እግዚአብሔር ።
 34ስለ ራሴና ስለ ባሪያዬም ስለ ዳዊት ስል፤ ይህችን ከተማ አድናት ዘንድ እጋር ዳታለሁ።

35በዚያችም ሌሊት የእግዚአብሔር መልአክ ወጥቶ ከአሦራውያን ሰፈር መቶ ሰማንያ አምስት ሺህ ሰው ገደለ። በማግስቱም ሰዎቹ ሲነቁ ቦታው ራሳ በራሳ ሆኖ ተገኘ። 36የአሦር ንጉሥ ሰናክሬም ከዚያ ተነሥቶ ሄደ፤ ወደ ነጭም ተመልሶ በዚያ ተቀመጠ።
 37አንድ ቀንም ናሳራክ በተባለው አምላክ ቤተ ጣዖት ገብቶ በመስገድ ላይ ሳለ፤ አድራጊሊክና ሳራሳር የተባሉ ልጆቹ በሰይፍ ገደሉት፤ ከዚያም አምልጠው ወደ አራራት ሸ። ልጁ አስራዶንም በእግሩ ተተክቶ ነገሠ።

የሕዝቅያስ መታመም

20:1-11 ተጓ ምብ - 2ዜና32:24-26፤ኢሳ38:1-8

20 በዚያ ጊዜ ሕዝቅያስ በጠና ታሞ ሊሞት ተቃርቦ ነበር። የአሞጽ ልጅ ነቢዩ ኢሳይያስም ወደ እርሱ ሄዶ፤ “እግዚአብሔር፤ ‘ትሞታለህ ከእንግዲህ በሕይወት አትኖርምና ቤትህን አስተካክል’ ብሎሃል” አለው።

2ሕዝቅያስም ፊቱን ወደ ግድግዳው መልሶ እንዲህ ሲል ወደ እግዚአብሔር ጸለየ፤ 3“እግዚአብሔር ሆይ፤ በታማኝነትና በፍጹም ልብ በፊትህ እንደ ሄድሁ፤ አንተን ደስ የሚያሰኝህንም እንዳደረግሁ አስብ።” ሕዝቅያስም ምርር ብሎ አለቀሰ።

4ኢሳይያስ የመካከለኛውን አደባባይ አልፎ ከመሄዱ በፊት የእግዚአብሔር ቃል እንዲህ ሲል ወደ እርሱ መጣ፤ 5“ተመለስና የሕዝቤን አለቃ ሕዝቅያስን እንዲህ በለው፤

19:31 ዘፍ45:7፤ ኢሳ9:7፤66:19፤ ሰፍ2:9፤ዘክ14:16
 19:33 4ኛ28
 19:34 2ሳሙ7:15፤2ገ120:6
 19:35 ዘፍ19:13፤ ዘሰ12:23፤ኢዩ24:24፤ኢሳ17:14፤ 41:12፤5ሆ3:3
 19:36 ዘፍ10:11፤ 2ገ12:18
 19:37 4ኛ7:ዘፍ8:4፤2ገ17:24፤31
 20:3 ዘፍ5:22፤ 8:1፤1ገ124:2ዜና31:20፤ዘ1:8፤5:19፤ 13:14
 20:5 2ገ79:3፤ መዝ6:6፤8፤13፤9:12፤56:8

‘የአባትህ የዳዊት አምላክ እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፤ “ጸሎትህን ሰምቻለሁ፤ እንባህንም አይቻለሁ፤ እነሆ፤ እፈውስሃለሁ። ከዛሬ ሦስት ቀን በኋላ ወደ እግዚአብሔር ቤተ መቅደስ ትወጣለህ፤ በዕድሜህ ላይ ዐሥራ አምስት ዓመት እጨምርልሃለሁ፤ አንተንና ይህችንም ከተማ ከአሦር ንጉሥ እጅ እታደጋለሁ፤ ስለ እኔ ስለ ራሴና ስለ ባሪያዬ ስለ ዳዊት ስል ይህችን ከተማ እከላክልሃታለሁ።”

7ከዚያም ኢሳይያስ፤ “ትኩስ የበለስ ጥፍ ጥፍ አዘጋጃ” አላቸው፤ እነርሱም አዘጋጅተው ዕባጩ ላይ አደረጉለት፤ ተፈወሰም።

8ሕዝቅያስም፤ “እግዚአብሔር እኔን ስለ መፈወሰ፤ ከሦስት ቀን በኋላም ወደ እግዚአብሔር ቤተ መቅደስ ስለ መውጣቴ ምልክቱ ምንድን ነው?” ሲል ኢሳይያስ ስን ጠየቀው።

9ኢሳይያስም፤ “እግዚአብሔር የሰጠውን ተስፋ እንደሚፈጽም ምልክቱ ይህ ነው፤ ጥላው ዐሥር ደረጃ ወደ ፊት ይቅደምን? ወይስ ዐሥር ደረጃ ወደ ኋላ ይመለስ?” ሲል ጠየቀው።

10ሕዝቅያስም መልሶ፤ “ጥላው ዐሥር ደረጃ ወደ ፊት መሄዱ ቀላል ነገር ነው፤ ይልቁን ዐሥር ደረጃ ወደ ኋላ ይመለስ” አለ።

11ከዚያም ነቢዩ ኢሳይያስ ወደ እግዚአብሔር ጮኸ፤ እግዚአብሔርም አካዝ በሠራው ደረጃ ላይ የወረደውን ጥላ ዐሥር ደረጃ ወደ ኋላው እንዲመለስ አደረገ።

ከባቢሎን የመጡ መልእክተኞች

20:12-19 ተጓ ምብ - ኢሳ39:1-8
20:20-21 ተጓ ምብ - 2ዜና32:32-33

12በዚያን ጊዜ የባቢሎን ንጉሥ የባልዳን ልጅ መሮዳክ ባልዳን የሕዝቅያስን መታመም ሰምቶ ስለነበር፤ ደብዳቤና ገጽ በረከት ለሕዝቅያስ ላከለት። 13ሕዝቅያስም መልእክተኞቹን ተቀብሎ በዕቃ ቤቱ ያለውን ሁሉ ብሩን፤ ወርቁን ቅመማ ቅመሙንና ከፍ ያለ ሞጋ ያለውን ዘይት የጦር መሣሪያ ግምጃ ቤቱንና በቀረውም ግምጃ ቤት ያለውን በሙሉ አሳያቸው። በቤተ መንግሥቱም ሆነ በመላው ግዛቱ ሕዝቅያስ ሳይሳያቸው የቀረ ምንም ነገር አልነበረም።

14ከዚያም ነቢዩ ኢሳይያስ ወደ ሕዝቅያስ ሄዶ፤ “እነዚያ ሰዎች ምን አሉህ? የመጡትስ ከወዴት ነው?” ሲል ጠየቀው።

ሕዝቅያስም መልሶ፤ “የመጡት ከሩቅ አገር ከባቢሎን ነው” አለው።

20:6 2ገ719:34፤ 1ዜና17:19
 20:7 ዘፍ9:9
 20:9 ዘፍ13:2፤ ኢር44:29
 20:10 2ገ73:18
 20:11 ኢሳ10:13፤2ዜና32:31

¹⁵ነቢዩም፤ “በቤተ መንግሥትህ ምን ምን አዩ?” ሲል ጠየቀው።

ሕዝቅያስም፤ “በቤተ መንግሥቱ ያለውን ሁሉ አይተዋል፤ በግምጃ ቤቶቹ ሳላ ሳዮቸው የቀረ ምንም ነገር የለም” አለ።

¹⁶ከዚያም ኢሳይያስ ሕዝቅያስን እንዲህ አለው፤ “የእግዚአብሔርን ቃል ስማ፤ ¹⁷በቤተ መንግሥትህ ያለው ሁሉ አባቶችህም እስከ ዛሬ ድረስ ያከማቸት በሙሉ ወደ ባቢሎን የሚወሰድበት ጊዜ በእርግጥ ይመጣል፤ አንዳች የሚቀር ነገር የለም ይላል እግዚአብሔር።” ¹⁸የሥጋህ ቁራጭ የዐጥን ትህ ፍላጭ ከሚሆኑት፤ ከምትወልዳቸው ልጆችህ አንዳንዶቹ በምርኮ ይወሰዳሉ፤ በባቢሎንም ቤተ መንግሥት ጃንደረበት ይሆናሉ።” ¹⁹ሕዝቅያስም፤ “የተናገርኸው የእግዚአብሔር ቃል መልካም ነው” ሲል መለሰ፤ “እኔ እስካለሁ ድረስ ሰላምና ጸጥታ ከተገኘ የሆነው ይሁን” ብሎ አስቦአልፍ። ²⁰በሕዝቅያስ ዘመነ መንግሥት የተከናወነው ሌላው ሥራ፤ የፈጸመውም ሁሉ ከፊውንና ውግውን ወደ ከተማዬቱ ያመጣበትን የመሬት ለመሬት ቦይ እንዴት አድርጎ እንደ ሠራው በይሁዳ ነገሥታት ታሪክ ተጽፎ የሚገኝ አይደለምን? ²¹ሕዝቅያስም ከአባቶቹ ጋር አንቀላፋ፤ ልጁ ምናሴም በእግሩ ተተክቶ ነገሠ።

የይሁዳ ንጉሥ ምናሴ

21:1-10 ተጓ ምብ - 2ዜና33:1-10
21:17-18 ተጓ ምብ - 2ዜና33:18-20

21 ምናሴ በነገሠ ጊዜ ዕድሜው ዐሥራ ሁለት ዓመት ነበር፤ በኢየሩሳሌም ተቀምጦም አምሳ አምስት ዓመት ገዛ፤ እናቱም ሐፍሴባ ትባል ነበር። ²ምናሴ እግዚአብሔር ከእስራኤላውያን ፊት አሳዶ የወጣቸውን የአሕዛብን አስጸያፊ ልማድ በመከተል በእግዚአብሔር ፊት ክፉ ድርጊት ፈጸመ። ³አባቱ ሕዝቅያስ ያፈረሰውን የየኩረብታውን ማምለኪያ ስፍራ መልሶ ሠራ፤ የእስራኤል ንጉሥ አክዓብ እንዳደረገው ሁሉ፤ እርሱም ለበአል መሠዊያም ችን አቆመ፤ የአሼራንም ምስል ዐምድ ሠራ። እንዲሁም ለሰማይ ከዋክብት ሰራዊት ሁሉ ሰገደ፤ አመለካቸውም። ⁴እግዚአብሔር፤ “ሰማይን በኢየሩሳሌም አኖራለሁ” ባለበት በእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ መሠ ዊያዎችን ሠራ። ⁵በሁለቱም የእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ አደባባዮች ለሰማይ ከዋክብት ሰራዊት ሁሉ መሠዊያ ሠራ። ⁶የገዛ ልጁን የሚቃጠል መሥዋዕት አድርጎ አቀረበ፤ መተተኛና ጠንቋይ ሆነ፤ ሙታን አነጋጋሪዎችንና መናፍስት ጠሪ ዎችን

20:17 2ነገ
24:13:2ዜና36:10፤
ኤር20:5፤27:22፤
52:17-23

20:18 2ነገ
24:15፤8:31፤3፤
ሚክ4:10

20:20 2ሳሙ-5:8፤
2ነገ18:17

21:1 ኢሳ62:4

21:2 ቍ16:ዘጸ
4:25:19:4፤18:9፤
1ነገ14:24፤2ነገ
16:3፤ኤር15:4

21:3 ዘፍ21:ዘጸ
16:21፤17:3፤
መዓ6:28፤1ነገ
3፤3፤2ነገ18:4፤
ኤር19:13

21:4 ዘፍ20:24፤
2ሳሙ-7:13፤
ኢሳ66:4፤ኤር4:1፤
7:30፤23:11፤
32:34፤ሕዝ 23:39

21:5 1ነገ7:12፤
2ነገ23:12

21:6 ዘሌ18:21፤
19:31፤ዘጸ18:10፤14፤
2ነገ3:27፤
23:26

21:7 ዘፍ20:24፤
ዘሌ15:31፤ዘጸ
16:21፤2ሳሙ-
7:13፤2ነገ23:4

21:8 2ሳሙ-7:10፤
2ነገ18:12

21:9 ዘጸ9:4፤
1ነገ14:9፤ሕዝ5:7

21:11 ዘፍ15:16፤
1ነገ14:9፤ሕዝ 18:12

21:12 1ሳሙ-
3:11፤2ነገ23:26፤
24:3፤ኤር15:4፤ሕዝ
7:5

21:13 2ነገ
23:27፤ኢሳ28:17፤
34:11፤ሰፊ2:8፤
አጥ7:79

21:14 2ነገ19:4፤
8:19፤3:1፤2፤መዝ
78:60፤ኢሳ1:9፤
10:21፤ኤር6:9፤
12:7፤21:22፤
23:33፤40:15፤42:2፤
44:7፤28፤50:20፤
ሚክ2:12-21

21:15 ዘፍ32:22፤
ኤር25:7

21:16 ቍ2:11፤
2ነገ24:4፤ኢዮ
22:14፤መዝ10:11፤9
4:7፤106፤38፤ኢሳ
29:15፤47:10፤
59:3፤7፤ኤር2:34፤
7:6፤19:4፤22:17፤
ሰፊ4:13፤ሕዝ7:23፤
8:12፤19:9፤23:34፤
ሆሴ4:2፤ሰፊ1:12፤
21:18 ሳፊ26፤
አስ1:5፤7፤7
21:20 1ነገ15:26

ምክር ጠየቀ፤ እግዚአብሔርን ለቀላጣ የሚያሳምን ክፉ ድርጊት በፊቱ ፈጸመ።

⁷የሠራውን የአሼራን የተቀረጸ ምስል ዐምድ ወስዶ በቤተ መቅደሱ ውስጥ አስቀመጠ፤ ይህም እግዚአብሔር ለዳዊትና ለልጁ ለሰሎሞን፤ “በዚህ ቤተ መቅደስና ከእስራኤል ነገዶች ሁሉ በመረጥኋት በኢየሩሳሌም ስሜን ለዘላለም አኖራለሁ” ያለው ስፍራ ነው። ⁸እንዲሁም፤ “ብቻ ያዘዘኋቸውን ሁሉ ተጠንቅቀው በመፈጸምና ባሪ ያዬ ሙሴ የሰጣቸውንም ሕግ በሙሉ በመጠበቅ ይጽኑ እንጂ ከእንግዲህ የእስራኤላውያን እግር፤ ለአባቶቻቸው ከሰጡ ኋላም ምድር ወጥቶ እንዲንከራተት አላደርግም” ያለው ስለዚህ ስፍራ ነው። ⁹ሕዝቡ ግን አልሰሙም፤ እግዚአብሔር በእስራኤላውያን ፊት ካጠፋቸው አሕዛብ ይልቅ ክፉ ድርጊት እንዲፈጽሙ ምናሴ አሳታቸው።

¹⁰እግዚአብሔር በባሪያዎቹ በነቢያት አማካይነት እንዲህ ሲል ተናገረ፤ ¹¹“የይሁዳ ንጉሥ ምናሴ ይህን ሁሉ አስጸያፊ ገጠአት ሠርቶአል፤ ከእርሱ በፊት ከነበሩት አሞራውያን ይልቅ ክፉ ድርጊት ፈጽሞ አልፈ፤ ይሁዳንም በጣዖታቱ አስቶአል።” ¹²ስለዚህ የእስራኤል አምላክ እግዚአብሔር የሚለው ይህ ነው፤ ‘ለሚሰማ ሁሉ ጆሮዎቹ ጭው እንዲሉ የሚያደርግ ክፉ መከራ በኢየሩሳሌምና በይሁዳ ላይ አመጣለሁ።’ ¹³በሰማርያ ላይ ያዘጋጀሁትን መለኪያ ገመድ፤ የአክዓብንም ቤት የለካሁበትን ቱንቢ በኢየሩሳሌም ላይ እዘረጋለሁ፤ አንድ ሰው ሳሕን እንደሚወለወል ከወለወለም በኋላ እንደሚገለብጠው እኔም ኢየሩሳሌምን ወልውዬ እገለብጣታለሁ።” ¹⁴የርስቴንም ቅሬታ እተዋቸዋለሁ፤ ለጠላቶቻቸው አሳ ልፌ እሰጣቸዋለሁ፤ ለጠላቶቻቸውም ሁሉ ብዝበዛና ምርኮ ይሆናሉ። ¹⁵ይህን የማደርገውም የቀድሞ አባቶቻቸው ከግብፅ ምድር ከወጡበት ጊዜ አንሥቶ እስከ ዛሬ ድረስ በፊቱ ክፉ ድርጊት ስለ ፈጸሙና ለቀላጣ ስላንግሠኝ ነው።”

¹⁶ይልቁንም ምናሴ፤ በእግዚአብሔር ፊት ክፉ ድርጊት እንዲፈጽም ይሁዳን ካሳተበት ገጠአት ሌላ፤ ኢየሩሳሌምን ከዳር እስከ ዳር እስኪሞላት ድረስ ብዙ ንጹሕ ደም አፈሰሰ።

¹⁷በምናሴ ዘመነ መንግሥት የተከናወነው ሌላው ሥራ፤ የሠራውን ገጠአት ጨምሮ የፈጸመው ድርጊት ሁሉ በይሁዳ ነገሥታት ታሪክ ተጽፎ የሚገኝ አይደለ

*6 ወይም፤ የራሱን ልጅ በዚህ ውስጥ እንዲያልፍ አደረገ።

ምን? 18ምናሴም ከአባቶቹ ጋር አንቀላፋ፤ “የዶዛ አትክልት” በሚባለው በቤተ መንግሥቱ አትክልት ውስጥ ተቀበረ። ልጁ አሞንም በእግሩ ተተክቶ ነገሠ።

የይሁዳ ንጉሥ አሞን

21:19-24 ተጻ ምብ - 2ዜና33:21-25

19አሞን ሲነገሥ ዕድሜው ሃያ ሁለት ዓመት ነበር፤ በኢየሩሳሌም ተቀምጦም ሁለት ዓመት ገዛ፤ እናቱ ሜሶላም ትባላለች፤ እርሷም የዮጥባ አገር ሰው የሐሩስ ልጅ ነበረች። 20አባቱ ምናሴ እንዳደረገው ሁሉ እርሷም በእግዚአብሔር ፊት ክፉ ድርጊት ፈጸመ። 21አባቱ በሄደበት መንገድ ሁሉ ሄደ፤ አባቱ ያመለካቸውን አማልክት አመለከ፤ ሰገደላቸውም። 22የአባቶቹን አምላክ እግዚአብሔርን ተወ፤ በእግዚአብሔርም መንገድ አልሄደም።

23የአሞንም ሹማምንት ዐመፀ፤ ንጉሡ ንም በቤተ መንግሥቱ ውስጥ ገደሉት። 24ከዚያም የአገሩ ሕዝብ በንጉሥ አሞን ላይ ያመፀትን ሁሉ ገደሉ፤ ልጁን ኢዮስ ያሰንም በእግሩ ተክተው አነገሡት።

25በአሞን ዘመን መንግሥት የተከናወነው ሌላው ሥራ፣ የፈጸመውም ድርጊት ሁሉ በይሁዳ ነገሥታት ታሪክ ተጽፎ የሚገኝ አይደለምን? 26እርሷም በዶዛ አትክልት ውስጥ ባለው መቃብሩ ተቀበረ፤ ልጁ ኢዮስም በእግሩ ተተክቶ ነገሠ።

የሕጉ መጽሐፍ ተገኘ

22:1-20 ተጻ ምብ - 2ዜና34:1-2:8-28

22 ኢዮስም ሲነገሥ ዕድሜው ገና ስምንት ዓመት ነበር፤ በኢየሩሳሌም ተቀምጦም ሠላሳ አንድ ዓመት ገዛ። እናቱም የባሱሮት አገር ሰው የአዳዩ ልጅ ይዳዳ ነበረች። 2ኢዮስም በእግዚአብሔር ፊት መልካም ነገር አደረገ፤ ወደ ቀኝም ወደ ግራም አላለም፤ አባቱ ዳዊት በሄደበት መንገድ ሁሉ ሄደ።

3በዘመን መንግሥቱ በዐሥራ ስምንተኛው ዓመት ኢዮስም የሚሰላምን የልጅ ልጅ የኤዜልያስን ልጅ ጸሐፊውን ሳፋንን ወደ እግዚአብሔር ቤተ መቅደስ ላከው፤ እንዲህም አለው፤ 4“ወደ ሊቀ ካህናቱ ወደ ኬልቅያስ ውጣ፤ የበር ጠባቂዎች ከሕዝቡ ሰብስበው ወደ እግዚአብሔር ቤተ መቅደስ የገባው ገንዘብ ምን ያህል እንደ ሆነ ራሱ እንዲቁጥረው አድርግ፤ 5ይህም የቤተ መቅደሱን ሥራ እንዲቁጠፍ ለተሾሙት ሰዎች ይሰጥ፤ እነርሱም የእግዚአብሔርን ቤተ መቅደስ ለሚያድሱት ይከፈላቸው፤ 6የሚከፍሉትም ለአናጺዎች፤ ለግንበኞችና ለድንጋይ ጠራቢዎች ነው። እንዲህም ለቤተ

21:22 1ሳሙ8:8; 1ነገ11:33
21:23 2ነገ12:20
21:24 2ነገ14:5; 2ዜና33:21; ሰፊ1:1
21:26 ፉ18
22:1 ኢሳ15:39; ኤር1:2; 25:3
22:2 ዘጻ5:32; 17:19; 1ነገ14:8
22:3 2ዜና34:20; ኤር39:14
22:4 2ነገ12:45; ፀዎ7:1
22:5 2ነገ12:5
22:6 2ነገ12:11-12

22:7 2ነገ12:15
22:8 ዘጻ28:61; 31:24; 1ሳ3:10
22:10 ኤር36:21
22:11 ፉ28
22:12 1ሳሙ8:14; 2ነገ25:22; ኤር26:24; 39:14
22:13 ዘጻ25:22; ዘጻ29:24-28; 31:17; 1ሳሙ9:9; ኢሳ5:25; 42:25; አሞ2:4
22:14 ዘጻ15:20
22:16 ዘጻ31:29; ኢሳ23:15; ኤር6:19; 11:11; 18:11; 35:17; ጻፃ9:11
22:17 1ነገ9:9
22:18 ኤር21:2; 37:3; 7
22:19 ዘጻ10:3; ዘጻ26:31; ኢሳ57:15; 36:1; ኤር24:9; 25:18; 26:6; ሚክ6:8

መቅደሱ እድሳት ሥራ የሚሆኑ ሳንቃዎችና የተጠረቡ ድንጋዮች ይግዙበት። ገሰዎቹ ታማኞች ስለሆኑም የተሰጣቸውን ገንዘብ መቁጣጠር አያስፈልግም።”

8ሊቀ ካህናቱ ኬልቅያስ ጸሐፊውን ሳፋንን፣ “የሕጉን መጽሐፍ እኮ በእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ ውስጥ አገኘሁት” ብሎ ሰጠው፤ እርሱም ተቀብሎ አነበበው። 9ከዚያም ጸሐፊው ሳፋን ሄዶ ለንጉሡ፣ “ሹማምንት ህ በእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ ውስጥ የነበረውን ገንዘብ አውጥተዋል፤ ቤተ መቅደሱን እየተቁጣጠሩ ለሚያሠሩትም አስረክበዋል” አለው። 10ከዚያም ጸሐፊው ሳፋን ለንጉሡ፣ “ሊቀ ካህናቱ ኬልቅያስ መጽሐፍ ሰጥቶኛል” ብሎ ነገረው። ሳፋንም ለንጉሡ ከመጽሐፍ አነበበለት።

11ንጉሡም የሕጉን መጽሐፍ ቃል ሲሰማ ልብሱን ቀደደ። 12ከዚያም ካህኑን ኬልቅያስን፣ የሳፋን ልጅ አኪቃምን፣ የሚክያስን ልጅ ዓክቦርን፣ ጸሐፊውን ሳፋንንና የንጉሡን የቅርብ አገልጋይ ዓሳያን እንዲህ ሲል አዘዛቸው፤ 13“ሂዱና ስለ እኔ፣ ስለ ሕዝቡና ስለ ይሁዳም ሁሉ በተገኘው በዚህ መጽሐፍ የተጻፈው ምን እንደ ሆነ እግዚአብሔርን ጠይቁ፤ ምክንያቱም አባቶቻችን ለዚህ መጽሐፍ ቃል ባለመታዘዛቸው፣ እኛን በተመለከተም በዚህ ላይ የተጻፈውን ሁሉ ባለመፈጸማቸው፣ በእኛ ላይ የሚነደው የእግዚአብሔር ቀሩጣ ታላቅ ነውና።”

14ካህኑ ኬልቅያስ፣ አኪቃም፣ ዓክቦርና፣ ሳፋን፣ ዓሳያም የሐርሐስ የልጅ ልጅ፣ የቲቁዋ ልጅ የአልባሳት ጠባቂውን የሴሌምን ሚስት ነቢዬቱን ሕልዳናን ለመጠየቅ ሄዱ። እርሷም የምትኖረው ኢየሩሳሌም ውስጥ በሁለተኛው ሰፈር ነበር።

15ነቢዬቱም፣ “የእስራኤል አምላክ እግዚአብሔር የሚለው ይህ ነው፤ ወደ እኔ ለላካችሁ ሰው እንዲህ ብላችሁ ንገሩት፤ 16“እግዚአብሔር የሚለው ይህ ነው፤ የይሁዳ ንጉሥ ባነበበው መጽሐፍ የተጻፈውን ሁሉ በዚህ ቦታና በሕዝቡ ላይ አመጣለሁ። 17እኔን ስለተውኝና ለሌሎች አማልክት ዕጣን ስላጠኑ፣ እጅቻቸው በሠሯቸውም አማልክት ሁሉ ስላስቁጡኝ፣ ቀሩጣዬ በዚህ ቦታ ላይ ይነዳል፤ አይጠፋምም።” 18እግዚአብሔርን እንድትጠይቁ ወደዚህ ቦታ ለላካችሁ ለይሁዳ ንጉሥ ይህን ንገሩት፤ ስለ ሰማኸው ነገር የእስራኤል አምላክ እግዚአብሔር የሚለው ይህ ነው፤ 19“ርግማንና ለጥፋት የተጻፈው ስለ መሆናቸው በዚህ ቦታና በሕዝቡ ላይ

የተናገርኩትን ስትሰማ ልብህ ስለተነካና ራስህን በእግዚአብሔር ፊት ስላዋረድህ፤ ልብህህንም ቀደህ በፊት ስላለቀስህ እግዚአብሔር ሰምቼ ሃለሁ ብሏል።²⁰ ስለዚህ ወደ አባቶችህ እስብስብሃለሁ፤ ወደ መቃብር በሰላም ትወርዳለህ፤ በዚህ ቦታም የማመጣውን መከራ ሁሉ ዐይኖችህ አያዩም።²¹ ሰዎቹም መልሱን ለንጉሡ ይዘውለት ሄዱ።

ኢዮሴያስ ኪዳኑን ዐደለ

23:1-3 ተጓ ምብ - 2ዜና34:29-32
 23:4-20 ተጓ ምብ - 2ዜና34:3-7:133
 23:21-23 ተጓ ምብ - 2ዜና35:1:18-19
 23:28-30 ተጓ ምብ - 2ዜና35:20-36:1

23 ከዚያም ንጉሡ የይሁዳንና የኢየሩሳሌምን ሽማግሌዎች ሁሉ ጠራ።² የይሁዳን ሰዎች ሁሉ፤ የኢየሩሳሌምን ከተማ ነዋሪዎች በሙሉ፤ ካህናቱንና ነቢያቱን ሁሉ ከልጅ እስከ ዐዋቂ አንድም ሰው ሳይቀር ይዞአቸው ወደ እግዚአብሔር ቤተ መቅደስ መጣ። በእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ የተገኘውንም የኪዳኑን መጽሐፍ ቃል በጆሮአቸው እንዲሰሙት በሙሉ አነበባቸው።³ ንጉሡም በዐምደ ወርቁ አጠገብ በእግዚአብሔር ፊት ቆሞ እግዚአብሔርን እንደሚከተል ትእዛዞቹን፤ ደንበቹን፤ ሥርዐቶቹን በፍጹም ልቡ፤ በፍጹምም ነፍሱ እንደሚጠብቅ፤ በዚህም መጽሐፍ የተጻፈውን ኪዳኑ እንደሚያጽና በእግዚአብሔር ፊት ኪዳኑን አደሰ፤ ከዚያም ሕዝቡ ሁሉ ለኪዳኑ ያላቸውን ታማኝነት አረጋገጡ።

⁴ ንጉሡም ለበክል፤ ለአሼራና ለሰማይ ከዋክብት ሰራዊት ሁሉ የተሠሩትን የመገልገያ ዕቃዎች በሙሉ፤ ከእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ እንዲያወጡ ሊቀ ካህናቱን ኬልቅያስን በሁለተኛ ማዕረግ ያሉትን ካህናትና የቤተ መቅደሱን በር ጠባቂዎች አዘዘ።⁵ ዕቃዎቹንም ከኢየሩሳሌም ውጭ በቄድሮን ሸለቆ ሜዳ ላይ አቃጠላቸው፤ ዐመዱንም ወደ ቤቴል ወሰደው።⁶ የይሁዳ ከተሞችና በኢየሩሳሌም ዙሪያ በሚገኙ ኩረብቶች ላይ ዕጣን እንዲያጥኑ የይሁዳ ነገሥታት የሾሙአቸውን የጣዖት ካህናት አባረረ እንዲሁም ለበክል፤ ለሰማይና ለጨረቃ፤ ለስብስብ ከዋክብትና ለመሳሳተ የሰማይ ከዋክብት ሰራዊት የሚያጥኑትን አስወገደ።⁷ የአሼራንም ምስል ዐምድ ከእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ አውጥቶ ከኢየሩሳሌም ውጭ ወዳለው ወደ ቄድሮን ሸለቆ ወስዶ አቃጠለው፤ አድቅቆ ፈጭቶም በሕዝቡ መቃብር ላይ በተነው።⁸ ጌንዲሁም ስለ አምልኮ ባዕድ ሥርዐት በእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ ውስጥ የቤተ

22:20 1ነገ21:29፤
 ኢ.447:11፤
 57:1:ኤር18:11
 23:2 ስዐ24:7፤
 ስ83:1:11
 23:3 ስ81:3:4፤
 1ነገ7:15:2ነገ11:12
 23:4 2ነገ21:7፤
 25:18:ኤር35:4
 23:5 2ነገ16:4፤
 ኤር8:2:ኤር43:13
 23:6 ስዐ32:20፤
 ስ7:19:16:ኤር
 26:23:31:40
 23:7 ስ938:21፤
 1ነገ14:24:ሕዝ
 16:16

23:8 ኢ.ሱ18:24፤
 1ነገ15:22
 23:9ሕዝ44:10-14
 23:10 ስሌ
 18:21:ስ818:10፤
 ኢ.ሱ15:8:ኢ.ሳ
 30:33:ኤር7:31:32፤
 19:6
 23:11 4ኆ5:19፤
 ስ84:19:ሰ9:34፤
 ኤር44:9
 23:12 2ሳሙ-
 15:23:2ነገ21:5፤
 2ዜና33:15:ኤር
 19:13:ሰ62:15
 23:13 ስ927:15፤
 1ነገ11:7:ኤር11:13
 23:14 ስዐ23:24፤
 ስ7:19:16:መዝ
 53:5
 23:15 ኢ.ሱ7:2፤
 1ነገ12:33:13:13

ጣዖት ወንድቃዎችን ክፍሎችና ሴቶች ለአሼራ መጋረጃ የሚፈትሉባቸውን ክፍሎች አፈረሰ።

⁸ ኢዮሴያስ የቤተ ጣዖት ካህናትን ሁሉ ከይሁዳ ከተማ ወደ ኢየሩሳሌም አወጣቸው፤ ከጌባ ጀምሮ እስከ ቤርሳሌህ ድረስ፤ ካህናቱ ዕጣን ያጥኑባቸው የነበሩትን የኩረብታ ማምለኪያ ስፍራዎችን አረከሰ። ከከተማዬቱ በር በስተግራ በኩል፤ በከተማዬቱ ገዥ በኢዮሴ በር መግቢያ አጠገብ የነበሩትን የበሮቹን ማምለኪያ ስፍራዎችን አፈረሰ።⁹ የየኩረብታው ማምለኪያ ካህናት ኢየሩሳሌም ባለው በእግዚአብሔር መሠዊያ ላይ ባያገለግሉም እንኳ ከካህናት ወንድሞቻቸው ጋር እርሾ ያልነካው ቂጣ ይበሉ ነበር።

¹⁰ በሄኖም ሸለቆ የነበረውን ቶፊት የተባለውን ማምለኪያ አረከሰ። ይኸውም ማንም ሰው ወንድ ወይም ሴት ልጁን ለሞሎክ በእሳት የሚቃጠል መሥዋዕት አድርጎ እንዳያቀርብበት ነው።¹¹ የይሁዳ ነገሥታት ወደ እግዚአብሔር ቤተ መቅደስ መግቢያ ላይ ለፀሐይ አምልኮ የሰጡ አቸውን ፈረሰች ከዚያ አስወገደ። እነዚህም ናታን ሜሌክ በተባለ በአንድ ሹም ቤት አጠገብ በአደባባይ ላይ ነበሩ። ኢዮሴያስም ለፀሐይ አምልኮ የተሰጡትን ሠረገሎች አቃጠለ።

¹² የይሁዳ ነገሥታት በላይኛው የአካዝ እልፍኝ አጠገብ በሰገነቱ ላይ ያቆሟቸውን መሠዊያዎች፤ ምናሴም በሁለቱ የእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ አደባባዮች ላይ ያሠሩቸውን መሠዊያዎች አስወገደ፤ ስብርብ ራቸውን አወጣ፤ ድቃቂውንም አንሥቶ ወደ ቄድሮን ሸለቆ ጣለው።¹³ እንዲሁም ከኢየሩሳሌም በስተ ምሥራቅ ከርኩሶት ኩረብታ በስተ ደቡብ የነበሩትን የአስራኤል ንጉሥ ሰሎሞን ለሲዶናውያን የርኩሶት አምላክ ለአስታሮት፤ ለሞዓብ ሕዝቦች የርኩሶት አምላክ ለካምሽ፤ ለአሞን ሕዝቦች የርኩሶት አምላክ ለሞሎክ ያሠራቸውን የኩረብታ ላይ ማምለኪያዎች ንጉሡ አረከሰ።¹⁴ እሁንም ኢዮሴያስ ማምለኪያ የድንጋይ ሐውልቶችን ሰባበረ፤ የአሼራን ምስል ዐምዶች ቁራረጠ፤ ስፍራውንም በሙታን ዐጥንት ጥላው።

¹⁵ አስራኤልን ባሳተው በናባጥ ልጅ በኢዮርብም የተሠራውን መሠዊያ፤ በቤቴል የነበረውን ያን የኩረብታ ማምለኪያ ስፍራ፤ መሠዊያው ያለበትን ያን የኩረብታ ማም

*17 ወይም፤ በሠሩት ሥራ ሁሉ
 *8 ወይም፤ ከፍተኛ ቦታዎች
 *10 ወይም ማን ወይም ሴት ልጁን የገደለ

ለኪያ ሰፍራ እንኳ እንደዚሁ አፈረሰ፤ ድን ጋዮቹን ሰባበረ፤ እንደ ዱቄትም አደቀቃቸው፤ የአሼራንም ምስል ዐምድ አቃጠለ።
 16ኢዮስያስ ዘወር ሲል በኩረብታው ላይ የነበሩትን መቃብሮች አየ፤ ዐፅሞቹንም ከየ መቃብሩ አስወጣ፤ ያ የእግዚአብሔር ሰው አስቀድሞ እንደ ተናገረው፤ የእግዚአብሔር ቃል ይፈጸም ዘንድ፤ መሠዊያውን ለማርከስ ሲል ዐፅሞቹን በላዩ ላይ አቃጠለበት።
 17ንጉሠም፤ “ያ የማየው የመቃብር ሐውልት የማን ነው?” ሲል ጠየቀ የከተማ ዩቲም ሰዎች፤ “ከይሁዳ መጥቶ አሁን አንተ ያደረግኸውን ነገር ሁሉ በቤቴል መሠዊያ ላይ እንደሚደርስ የተናገረ የዚያ የእግዚአብሔር ሰው መቃብር ነው” አሉት።
 18ኢዮስያስም፤ “በሉ እንዳለ ተወት፤ ዐፅሙን ማንም ሰው ከቦታው እንዳያንቀሳቅሰው” አለ፤ ስለዚህ የእርሱንና ከሰማርያ የመጣውን ነቢይ ዐፅም ሳይነኩ እንዳለ ተውት። 19ኢዮስያስም በቤቴል እንዳደረገው ሁሉ በሰማርያም ከተሞች ኩረብቶች ላይ የእስራኤል ነገሥታት አሠርተዋቸው የነበሩትንና እግዚአብሔርን ያስቈጠቡትን ቤተ ጣዖቶች ሁሉ አስወገደ፤ አረከሳቸውም። 20ኢዮስያስ እነዚያን የየኩረብታውን ማምለኪያ ቦታ ካህናትን ሁሉ፤ በየ መሠዊያው ላይ ዐረዳቸው፤ በመሠዊያዎቹ ላይ የሰው ዐፅም አቃጠለ፤ ከዚያም ወደ ኢየሩሳሌም ተመለሰ።
 21ንጉሠም መላውን ሕዝብ፤ “በዚህ በኪዳነ-መጽሐፍ በተጻፈው መሠረት የአምላካችሁን የእግዚአብሔርን ፋሲካ አክብሩ” ብሎ አዘዘ። 22እስራኤልን ከመሩ ከመሳፍንት ዘመን ጀምሮ፤ በእስራኤልና በይሁዳ ነገሥታት ዘመን ሁሉ፤ እንደዚህ ያለ ፋሲካ መቼም ተከብሮ አያውቅም። 23በኢዮስያስ ዘመን መንግሥት በዐሥራ ስምንተኛው ዓመት ግን ይህ ፋሲካ በኢየሩሳሌም ለእግዚአብሔር ተከበረ። 24ከዚህም በቀር ኢዮስያስ ሙታን አነጋጋሪዎችንና መናፍሰት ጠሪዎችን፤ የየቤተ ሰውን አማልክት፤ ጣዖታትን እንዲሁም በይሁዳና በኢየሩሳሌም የተገኙትን ሌሎች አስጸያፊ ነገሮች ሁሉ አስወገደ፤ ይህን ያደረገውም ካህኑ ኬልቅያስ ከእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ ባገኘው መጽሐፍ የተጻፈው የሕጉ ቃል ተፈጻሚነት እንዲኖረው ለማድረግ ነው። 25በሙሴ ሕግ በተጻፈው መሠረት በፍጹም ለቡ፤ በፍጹም ነፍሱ፤ በፍጹም ጎይሉ ወደ እግዚአብሔር የተመለሰ፤ እንደ

23:16 1ኃገ 13:2;32
 23:18 1ኃገ 13:29;31
 23:20 ዘፀ22:20፤ 1ኃገ13:2;2ኃገ11:18
 23:21 ዘፀ12:11፤ 24:7;ዘጸ16:18
 23:23 ዘፀ12:11፤ ዘጥ28:16
 23:24 ዘፍ31:19፤ ዘሉ19:31;ዘጸ7:26፤ 8:11;2ኃገ16:3
 23:25 1ላጦ፡7;3;ኤር 22:15
 23:26 2ኃገ21:6፤ 12;ኤር23:20፤ 30:24
 23:27 ዘፀ33:15፤ 2ኃገ21:13;24:3፤ ኤር27:10፤ 32:31
 23:29 4ኃ33-35፤ 2ኃገ9:27;ኤር46:2
 23:30 2ኃገ9:28
 23:31 2ኃገ 24:18;ዘፍ53:15፤ ኤር22:11
 23:32 1ኃገ15:26
 23:33 ዘጥ34:11፤ 1ኃገ8:65
 23:34 2ኃገ24:6;ዘፍ53:15፤ 2ዘፍ36:5-8፤ ኤር1:3;22:12
 23:35 ኤር2:16

ኢዮስያስ ያለ ንጉሥ፤ ከእርሱ በፊትም ሆነ ከእርሱ በኋላ ፈጽሞ አልተነሣም።
 26ይህም ሆኖ እንኳ ለቀላጣ እንዲነሣምናሴ ካደረጋቸው ነገሮች ሁሉ የተነሣ፤ እግዚአብሔር በይሁዳ ላይ ከነደደው ከአስፈሪው ቀላጣው ገና አልበረደም ነበር።
 27ስለዚህ እግዚአብሔር፤ “እስራኤልን እንዳስወገድሁ ሁሉ ይሁዳንም ከፊቴ አስወግዳለሁ የመረጥኋትን ከተማ ኢየሩሳሌም ንኖ፤ ስሜ በዚያ ይሆናል” ብሎ የተናገረ ሁለትን ይህን ቤተ መቅደስ እተዋለሁ” አለ።
 28በኢዮስያስ ዘመን መንግሥት የተከናወነው ሌላው ሥራ፤ የፈጸመውም ሁሉ በይሁዳ ነገሥታት ታሪክ ተጽፎ የሚገኝ አይደለም?
 29ኢዮስያስ ንጉሥ በነበረበት ዘመን የግብፅ ንጉሥ ፈርዖን ኒካዕ የአሦርን ንጉሥ ለመርዳት ወደ ኤፍራጥስ ወንዝ ወጥቶ ነበር፤ ንጉሥ ኢዮስያስም ጦርነት ሊገጥመው ወጣ፤ ሆኖም ፈርዖን ኒካዕ ፊት ለፊት ገጥሞት መግደል ላይ ገደለው። 30የኢዮስያስም አገልጋዮች ከመግደሉ ራሳውን በሠረገላ ወደ ኢየሩሳሌም አምጥተው በገዛ መቃብሩ ቀበሩት። የአገሩም ሰዎች የኢዮስያስን ልጅ ኢዮአክስን ወሰዱት፤ ቀብተውም በአባቱ እግር አነገሡት።
የይሁዳ ንጉሥ ኢዮአክስ
 23:31-34 ተጓ ምብ - 2ዘፍ36:2-4
 31ኢዮአክስ ሲነገሥ ዕድሜው ሃያ ሦስት ዓመት ነበር፤ እርሱም በኢየሩሳሌም ተቀምጦ ሦስት ወር ገዛ። እናቱ አሚጣል ትባላለች፤ እርሷም የልብና ሰው የኤርም ያስ ልጅ ነበረች። 32አባቶቹ እንዳደረጉ ሁሉ፤ እርሱም በእግዚአብሔር ፊት ክፉ አደረገ። 33በኢየሩሳሌም ተቀምጦ እንዳይገዛም ፈርዖን ኒካዕ በሐማት ምድር ራብላ በምትባል ቦታ በሰንሰለት አሰረው፤ በይሁዳም ላይ መቶ መክሊት^ከ ብርና አንድ መክሊት^ከ ወርቅ ግብር ጣለበት። 34ፈርዖን ኒካዕ የኢዮስያስን ልጅ ኤልያቄምን በአባቱ በኢዮስያስ እግር አነገሠው፤ ኤልያቄም የተባለ ስሙንም ኢዮአቄም ብሎ ለወጠው። ነገር ግን ኢዮአክስን በምርኮ ወደ ግብፅ ወሰደው፤ እርሱም በዚያ ሞተ።
 35ኢዮአቄምም ፈርዖን ኒካዕ የጠየቀውን ብርና ወርቅ ከፈለ፤ ይህን ለማድረግም የመሬት ግብር ጣለ፤ የአገሩም ሰዎች እንደ

²⁷ 1ኃገ8:29 ይሙ።
³³ ዕብራይስጡ ከዚህ ጋር ይስማማል፤ የሰባዓ ሊቀናት ትርጉም ግን 42ዘፍ 36:3 ይመዕ፤ ኒካዕ በሐማት ምድር ራብላ በምትባል ላይ አስወገደው።
³³ 3.4 ሜትሪክ ቶን ያህል ነው። 33 34 ኪሎ ግራም ያህል ነው።

ገቢው መጠን ብሩንና ወርቁን እንዲከፍሉ አደረገ።

ኢዮአቄም የይሁዳ ንጉሥ

23:36-24 ተጓ ምብ - 2ዜና36:5-8

³⁶ኢዮአቄም ሲነግሥ ዕድሜው ሃያ አምስት ዓመት ነበር፤ በኢየሩሳሌም ተቀምጦም ዐሥራ አንድ ዓመት ገዛ። እናቱ ዘቢዳ ትባላለች፤ እርሷም የሩማ ተወላጅ የፊዳያ ልጅ ነበረች። ³⁷ኢዮአቄም አባቶቹ እንደ አደረጉት ሁሉ፣ እርሱም በእግዚአብሔር ፊት ክፉ ነገር አደረገ።

24 በኢዮአቄም ዘመነ መንግሥት የባቢሎን ንጉሥ ናቡከደነፆር ምድሪቱን ወረረ፤ ኢዮአቄምም ሦስት ዓመት ገበረለት፤ ከዚያ በኋላ ግን ሐሳቡን ለውጦ በናቡከደነፆር ላይ ዐመፀ። ²እግዚአብሔርም በኢዮአቄም ላይ ባቢሎናውያንን፣ ሶርያውያንን፣ ሞዓባ ወያኔና አሞናውያን አደጋ ጣዮችን ላከ በት። በአገልጋዮቹ በነቢያቱ አማካይነት በተነገረው በእግዚአብሔር ቃል መሠረት ይሁዳን ያጠፉ ዘንድ እነዚህን ላከ። ³ከፊቱ ያርቃቸው ዘንድ እነዚህ ነገሮች ሁሉ እግዚአብሔር ባዘዘው መሠረት በይሁዳ ላይ በትክክል ሊፈጸሙ ችለዋል፤ ይህም ምናል ስለ ሠራው ንጢአትና ስለ ፈጸመውም ሁሉ፣ ⁴እንዲሁም ንጹሕ ደም ስላፈሰሰ ነው። አያ ሩሳሌምም በንጹሕ ደም እንድትጠቀሙት በማድረግ፣ እግዚአብሔር ይቅርታ ለማድረግ አልፏለንም።

⁵በኢዮአቄም ዘመነ መንግሥት የተከናወነ ወንድ ሌላው ሥራ የፈጸመውም ድርጊት ሁሉ በይሁዳ ነገሥታት ታሪክ ተጽፎ የሚገኝ አይደለምን? ⁶ኢዮአቄምም ከአባቶቹ ጋር አንቀላፋ፤ ልጁ የአኪንም በእግሩ ተተክቶ ነገሠ።

⁷የባቢሎንም ንጉሥ ከግብፅ ደረቅ ወንዝ እስከ ኤፍራጥስ ወንዝ የነበረውን ግዛቱን ሁሉ ወስዶበት ስለ ነበር፣ የግብፅ ንጉሥ ከአገሩ ዳግም ለዘመቻ አልወጣም።

የይሁዳ ንጉሥ የአኪን

24:8-17 ተጓ ምብ - 2ዜና36:9-10

⁸የአኪን ሲነግሥ ዕድሜው ዐሥራ ስምንት ዓመት ነበር፤ እርሱም በኢየሩሳሌም ተቀምጦ ሦስት ወር ገዛ። እናቱ ኔስታ ትባላለች፤ እርሷም የኢየሩሳሌም ሰው የኤልናታን ልጅ ነበረች። ⁹አባቱ እንዳደረገው ሁሉ እርሱም በእግዚአብሔር ፊት ክፉ አደረገ።

¹⁰በዚያን ጊዜ የባቢሎን ንጉሥ የናቡከደነፆር ጦር አለቆች ወደ ኢየሩሳሌም መጥተው ከበረቱ፤ ¹¹የጦር አለቆቹ ከበባ በሚ

23:36 ኤር26:1
23:37 1ነገ15:26
24:1 ተጓ10:2ነገ18:7+25:11+ሐዝ5:12+ኤር4:7፣ 25:19+35:11፣ 39:1+40:1+50:17+52:15+ሐዝ 32:2፣ 43:1+17:4
24:2 2ነገ5:2+ኢሳ28:1819:3+ኤር5:15+12:79+25:1+26:1+35:11+36:1+ሐዝ 23:23፣ 43:1+2፣ 43:1+6
24:3 1ነገ14:9፣ 2ነገ13:23+18:25+21:12+ኤር15:4
24:4 ዘፀ23:21፣ 2ነገ21:16+ኤር22:3+ሐዝ42
24:5 ኤር22:18-19
24:6 1ዜና3:16፣ ኤር22:19+24:28፣ 36:30+ሐዝ19:1
24:7 ዘዳ15:18፣ 2ነገ18:21+ኤር14:14፣ 25:9+46:24+25
24:8 ተጓ15:1ዜና3:16+ኤር13:18፣ 22:24+26:29+2፣ 37:1
24:9 1ነገ15:26፣ 24:10 ተጓ1፣
24:12 2ነገ 25:27፣ ኤር13:18+22:24-30+24:1፣ 29:2፣
24:13 1ነገ7:51፣ 2ነገ20:17+25:14+15፣ ፀዝ 1:7+ኢሳ39:6፣ 42:22+ኤር15:13+17:3፣ 20:5+27:16፣ 28:3+ሐዝ7:21+8፣ 14:25+22:3+ሐዝ1:13
24:14 ዘዳ15:11፣ 28:36+2ነገ25:12+2ዘና36:20+ኢዮ5:16፣ ሐዝ9:18+ኢሳ3:13፣ ኤር40:7፣ 52:16፣ ማቴ1:11
24:15 ተጓ8:1ነገ2:19+2ነገ20:18+ሐዝ2:6+ኢሳ39:7+ሐዝ2:9+ሐዝ12:17+14:19:9፣ 43:1
24:16 ፀዝ2:1ኤር24:1
24:17 1ዜና3:15፣ 2ዜና36:11+ኤር16:3፣ 37:1+15:2+ሐዝ17:13
24:18 2ነገ23:31፣ 1ዜና3:16+ኤር39:1
24:19 1ነገ15:26፣ ኤር37:2
24:20 ዘዳ4:26+29:27+2ነገ13:23
25:1 ኢሳ23:13፣ 29:3+ኤር4:16-17፣ 21:2+32:1+23:34፣

ያደርጉበትም ሰዓት ናቡከደነፆር ራሱ ወደ ከተማዬቱ መጣ። ¹²የይሁዳ ንጉሥ የአኪን፣ እናቱ፣ የክብር አጃቢዎቹ፣ መሳፍንቱና ሹማምንቱ ሁሉ እጃቸውን ለባቢሎን ንጉሥ ሰጡ። የባቢሎን ንጉሥ በነገሠ በስምንተኛው ዓመት የአኪንን ማርኮ ወሰደው። ¹³እግዚአብሔር አስቀድሞ እንደ ተናገረው፣ ናቡከደነፆር የእግዚአብሔርን ቤተ መቅደስና የቤተ መንግሥቱን ሀብት በሙሉ አጋዘ፤ የእስራኤል ንጉሥ ሰሎሞን ለእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ ያሠራቸውንም የወርቅ ፅቃዎች ሁሉ ወሰደ። ¹⁴ደግሞም የኢየሩሳሌምን ሕዝብ እንዳለ የጦር አለቆቹንና ተዋጊዎቹን በሙሉ፣ የእጅ ባለሙያዎችንና ቀጥቃጮችን ሁሉ ጨምሮ ባጠቃላይ ዐሥር ሺህ ሰው በምርኮ ወደ አገሩ ወሰደ። በዚያ የቀሩት የመጨረሻዎቹ ያገሪቱ ድኾች ብቻ ነበሩ።

¹⁵ናቡከደነፆር የአኪንን ማርኮ ወደ ባቢሎን ወሰደው እንዲሁም የንጉሡን እናት፣ ማስቶቹን፣ ሹማምንቱንና በአገር የታወቁትን ታላላቅ ሰዎችም ከኢየሩሳሌም ወደ ባቢሎን ወሰደ። ¹⁶ደግሞም የባቢሎን ንጉሥ በአጠቃላይ ብርቱ የሆኑትንና ለጦርነት ብቃት ያላቸውን ሰባት ሺህ ተዋጊዎች አንድ ሺህ የእጅ ባለሙያዎችንና ቀጥቃጮችን በምርኮ ወደ ባቢሎን ወሰደ። ¹⁷ከዚያም የየአኪን አጎት ማታንዳን በምትኩ አነገሠው፤ ስሙም ሴዴቅያስ አለው።

የይሁዳ ንጉሥ ሴዴቅያስ

24:18-20 ተጓ ምብ - 2ዜና36:11-16+ኤር52:1-3

¹⁸ሴዴቅያስ ሲነግሥ ዕድሜው ሃያ አንድ ዓመት ነበር፤ በኢየሩሳሌም ተቀምጦም ዐሥራ አንድ ዓመት ገዛ። እናቱ አሚጣል ትባለች፤ እርሷም የልብና ሰው የኤርምያስ ልጅ ነበረች። ¹⁹ኢዮአቄም እንዳደረገው ሁሉ፣ እርሱም በእግዚአብሔር ፊት ክፉ ነገር አደረገ። ²⁰እንግዲህ ይህ ሁሉ በኢየሩሳሌምና በይሁዳ ላይ ሊደርስ የቻለው ከእግዚአብሔር ቀጥታ የተነሳ ነበር፤ በመጨረሻም ከፊቱ አራቃቸው።

የኢየሩሳሌም መውደቅ

25:1-12 ተጓ ምብ - ኤር39:1-10
25:1-21 ተጓ ምብ - 2ዜና36:17-20+ኤር52:27
25:22-26 ተጓ ምብ - ኤር40:7- 9+41:1-3+16-18

በዚህ ጊዜ ሴዴቅያስ በባቢሎን ንጉሥ ላይ ዐመፀ።

25 በይሁዳ ንጉሥ በሴዴቅያስ ዘመነ መንግሥት በዘመነኛው ዓመት በዐሥረኛው ወር፣ ከወሩም በዐሥረኛው ቀን የባቢሎን ንጉሥ ናቡከደነፆር መላ

² ወይም ከአዳዳይ

ሰራዊቱን ይዞ ወደ ኢየሩሳሌም ዘመተ፤ ከከተማዬቱ ቅጥር ውጭ ሰፈረ፤ ዙሪያውንም በሙሉ በዕርድ ከበባት። ²ከተማዬቱም እስከ ሴዴቅያስ ዘመነ መንግሥት

ዐሥራ አንደኛ ዓመት ድረስ እንዲሁ እንደ ተከበበች ቁየች። ³በአራተኛው ወር በዘመነኛው ቀን በከተማዬቱ ውስጥ የተከሰተው ራብ ጸንቶ ስለነበር ሕዝቡ የሚቀምሰው አጣ። ⁴ምንም እንኳ ባቢሎና ውያን። ከተማዬቱን እንደ ከበባት ቢሆንም የከተማዬቱ ቅጥር ተጣሰ፤ ሰራዊቱም ሁሉ በንጉሡ አትክልት አጠገብ ባሉት በሁለቱ ቅጥሮች መካከል በሚገኘው በር አልፎ በሌሊት ሸሸ፤ ሸሸቱም ወደ ዮርዳኖስ ሸለቆን ነበር። ⁵ይሁን እንጂ የባቢሎንን ሰራዊት ንጉሡን ተከታትሎ በኢያሪኮ ሜዳ ላይ ደረሰበት። ወታደሮቹ ሁሉ ተለይተውት ተበታትነው ነበር። ⁶እርሱም ተያዘ፤ በዚያን ጊዜ ራብላ ወደ ነበረው ወደ ባቢሎን ንጉሥ አመጡት፤ ቅጣትም ተፈረደበት። ⁷ሴዴቅያስ ዐይኑ እያየም የዝልጃቸውን ገደሉበት፤ ከዚያም ሁለት ዐይኖቹን በማውጣት በናስ ሰንሰለት አሰረው ወደ ባቢሎን ወሰዱት።

⁸የባቢሎን ንጉሥ ናቡከደነፆር በነገሡ በዐሥራ ዘመነኛው ዓመት፤ በአምስተኛው ወር ከወሩም በሰባተኛው ቀን የክብር ዘቡ ሰራዊት አዛዥና የባቢሎን ንጉሥ ከፍተኛ ባለ ሥልጣን የሆነው ናቡከረዳን ወደ ኢየሩሳሌም መጣ። ⁹የእግዚአብሔርን ቤተ መቅደስ፤ ቤተ መንግሥቱንና በኢየሩሳሌም የሚገኙትን ቤቶች ሁሉ አቃጠለ፤ እያንዳንዱንም ታላላቅ ሕንጻ ለእሳት ዳረገው። ¹⁰በክብር ዘቡ አዛዥ የተመራው መላው የባቢሎን ሰራዊትም በኢየሩሳሌም ዙሪያ የነበረውን ቅጥር አፈረሰው። ¹¹የክብር ዘቡ አዛዥም በከተማዬቱ ቀርቶ የነበረውን፤ ከድቶም በዚያ የተገኘውን ሰው ሁሉ ወደ ባቢሎን ንጉሥ የገባውን ጭምር በምርኮ ወደ ባቢሎን ወሰደው። ¹²ሆኖም አዛዥ ከአገራው ሰዎች ምንም የሌላቸውን ድኸኞች ወይን እንዲተክሉ፤ ዕርሻም እንዲያርሱ እዚያው ተዋቸው። ¹³ባቢሎናውያን የናስ

ዐምዶቹን፤ በቤተ መቅደሱ ውስጥ የነበሩትን ተንቀሳቃሽ የዕቃ ማስቀመጫዎችንና ከናስ የተሠራውን የውሃ ማጠራቀሚያ ክብ በርሜል ሰባብረው ናሱን ወደ ባቢሎን ወሰዱ። ¹⁴እንዲሁም ምንቸቶቹን፤ መጫሪያዎቹን፤ መከሰተሪያዎቹን፤ ጭልፋዎቹን፤ ባጠቃላይም ከናስ የተሠሩትን የቤተ መቅደሱን መገልገያ ዕቃዎች ሁሉ ወሰዱ። ¹⁵የክብር ዘቡ አዛዥም ከንጹሕ

34:1-7:ሕዝ21:22፣ 24:2
25:3 ሠ።26:26፣ እ።422:2፣ኦር14:18፣ 37:21፣ሰቆ2:20፣4:9
25:4 ኢያ30:14፣ መዝ144:14፣ኤር4:17፣6:3፣50:15፣ 51:44፣58:ሕዝ33:21
25:5 ሠ።26:36፣ ሕዝ12:14፣ 17:21
25:6 ዞ።34:11፣ ኢ።422:3፣ኤር38:23
25:7 ዞ።28:36፣ ኤር21:7፣32:45፣ 34:3፣21፣ሕዝ12:11፣19፣9፣40:1
25:9 ዞ።13:16፣ ሕዝ1:3፣መዝ74:38፣79:1፣ኢሳ ነዝ1:3፣ 60:7፣63:15፣18፣ 64:11፣ኢር2:15፣ 17:27፣21፣10፣26:6፣ 18:ሰቆ4:11፣አም2:5፣ሚክ3:12
25:10 ኤር50:15
25:11 ሠ።26:44፣ ዞ።28:36፣27፣24:1
25:12 2፣7፣24:14
25:13 1፣7፣50
25:14 ዞ።7:14፣ 2፣7፣24:13፣ሕዝ1:7
25:15 2፣7፣ 24:13፣ኤር15:13፣ 20:5፣27፣16-22
25:17 1፣7፣15-22
25:18 ቀ።1821፣ 2፣7፣12፣9፣23፣4፣1፣ዞ።56:14፣ ሕዝ7:1፣ ሕዝ11:1፣ኤር21:1፣ 29:25፣37:3
25:21 ዞ።6:12፣7፣ ዞ።34:11፣ኢሁ23:13፣1፣78:46፣ ኤር34:21፣
25:22 2፣7፣22:12፣ ኤር39:14፣ 40:5፣7፣41:18፣
25:25 2፣7፣12:20፣ ዞ።7:5፣

ወርቅና ብር የተሠሩትን ጽናዎችና የመርጫ ወጭቶችን ወሰደ።

¹⁶ሰሎሞን ለእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ መገልገያ ብሎ ከናስ የሠራቸው ሁለት ዐምዶች፤ የውሃ ማጠራቀሚያው ክብ በርሜልና ተንቀሳቃሽ የዕቃ ማስቀመጫዎቹ ክብ ደታቸው ከሚዛን በላይ ነበር። ¹⁷እያንዳንዱ ዐምድ ዐሥራ ስምንት ክንድ፤ ሲሆን፤ የናስ ጉልላት ነበረው፤ የጉልላቱ ርዝመት ሦስት ክንድ፤ ሆኖ፤ ዙሪያውን በሙሉ የናስ መርበብና የሮማን ፍሬዎች ቅርጽ ነበረው፤ ሌላውም ዐምድ ከነቅርጾቹ ከዚሁ ጋር ተመሳሳይ ነበር።

¹⁸የክብር ዘብ አዛዥም ሊቀ ካህንን ሠራዎን፤ በማዕረግ ከእርሱ ቀጥሎ ያለውን ካህኑን ሶፎንያስንና ሦስቱን የበር ጠባቂዎች እስረኛ አድርጎ ወሰዳቸው። ¹⁹እስከዚያች ጊዜ ድረስ በከተማዬቱ ውስጥ ከቀሩትም የተዋጊዎቹን አለቃና አምስት የንጉሡን አማካሪዎች ወሰዳቸው። ደግሞም የአገሩን ሕዝብ ለውትድርና የሚመለምለውን ዋና የጦር አለቃ የነበረውን ጸሓፊውንና በከተማዬቱ ውስጥ የተገኙትን የጸሓፊውን ሥልሳ ሰዎች ወሰዳቸው። ²⁰አዛዥ ናቡከረዳንም እነዚህን ሁሉ ይዞ ልብና ወዳለው ወደ ባቢሎን ንጉሥ አመጣቸው። ²¹ንጉሡም ሰዎቹን በሐማት ምድር እዚያው ልብና ውስጥ አስገደላቸው። ይሁዳም ከምድሩ በዚህ ሁኔታ ተማርኮ ሄደ።

²²የባቢሎን ንጉሥ ናቡከደነፆር፤ የሳፋን የልጅ ልጅ የሆነውን የአኪቃምን ልጅ ጎዶልያስን እዚያው በቀረው በይሁዳ ሕዝብ ላይ አለቃ አድርጎ ሾመው። ²³መላው የሰራዊቱ ጦር አለቆችና ሰዎቻቸው የባቢሎን ንጉሥ፤ አገረ ገዥ አድርጎ ጎዶልያስን መሾሙን ሲሰሙ፤ እርሱ ወዳለበት ወደ ምጽጳ መጡ፤ እነርሱም የናታንያ ልጅ እስማኤል፤ የቃሬያም ልጅ ዮሐናን፤ የነጦፋዊው የተንሐሜት ልጅ ሠራያ የማዕካታዊው ልጅ ያእዛንያና ሰዎቻቸው ነበሩ። ²⁴ጎዶልያስም፤ “የባቢሎናውያንን ሹማም ንት አትፍሩ፤ እዚሁ አገር ኑሩ፤ የባቢሎንን ንጉሥ አገልግሉ፤ ሁሉም ነገር ይሳካላችኋል” ሲል ይህንኑ በቃለ መሐላ አረጋገገቸው። ²⁵ነገር ግን በሰባተኛው ወር ንጉሣዊ ዝርያ የነበረው የኤሊሳማ የልጅ ልጅ የሆነው የናታንያ ልጅ እስማኤል ዐሥር ሰዎች ይዞ መጥቶ ጎዶልያስንና በምጽጳ አብረውት የነበሩትን የይሁዳን ሰዎችና

⁹ ኤር52:6 ይመ።
¹⁴ በዚህና በቀጥታ 13:25 እንዲሁም 26 ላይ፤ ከሰዎች
¹⁵ ወይም፤ በረሃም ። በዚህም ሆነ በቀጥታ 10 እና 24 ላይ፤ ከሰዎች
¹⁷ 8. 1 ሚትር ይህ ነው። ።17 1.3 ሚትር ይህ ነው።
²⁷ አግላ ግርዶስ ይባላል።

<p>ባቢሎናውያንን ገደለ።²⁶ ባቢሎናውያንን ከመፍራታቸው የተነሳም ትንሽ ትልቅ ሳይባል ሕዝቡ ሁሉ ከሰራዊቱ የጦር አለቆች ጋር ወደ ግብፅ ሸሹ።</p> <p>ዮአኪን ከእስራት ተፈታ</p> <p>25፥27-30 ተጻ ምብ - ኤር52፥31-34</p> <p>²⁷የይሁዳ ንጉሥ ዮአኪን በተማረከ በሠላሳ ሰባተኛው ዓመት፣ በዐሥራ ሁለተኛው ወር ከወሩም በሃያ ሰባተኛው ቀን</p>	<p>25፥26 ኢፋ30፥2፣ ኤር43፥7፣ 25፥27 2ነገ24፥12 25፥28 1ነገ8፥50፣ ፀዝ5፥5፣17፥6፥28፣ 9፥9፣10፥2፥1፣8ን 2፥48 25፥29 2ሳሙ9፥7 25፥30 ዘፍ43፥34፣ አስ2፥9፣19፥22፣ ኤር28፥4</p>	<p>ዮርማርዴቅ⁷ በባቢሎን በነገሠ በዓመቱ ዮአኪንን ከእስራቱ ፈታው።²⁸ በርገራኔም መንፈስ አነጋገረው፤ በባቢሎን አብረውት ከነበሩት ነገሥታት ይልቅ ከፍ ያለውን የክብር ቦታ ሰጠው።²⁹ ዮአኪንም የእስር ቤት ልብሱን ጣለ፤ እስከ ዕድሜው ፍጻሜ ድረስ ከንጉሡ ማዕድ ዘወትር ይመገብ ጀመር፤³⁰ ንጉሡም ለዮአኪን እስከ ዕድሜው ፍጻሜ ድረስ የዕለት ቀለቡን ይሰጠው ነበር።</p>
---	--	--